

časopis

Skupnost občin Slovenije

Iz vsebine:

Zakon o integriteti v javnem sektorju

Izhajajoč iz mednarodnih standardov, ki določajo potrebo po delovanju neodvisnega državnega organa na področju preprečevanja korupcije, ter izhajajoč iz odločbe ustavnega sodišča, ki je razveljavilo več členov Zakona o nezdržljivosti opravljanja javne funkcije ...

več na strani 2

O združljivosti funkcij župana in poslanca

več na strani 5

Alpska konvencija - alpski prostorski razvoj v regiji

Slovenija je na ministrski konferenci v Evianu (12. - 13. 3. 2009) za dve leti prevzela predsedovanje Alpski konvenciji

več na strani 8

Zakon o integriteti v javnem sektorju

Izhajajoč iz mednarodnih standardov, ki določajo potrebo po delovanju neodvisnega državnega organa na področju preprečevanja korupcije, ter izhajajoč iz odločbe ustavnega sodišča, ki je razveljavilo več členov Zakona o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, Vlada Republike Slovenije že od začetka svojega delovanja intenzivno izpolnjuje zaveze, dane volivcem pred nastopom svojega mandata.

foto: arhiv

Vlada se je, tudi v koalicijskem sporazumu, zavezala, da bo okrepila delovanje protikorupcijskega organa, kar je začela uresničevati s pripravo rebalansa proračuna, kjer zagotavlja obstoječi komisiji zadostna sredstva za učinkovito delovanje v letu 2009, državni zbor je končno obravnaval poročilo Komisije za preprečevanje korupcije za leto 2007, močno pa so se intenzivirale tudi aktivnosti, ki jih vlada mora storiti v zvezi z uresničevanjem Resolucije o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji. Ena od osrednjih obvez te vlade, ki smo jo kot strateško nalogo označili tudi pri predstavitvi strateških projektov na Ministrstvu za javno upravo, je sprejem Zakona o integriteti v javnem sektorju.

V Sloveniji imamo dobro tradicijo na področju sistemske ureditve preprečevanja korupcije; leta 2001 je kot del izvršilne oblasti začel delovati Urad za preprečevanje korupcije, leta 2004 pa je bila na podlagi Zakona o preprečevanju korupcije ustanovljena Komisija za preprečevanje korupcije kot samostojni in neodvisni državni organ. Na podlagi tega zakona je bila sprejeta tudi Resolucija o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji kot nacionalna protikorupcijska strategija. V mandatu prejšnje vlade se je učinkovito in mednarodno priznано in pohvaljeno delovanje na tem področju prekinilo s sprejemom Zakona o nezdružljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, z odločbo ustavnega sodišča pa smo se znašli v pat poziciji. To stanje odpravljamo s predlaganim Zakonom o integriteti v javnem sektorju. Predlog zakona ne le, da odpravlja ugotovljene neustavnosti, temveč tudi spreminja fokus, ki ga v javnem sektorju namenjamo temu področju - aktivnosti preprečevanja korupcije želimo nadgraditi s krepitvijo integritete in zagotavljanju sistemskih pogojev za učinkovito in pošteno delovanje uslužbencev in funkcionarjev javnega sektorja ter tistih oseb, ki za javni sektor ali z javnim sektorjem pomembno poslovno sodelujejo.

Predlagani zakon o integriteti v javnem sektorju uvaja rešitve, ki presegajo klasično pojmovanje preprečevanja korupcije. Predstavlja osnovni okvir za sistemsko urejanje preventivne dejavnosti na področju upravljanja z

nezaželenim vedenjem in udejanja dognanja, da je preprečevanje koruptivnega vedenja in krepitev integritete veliko bolj učinkovit ter stroškovno ugoden način kot preiskovanje korupcije. Zakon na novo opredeljuje in nadgrajuje delovanje protikorupcijske komisije in jo tudi na simbolni ravni preimenuje v Komisijo za integriteto in preprečevanje korupcije. »Nova« komisija še vedno deluje kot neodvisni državni organa za krepitev integritete ter preprečevanje korupcije.

Cilj delovanje komisije za integriteto in preprečevanje korupcije ter določb predlaganega zakona je zagotoviti, da institucije in posamezniki aktivno prispevajo pri preprečevanju in odpravljanju vzrokov korupcije in drugih nezakonitih ravnanj v javnem sektorju. Z aktivno vlogo posameznikov in institucij, zlasti civilne družbe, nevladnih organizacij in medijev pri krepitvi integritete in transparentnosti predlagani zakon krepi tudi participativno demokracijo na teh pomembnih področjih družbenega življenja.

Zakon na novo določa organizacijsko strukturo komisije; komisijo bo vodil predsednik komisije, ki mu bosta pri njegovem delu pomagala dva namestnika, vsi trije pa bodo imeli status funkcionarjev. Predsednika in namestnika bo za petletni mandat imenoval predsednik republike, ki bo izbiral med kandidati, ki mu jih bo v odločanje posredovala posebna izbirna komisija, sestavljena iz predstavnikov vlade, največje opozicijske stranke v državnem zboru, varuha človekovih pravic, računskega sodišča in sodnega sveta. Funkcionarje komisije za integriteto in preprečevanje korupcije bo torej imenoval predsednik republike, ki z izvolitvijo na neposrednih volitvah uživa največjo stopnjo moralne avtoritete v državi. Nadzor nad delom komisije in nad premoženjskim stanjem funkcionarjev komisije za integriteto in preprečevanje korupcije pa bo izvajala komisija državnega zbora.

V primerjavi z zakonom o preprečevanju korupcije zakon o integriteti v javnem sektorju s posodobljenimi rešitvami ureja celovito sistemsko preprečevanje korupcije tako, da določa pristojnosti, metode in ukrepe komisije pri krepitvi integritete in transparentnosti

javnih funkcij ter pri izvrševanju javne oblasti. Novost, ki jo prinaša predlog zakona, je zahteva za učinkovito zaščito prijaviteljev korupcije in drugih nezakonitih ravnanj, nadzor lobiranja, in financiranja političnih strank in volilnih kampanj.

Zakon na veliko bolj jasen način opredeljuje aktivnosti za dosledno uresničevanje nacionalne protikorupcijske strategije ter osvežuje potrebne aktivnosti za izdelavo in uresničevanje načrtov integritete, ki zagotavljajo pomoč pri implementaciji zakona in protikorupcijske strategije v posameznih organih državne in lokalne oblasti. V zakonu posodabljam poglavje, ki opredeljuje omejevanje in odpravljanje nasprotij interesov, vključno s predlogom o nezdružljivosti poslanske funkcije s funkcijo župana ali podžupana.

Zakon o integriteti v javnem sektorju samo v manjšem delu govori o koruptivnosti, govori pa o tem, da je treba imeti javno pravo sestavljeno na takšen način, da bo zagotavljala integriteto slehernega, ki bo soustvarjal javne politike. V poglavju o nezdružljivosti funkcij smo zapisali tudi to, da je funkcija poslanca nezdružljiva s funkcijo poklicnega ali nepoklicnega župana in podžupana. Izhajali pa smo iz predpostavke, da samo po sebi v tem trenutku takšno združevanje ni nezakonito, v kolikor gre za neprofesionalno opravljanje teh dveh funkcij na lokalni ravni, gre pa za eklatanten konflikt interesov in interesno nezdružljivost vlog. Lahko govorimo o netransparentnosti. Netransparentnost pa je tista, ki lahko zamegljuje tudi odgovornost in tudi nadzor nad izvajanjem neke oblasti. Po eni strani pa je zelo natančno treba vedeti, da so poslanci po ustavi predstavniki vseh državljanov in državljanek in morajo za slehernika in ne samo za svojo lokalno skupnost, zagotavljati to dobrobit. Se pa da včasih ta vloga tako prekrivati, da ni več mogoče reči, da je to delo dovolj transparentno. Eno od temeljnih argumentov, ki izhaja iz že zdavnaj potrjenih domnev ustavno pravne stroke je, da ne gre mešati različnih vlog, še posebej ne vloge župana kot izvršilne veje oblasti, z vlogo poslanca, ki je predstavnik zakonodajne veje oblasti. Delitev je pomembna zato, da en državni organ ne sme opravljati vseh oblastnih funkcij. ➔

Kot primer navajam, da je poudarek izogibanju konfliktov interesov na lokalni in državni ravni dalo tudi slovensko ustavno sodišče že 1998 z odločitvijo (Ur. l. RS, št.68/1998), da ni protiustavna ureditev nezdržljivosti funkcije med nalogami in funkcijami na državni ravni in funkcijami na lokalni ravni. Sodišče je na primer v primeru vprašanja nezdržljivosti funkcij na lokalni ravni z opravljanjem dela v državnih organih dejalo, da določba tretjega odstavka 37.b člena Zakona o lokalni samoupravi temelji na določbi 144. člena Ustave RS, ki nalaga državnim organom, da nadzorujejo zakonitost dela organov lokalnih skupnosti in na tretjem odstavku 140. člena Ustave RS, ki določa da v zadevah, ki jih na organe lokalne skupnosti prenese država, opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo organov lokalnih skupnosti. Uresničevanje navedenih ustavnih določb zahteva, da se nadzorstvo opravlja nepristransko in neodvisno. Zagotovo je pomembno, da tak nadzor opravlja oseba, ki ne opravlja hkrati kakšne funkcije v občinskih organih. Kaj želimo poudariti, je to, da je temeljni smisel delitve oblasti v preprečitvi zlorabe oblasti kot tudi v preprečevanju zamegljevanja odgovornosti. Poglavlje, ki govori o nezdržljivosti različnih funkcij, in med temi nezdržljivostmi smo

zapisali tudi nezdržljivost funkcije župana in poslanca, izhaja konec koncev tudi iz veljavne resolucije o preprečevanju proti korupciji, resolucije, ki jo je sprejel državni zbor.

Stalnica zakonodaje na področju integritete in preprečevanja korupcije sta poglavji, kjer urejamo preglednost daril in nadzor nad premoženjem javnih funkcionarjev in določenih javnih uslužbencev, ki upravljajo s proračunskimi sredstvi.

Novost pa ni le zakon sam. Novost je tudi način, na katerega želimo zakon sprejeti. Udejanjiti želimo zavezo s področja sprejemanja boljših predpisov, ki predvideva temeljito javno razpravo, preden vlada vloži nek zakon v zakonodajni postopek. Tako smo imeli Zakon o integriteti od dne 17. marca 2009 en mesec v javni obravnavi. Odzivi so zelo pozitivni, vsi sodelujoči v javni razpravi so pozdravili sprejem takega zakona, še posebej je bil pohvaljen del v zvezi z zaščito prijaviteljev in nezdržljivost funkcij, tudi župana, podžupana s funkcijo poslanca. Prejeli pa smo tudi veliko konstruktivnih pripomb, ki jih bomo obravnavali in o njihovi vključitvi oz. ne vključitvi v zakon in razlogih za to javnost obvestili. Zakon bomo po enem mesecu v skladu z javno razpravo dopolnili in takšnega

vložili v razpravo na vladne odbore in kasneje v državni zbor

Verjamemo, da bo široka javna razprava pripomogla k bolj kakovostnemu zakonu, ki bo tudi zaradi sinteze različnih interesov, znanj in pričakovanj bolj učinkovit.

V vladi se zavedamo, da je bilo za pripravo kakovostnega predloga zakona pomembno sodelovati s Komisijo za preprečevanje korupcije, ne pa ji, kot je bilo to dejstvo pri prejšnji vladi, iz neracionalnih, pristranskih in mnogokrat osebnih razlogov nasprotovati in si za njeno pasivizacijo izmišljati zakone, kot je neustavni Zakon o nezdržljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo.

Vlada želi s predlogom zakona o integriteti v javnem sektorju zagotoviti celovito in uravnoteženo visoko raven učinkovitosti preprečevanja korupcije, krepitve transparentnosti in integritete javnega sektorja, kar so temeljni pogoji za zakonito, uspešno, pregledno, smotno in pošteno delovanje države kot javnega servisa.

Dr. Branko Lobnikar, državni sekretar

O združljivosti funkcij župana in poslanca

foto: arhiv

Osebnostno menim, da je združljivost obeh funkcij z mnogih vidikov vprašljiva. Ob tej priložnosti bi želel opozoriti predvsem na evropsko listino o lokalni samoupravi, ki zelo jasno opredeljuje nujnost po avtonomiji lokalne samouprave. Vloga župana in poslanca v eni osebi pa nujno vodi v kolizijo interesov in ne v avtonomijo. Na ta način se namreč formalno pravno združujeta državna zakonodajna oblast in lokalna izvršna oblast. Drug pomemben vidik pa je odgovornost do prevzetih nalog in povečanje števila zaposlenih. Vsak župan, tudi v najmanjši občini, ki odgovorno opravlja svoje naloge, je polno zaposlen sedem dni v tednu in 365 dni v letu. Tisti, ki pa to delo opravljajo kot poslanci, pa so morali povečati zaposlitve v občinski

upravi, ki pa žal nima pristojnosti župana, zato se mnogo nalog podvaja.

Na podlagi navedenih razlogov in še mnogih drugih sem torej nasprotnik združevanja teh dveh funkcij.

Dr. Štefan Čelan,
župan Mestne občine Ptuj

foto: arhiv

Mestno občino Nova Gorica vodim drugi mandat in odgovorno lahko rečem, da se je v teh sedmih letih mojega županovanja nabralo kar nekaj županskih izkušenj. Minulo leto sem se odločil za kandidiranje na volitvah v državni zbor. Temu je botrovalo kar nekaj razlogov. Najprej zato, ker so izkušnje pokazale, da so župani, ki so že bili v državnem zboru, veliko pripomogli k napredku svojih občin zlasti na račun lobiranja in posledično pridobljenih sredstev za najrazličnejše projekte. Obstoječa zakonodaja je tudi omogočala kandidature župana za poslanca, obenem pa sem kandidiral tudi na predlog stranke, ki je ocenila, da so moje možnosti za izvolitev nedvomno visoke, kar se je nato na samih volitvah tudi izkazalo. Obenem je potrebno priznati, da imajo tudi sicer župani več možnosti za izvolitev v državni

zbor, saj se že zaradi svoje županske funkcije veliko pojavljajo v javnosti in v medijih. Kot župan vodim mestno občino. Zaradi nesprejete pokrajinske zakonodaje se danes v Sloveniji dogaja, da mestne občine nekako neformalno prevzemajo naloge regijskega središča, ali še bolj povedano, nepisano pravilo je, da širše območje to od njih tudi terjajo. Absurdno se mi je zdelo dejstvo, da pridobivajo izjemno majhne občine zelo veliko sredstev iz državnega proračuna za projekte, ki so izrazito lokalnega pomena, mestne občine pa smo zato ostajale velikokrat brez sredstev za projekte, ki so širšega regijskega pomena. Zato sem pač izkoristil priložnost, ki mi jo je nudila zakonodaja in se odločil, da Goriški pomagam prav preko mojega delovanja v državnem zboru. Z izkušnjami, ki sem jih do izvolitve v poslanca imel kot župan, je bilo to veliko lažje. Moram pa poudariti, da so moja opažanja v državnem zboru naslednja: župani so velikokrat bolj vestni poslanci kot ostali, njihove razprave so tudi veliko bolj strokovne in manj politične. Zakaj torej nasprotujem združljivosti funkcije župana in poslanca? Nedvomno v osnovi že zato, ker je državni zbor zakonodajalec, župan pa je v funkciji izvrševalca te zakonodaje. Torej poenostavljeno povedano, ista oseba zakon sprejme in ga izvršuje. Dodaten razlog je ta, da je hkratno opravljanje dveh funkcij izjemno zahtevno. Zelo težko je kvalitetno opravljati delo poslanca, če se istočasno ubadaš še s številnimi problemi in nalogami, ki pestijo občino. Sam sicer to rešujem tako, da sem

imenoval dva profesionalna podžupana. Ob tem pa moramo priznati, da smo župani - poslanci zaradi opravljanja obeh funkcij manj časa dosegljivi za občane. Prej sem bil kot župan nenehno v stiku s prebivalci, sprejemal sem veliko več ljudi. To je namreč za občane, ki bi se želeli pogovoriti z županom, velikega pomena. Pogosto slišim tudi izjave, da župani kot poslanci ne lobirajo za svojo občino, ampak da je njihova skrb zastopanje vseh občin oziroma vseh prebivalcev Slovenije. Iz izkušenj, ki jih imam, to zagotovo ne drži. Župani lobirajo za svoja okolja, da je temu tako, je razvidno že iz vprašanj, ki jih postavljajo ministrom, praviloma so namreč v večini vezana na lokalne zadeve.

Osebnostno mislim, da bi župani veliko bolj sodili v državni svet. Tu bi lahko z izkušnjami in strokovnostjo veliko pripomogli k sprejemu dobrih in koristnih zakonov.

Mirko Brulc,
župan Mestne občine Nova Gorica
in poslanec Državnega zbora RS

foto: arhiv

"Bil sem poslanec in sem zdaj župan in menim, da je zelo težko obe funkciji hkrati opravljati enakovredno in zares dobro, vendar to ne pomeni, da se pridružujem tistim, ki zahtevajo, da je potrebno uzakoniti nezdružljivost teh funkcij. Sam, kot rečeno, menim, da je težko hkrati opravljati obe funkciji, vendar pri tem izhajam iz svoje izkušnje in svojega načina dela, ki predpostavlja, da veliko stvari delam sam ali hočem vsaj sodelovati pri opravljanju določenega dela, tako da nisem eden tistih

"managerskih" tipov, ki zelo veliko del delegirajo drugim (sodelavcem) in sami samo spremljajo, kaj se dogaja; recimo na podlagi ustnih ali pisnih poročil. In to je pravzaprav neke sorte primanjkljaj. Verjamem, da kdo drug lahko uskladi dve takšni, sicer zelo težki in široki obveznosti. Sam sem poznal nekaj uspešnih primerov tudi v evropskem merilu. Poznal sem na primer dolgoletnega francoskega poslanca in župana ene od francoskih občin, ki je bil povrh še vrsto let visoki funkcionar skupščine Sveta Evrope in je vse to zelo uspešno opravljal in si ustvaril mednarodni ugled kot dolgoletni uspešni župan in poslanec in tudi evropski politik. Hočem reči, da je vse odvisno od tega, kako kdo izmed nas deluje in koliko je pri tem tudi pošten do sebe in do tistih, ki so ga izvolili. Seveda je lahko nekdo župan, ki samo nadzira dogajanje v občini, če ima zelo dobrega ali celo dva zelo dobra profesionalna podžupana; nekdo drug je lahko v bistvu površen poslanec, ki samo "pritiska" na glasovalno tipko, kot mu pač naročijo iz vodstva poslanske skupine. Nekdo tretji pa je dovolj sposoben, da obvlada oboje v vsaj zadovoljivi meri, če že ne perfektno. Na koncu se vse konča pri vprašanju, koliko zmorem, kako si znam organizirati delo in tudi, ali sem dovolj

pošten do sebe in volivcev? Težko pa bi se odločil kar za uzakonitev nezdružljivosti.

Še najmanj me pri tem prepriča argument, češ da gre za nedoslednost glede načela delitve oblasti, ker je župan funkcija izvršilne oblasti, poslanec pa funkcija zakonodajne oblasti. To načelo spoštujejo in udeležujejo tudi v Franciji, v Italiji in številnih drugih državah, ki ne zahtevajo nezdružljivosti. Gre za to, ali je področje lokalne samouprave dovolj avtonomno ali ne, in če je, potem to vprašanje ni tako zelo delikatno. Sicer pa tako ali tako vemo, da pri nas po eni strani parlament opravlja vrsto nalog in odloča o zadevah, ki dejansko sodijo na področje izvršilne oblasti in, po drugi strani, vlada oziroma vladna koalicija funkcionira kot neke vrste (nekdanji) CK, ki dejansko odloča o vsem, poslanci pa glasujejo tako, kot jim naročajo strankarske centrale. Zelo redko se zgodi, da poslanci res glasujejo "po svoji vesti", torej tako, kot je zapisano v ustavi, ki pravi, da je poslanec predstavnik vsega ljudstva in ne v prvi vrsti lobist te ali oni volilne enote ali celo občine."

Tone Peršak,
župan Občine Trzin

Slovenska turistična zgodba o (ne)uspehu

ali kako slovenska turistična politika sistematično zavira razvoj drobne podjetniške iniciative v turizmu

DESTINACIJSKI MENEDŽMENT

Destinacija je cilj potovanja. V turizmu jo razumemo kot območje, kjer obiskovalci preživijo večji del svojega turističnega bivanja. Destinacija kot turistična znamka je opredeljena z upravljanjem in tržnim pozicioniranjem. Ob ustrezni programski vsebini je to lahko vsaka geografska enota od posameznega kraja pa do kontinenta. V svetu dokaj pogosta identičnost z območjem pokrajine nikakor ni nujna, običajno je posledica dejstva, da pokrajine zagotavljajo najpomembnejši vir financiranja destinacijskih organizacij. Smisel upravljanja destinacije je združevanje in oblikovanje turistične ponudbe, graditev integralnih turističnih proizvodov, skupen razvoj, promocija in trženje, posledično pa večja atraktivnost in konkurenčnost na mednarodnem trgu. Naloga odgovornega destinacijskega menedžmenta je tudi razvijanje potencialov tam, kjer zaradi razvojnega zaostanka primanjkuje kadrovskih in finančnih virov.

Turizem je dejavnost, ki se zaradi svoje prepletenosti z ekonomskim, socialnim in naravnim okoljem kot tudi zaradi svojih multiplikativnih učinkov ne more učinkovito razvijati brez podpore države. Ne moremo ga meriti samo s finančnimi kazalci, saj prinaša nova delovna mesta, odpira možnosti samozaposlovanja, ohranja poseljenost podeželja, prispeva k razvoju infrastrukture, spodbuja rast drugih storitvenih dejavnosti, povečuje vrednost nepremičnin, krepi privlačnost naložbenega okolja, prispeva k osebni premoženju in večji socialni varnosti prebivalcev. Turizem ima mnogo konkretnější vpliv na kvaliteto življenja lokalnih prebivalcev kot veliki profiti »high tech« podjetij, ki se

prelivajo kdo ve kam. Zaradi navedenih povezav in učinkov pa je potreben pogoj za doseganje optimalnih rezultatov tudi primerna oblika organiziranosti in vzpodbudno razvojno okolje.

Destinacijski menedžment v Slovenijo uvajamo na precej konfuzen način. Leta 1998 smo sprejeli Zakon o pospeševanju turizma (ZPT), ki je opredelil lokalne turistične organizacije (LTO) kot lokalne destinacijske enote, odprl možnost interesnega združevanja na regionalnem nivoju in opredelil Slovensko turistično organizacijo (STO) kot krovno organizacijo slovenskega turizma. Isto ministrstvo za gospodarstvo, ki je LTO-je predpisalo, je nato v novi sestavi v letu 2002 ugotovilo, da so nekoristen administrativni balast, brez katerega se bo gospodarstvo lažje in hitreje razcvetelo. V novem Zakonu o spodbujanju razvoja turizma (ZSRT) so zato odpravili uradne organizacijske oblike destinacijskega združevanja, STO pa preoblikovali v čisto vladno agencijo. Zadnja in trenutno še veljavna turistična strategija (RNUST), sprejeta v letu 2006, je ponovno izpostavila destinacijski menedžment kot problem in reševanje tega problema opredelila kot prioriteto. Sklenjen je bil celo dogovor z evropsko komisijo za 4,2 milijona EUR, s katerim naj bi spodbudili razvoj destinacijskih organizacij in združevanje turističnih potencialov. Dve leti je naše ministrstvo pripravljalo razpis, ga povsem po nepotrebnem vezalo na pokrajinsko kombinatoriko in ga nazadnje objavilo šele po končanih volitvah. Seveda je v skladu z opisano prakso, da se vsakokratna vladna ekipa nikakor ne zmore strinjati z ukrepi svojih predhodnikov, naša nova oblast razpis v naslednjem mesecu razveljavila. In to kljub temu, da so bili znani že vsi kazalci finančne krize in da bi nam realizacija razpisa prinesla 4,2 mio evropskih sredstev, krvavo potrebnih za dodatno promocijo v času prihajajoče recesije.

SISTEMATIČNO ZAVIRANJE DROBNE PODJETNIŠKE INICIATIVE

Destinacijski menedžment je le eden, vendar pomemben instrument turističnega razvoja in konkurenčnosti, še posebej v okoljih, kjer je

veliko majhnih ponudnikov, ki nimajo zadosti kadrov in sredstev za graditev skupne ponudbe in organizacijo lastnih tržnih služb. Manj pomemben je tam, kjer destinacijo obvladuje eno podjetje, ker pač to podjetje sprejema večino, tudi za celotno destinacijo pomembnih odločitev. Žal nam demokratizacija in samostojna država v turizmu še nista prinesli potrebnih sprememb. Pokojni socialistični sistem, ki je na vseh ravneh zaviral podjetniško iniciativo, je le ugotovil, da turizem blagodejno vpliva na devizno bilanco dežele, zato so to dejavnost podprli. Seveda ne na nivoju zasebne iniciative, ampak v obliki manjšega in zato obvladljivega števila večjih turističnih podjetij. V časih, ko so naši sosedje na podeželju uvedli turizem, ki je ljudem omogočil dodaten zaslužek in jim dal možnost povečevanja vrednosti njihovega premoženja, smo pri nas z ukrepi ekonomske politike podeželje razselili in prebivalce usmerili v krepitev delavskega razreda v urbanih središčih. Sistem je danes sicer veliko bolj prefinjen, bolj ali manj očitno prisilo so zamenjali drugačni instrumenti, osnovni proces pa je ostal nespremenjen. Z našimi ukrepi smo še vedno v težki (turistični) industriji in planskem gospodarstvu.

Tako politiko smo uradno poimenovali koncentracija turistične ponudbe in jo tudi vnesli v zakonodajo in nacionalne strateške dokumente. Pod naslovom Vizije novih turističnih baronov je bila na zanimiv način predstavljena na slovenskem turističnem forumu decembra 2002 v Novi Gorici. Najpomembnejši slovenski turistični akterji so si na okrogli mizi samozavestno razdelili slovenski turistični kolač. Žal je koncentracija ponudbe eden redkih uresničenih projektov slovenskega turizma. Ta proces so aktivno podprle vse dosedanje vlade, tudi s kanaliziranjem največjega dela evropskih sredstev iz strukturalnih skladov. Ropova vlada ga je formalno vzpostavila in uzakonila, Janševa ga je nadaljevala. Pri delitvi evropskih sredstev je slednja sicer pripustila zraven še kakšen projekt srednjega ranga, zato pa povsem zatrla male ponudnike. Konec leta 2006 so sobodajalcem v Zakonu o dohodnini priznane normirane stroške drastično znižali s 70% na 25% !!! V letu 2007 so s spremembo Zakona o gostinstvu odpravili obveznost prijave dejavnosti na

upravnih enotah in ukinili edino obliko nadzora izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti malih ponudnikov. Tudi aktualna Pahorjeva vlada je ob ukinitvi že omenjenega razpisa uspela dodati še eno inovacijo: od januarja 2009 naprej so mali sobodajalci dolžni plačevati pavšalne prispevke za zdravstveno in pokojninsko-invalidsko zavarovanje tudi za obdobje, ko so njihove sobe in apartmaji zaprti. Ni potrebno biti prav preveč pameten za zaključek, da so taki ukrepi neposredna vzpodbuda oddajanju na črno. Ta neverjetna enotnost politike v uničevanju drobnega podjetniškega sektorja v turizmu, ne glede na barvo ali levo-desno usmerjenost, ponuja samo en zaključek - ne vlade, očitno bo potrebno zamenjati državljanke.

Na območju občin Tolmin in Kobarid, ki ga pokriva LTO Sotočje, zavod, ki ga vodim, smo v zadnjih 8 letih v drobnem turističnem sektorju povečali število postelj za 630 enot in število mest v kampih za 440 enot. Brez evropskih sredstev. Število nočitev smo v tem času povečevali s povprečnim letnim indeksom rasti preko 15%. Kaj naj povemo novim

kandidatom, ki bi se še želeli podati v turizem - da jim je lastna država največja poslovna nevarnost?

Naša država ne zna izračunati, da bi s spodbujanjem drobnega turističnega sektorja skozi potrošnjo obiskovalcev pridobila veliko več kot s stiskanjem tistih, ki so pripravljeni svojo energijo in denar vložiti v gospodarsko dejavnost namesto v avtomobile in vsak dan večje nakupovalne vozičke. Ne zna izračunati, da bi z razvojem drobne turistične ponudbe pomembno zmanjšala socialna tveganja, zagotovila razvojno prikrajšanemu podeželju dodatne prihodke, marsikomu tudi izhod v sili ob izgubi nezanesljivih delovnih mest. Naša država ne zna ugotoviti, da je tudi neposredni učinek navedenega davčnega zategovanja negativen; na dolgi rok uničuje dejavnost, kratkoročno pa se mu mali ponudniki izogibajo z umikom v sivo ekonomijo. Ljudje so kljub vsemu zadosti pametni, da vedo, da država ni sposobna zagotoviti nadzora. Naša država očitno sploh ne zna računati - ali pa ima svojo računico, ki nima kaj dosti skupnega z dobrobitjo državljanov.

STRUKTURNA NERAZVITOST SLOVENSKE TURISTIČEN PONUDBE

V javnosti se skuša ustvariti vtis, da je slovenski turizem razvita dejavnost. Nekatera turistična podjetja, tudi nekateri turistični kraji nesporno. Kot segment so svetla izjema in dejanska zgodba o uspehu slovenska zdravilišča. Če pa preštejemo vse postelje spodobne kvalitete v državi skupaj, bi lahko iz njih sestavili le dva ali tri bolj znane evropske turistične centre. Ob našem izjemnem naravnem okolju, zanimivi in raznoliki kulturni in zgodovinski dediščini, ob odlični prometni lokaciji, je to gotovo premalo. V minulih letih smo res izpeljali posodobitev velikega dela obstoječih hotelskih struktur in to ustrezno cenovno ovrednotili, ampak ob nekaterih velikih korakih, ki so jih naredila posamezna podjetja, bistvenega koraka naprej na nacionalnem nivoju nismo zmogli. Čisto vse tranzicijske države, s katerimi smo vstopali v EU, so nas prehiteli. Če pogledamo podatke SURSa, bomo hitro ugotovili, da je naše turistično najbolj uspešno leto minilo že daljnega leta 1986. Takrat smo imeli 8% več postelj, 5% več prihodov in 10% več nočitev kot danes. Po 18 letih samostojnosti v našem turizmu še vedno nismo dosegli nekdanjega fizičnega obsega poslovanja. In če iz primerjave izključimo zdravilišča, postanejo številke še bolj drastične: v seštevku realizacije gorskih, obmorskih in preostalih krajev so naši rezultati merjeni v prihodih turistov za 20%, merjeni v nočitvah pa za 26% slabši kot leta 1986! Ni potrebno preveč poglobljeno razmišljanje za ugotovitev, da je ob vseh potencialih, ki jih premoremo, z razvojem našega turizma nekaj hudo narobe.

V razvitih turističnih deželah najdemo v znanih središčih na desetine močnih ponudnikov. Ker si med sabo konkurirajo, morajo biti racionalni, dinamični, inovativni. Zaradi lastne uspešnosti morajo sodelovati, se usklajevati, združevati sredstva za skupno promocijo, razvijati skupno infrastrukturo in s tem povečevati uspešnost skupne destinacije na mednarodnem trgu. Simptomatično za turistično ponudbo Slovenije je, da turistično razvite kraje obvladuje zelo majhno število, v številnih primerih eno samo veliko turistično podjetje. Slovenija aktivno preprečuje razvoj

srednjega turističnega razreda, ki v alpskih deželah pomeni osnovo njihovega odličnega turizma.

Vse evropske države so turizem razvijale z državno pomočjo. Le da so naši severni sosedje skozi sistematično gradnjo infrastrukture in z vključevanjem čim širšega kroga prebivalcev spodbudili podjetniško iniciativo, ki se danes kaže v urejenosti krajev in premoženju rezidentov. Ti lahko svoje nepremičnine, če jih že prodajajo Angležem, kot je bilo to zadnja leta moderno v Sloveniji, vsaj prodajo po desetkrat višji ceni. V našem tranzicijskem modelu oplemenitenem z evropskimi sredstvi pa smo podprli predvsem razvoj velikih podjetij, tiste, ki bi pomoč veliko bolj potrebovali, pa oželi do konca. Nikoli ne bomo vedeli, koliko bi se jih lahko v minulih letih razvilo v uspešna mala in srednja podjetja. Seveda je marsikje rezultat gledan skozi oči posameznega podjetja lahko zelo dober, z vidika destinacije in celotne družbe pa je daleč stran od optimalnega. Namesto odpiranja perspektiv trdega dela, ki skozi podjetništvo prinaša samorealizacijo in rast osebnega standarda, smo uspeli turizem spremeniti v panogo, kjer se skozi trdo delo kažejo le neprijazni delovni pogoji in slabo plačana delovna mesta. Bumerang se skozi nezani-manje mladih za gostinske poklice vrača tudi velikim - zadosten dokaz, da je ugled naše dejavnosti padel daleč nazaj v čase Staneta Dolanca.

Da se razumemo - nikakor ne želim reči slabe besede čez velika turistična podjetja, ki so izkoristila dane pogoje in svojo tranzicijo, posodobitve in prenove izpeljala uspešno in kvalitetno, lahko jim samo čestitamo. Tudi sam sem ponosen na naše razvite centre, kot sta npr. Bled ali Portorož, čeprav bi jima veliko bolj privoščil, da bi država pomagala Bledu zgraditi obvoznico ali Portorožu umakniti obalno cesto, kot da jim subvencionira gradnjo hotelov, ki bi bili sami sposobni najti sredstva za svoj razvoj na trgu kapitala. Gotovo imamo vrsto posameznih odličnih primerov dobre prakse, vendar nam primerjava z ostalimi tranzicijskimi deželami hitro pokaže, da z našo turistično razvojno politiko nismo uspeli oblikovati spodbudnega okolja za razvoj celotne dejavnosti.

JE KRIZA RES LAHKO PRILOŽNOST?

Kriza, poslušamo v zadnjih mesecih, je lahko tudi priložnost. Na okrogli mizi z najvišjimi predstavniki našega turizma ob sejmu TIP v Ljubljani je prevladoval zmeren optimizem pa tudi sporočilo, da smo na pravi poti in da »mainstreama« naše turistične politike ne bomo spreminjali. Le Ljubljana je opozarjala, da negativni trendi niso le novica iz časopisa. Danes so že znani padci touroperatorskih prodaj in slika bo konec sezone gotovo slabša od napovedi. Edini način za predstavitev naših dejanskih konkurenčnih prednostih in za ublažitev negativnih trendov bi bila intenzivna dodatna promocija na mednarodnem trgu. Soseđa Hrvaška je na račun krize povečala proračun za promocijo za 8 milijonov evrov, naše ministrstvo pa je ob že omenjenem umiku 4 milijonov evrov (ne lastnih ampak evropskih) konec februarja umaknilo še tisti dodatni milijon, ki je bil obljubljen že sicer finančno podhranjeni STO. Češ, kriza v turizmu je še premajhna. Žal sem prepričan, da bo cena, ko bo kriza tudi v turizmu dovolj velika, neprimerno višja. Turizem je dejavnost,

kjer bi z dodatnim vlaganjem v promocijo krizo resnično in relativno enostavno lahko spreminjali v priložnost, pa je žal povsem na repu nacionalnih prioritet.

Vsaka kriza skupaj s težavami prinese tudi prepotrebno čiščenje nabrane nesnage. V gospodarstvu pokaže napihnjene projekte v pravi luči, vzpodbudi iskanje novih rešitev, prevetri obstoječo prakso. Želel bi si, da bi kriza tudi našemu turizmu odprla vrata in prinesla malce prepriha. Da bi odprla okna, skozi katera bi tudi turistične razvojne možnosti zmogli in znali prepoznati in videti na drugačen način. Da bi nam pomagala zbrati pogum poskušati še kaj drugega od preverjenih receptov, dati možnost še komu drugemu kot le preverjenim strukturam, odpreti podjetniške priložnosti, ki jih je polpretekla zgodovina postavila na stranski tir in na tem tiru še vedno čakajo na bolj prijazne čase. Obdržati mainstream - nikakor ne, temeljito bi ga morali spremeniti!

Alpska konvencija - alpski prostorski razvoj v regiji

Slovenija je na ministrski konferenci v Evianu (12. - 13. 3. 2009) za dve leti prevzela predsedovanje Alpski konvenciji¹. To je za Slovenijo že tretje predsedovanje, saj smo Alpski konvenciji od podpisa pogodbe predsedovali v obdobju od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1996 in v obdobju od 1. 1. 1997 do 31. 12. 1998.

foto: arhiv

potenciali za trajnostni

Trajnostni razvoj je ena od prednostnih usmeritev Slovenije in lokalnih skupnosti, zato tudi zakonodajne rešitve in programski dokumenti na različnih ravneh v veliki meri že vključujejo usmeritve Alpske konvencije, kot so celovita obravnava razvojnih vprašanj, ki vključujejo tudi vidike ohranjanja biodiverzitete, varstva kulturne dediščine in krajine, preudarne rabe virov, zmanjševanja obremenjevanja okolja, ohranjanja poseljenosti in kakovosti življenja v različnih geografskih okoljih ter večjo izrabo raznolikih teritorialnih potencialov za razvoj.

Cilj slovenskega predsedovanja Alpski konvenciji je poleg vodenja rednih sestankov organov in teles Alpske konvencije in izvajanja Akcijskega načrta za podnebje v Alpah, povečati učinkovitost izvajanja konvencije zlasti v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom ter spodbuditi aktivnosti za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam, s poudarkom na prostorskem načrtovanju. Z namenom ozaveščanja o Alpski konvenciji in razvojnih potencialih alpskega prostora bodo v obdobju predsedovanja v Sloveniji izvedeni številni dogodki in podprte aktivnosti za izvajanje Alpske konvencije, pri čemer bodo k sodelovanju povabljene zainteresirane institucije in organizacije.

Med ključnimi izzivi sodobnega razvoja, globalizaciji, demografskimi in podnebnimi spremembami ter problemi energetske oskrbe so podnebne spremembe gotovo tiste, ki bodo najbolj prizadele najbolj ranljive dele Evrope, med katere sodijo tudi Alpe. Ker se dogajajo postopoma in bodo geografska območja prizadeta na različne načine, se zdi, kot da imamo za prilagajanje še veliko časa. Vendar žal ni tako, saj bo treba spremeniti tudi ukoreninjene prakse in navade. Poleg okvirov, usmeritev in spodbud, ki jih za blaženje in prilagajanje pripravlja država, pa bodo k temu največ pripomogle prav lokalne skupnosti².

Članica medvladnega odbora za podnebje, ki je za svoje delo na tem področju prejela Nobelovo nagrado, dr. Lučka Kajfež Bogataj v svoji knjigi »Kaj nam prinašajo podnebne spremembe« navaja, da podnebne spremembe predstavljajo izziv za vse gospodarske sektorje, saj bodo

vplivale na porazdelitev gospodarskih dejavnosti. V gorah se pričakujejo krajša obdobja s snežno odejo, kar bo vplivalo na zimski turizem. Pričakovati je pomanjkanje padavin ter večjo nevarnost požarov, ponekod pa tudi pogostejše poplave. Podnebne spremembe bodo povečale moč in pogostost vremenskih ujm. Spremenili se bodo hidrološki režimi vodotokov, kar bo prizadelo tudi proizvodnjo električne energije in vplivalo na njeno ceno. Podnebne spremembe predstavljajo tudi tveganje za zdravje ljudi in živali: vročinski udari, občasno pomanjkanje pitne vode, bolezni, ki jih prenašajo žuželke ipd.

Pod francoskim predsedovanjem Alpski konvenciji je bil pripravljen Akcijski načrt za podnebje v Alpah, na podlagi katerega naj bi Alpe postale zgled za preprečevanje posledic in prilagajanje na podnebne spremembe. Slovenija je sprejem akcijskega načrta podprla. Kljub temu, da v njem pogrešamo bolj celovit pristop in večje zaveze za konkretne aktivnosti, je po našem mnenju izjemno pomembno, da tak dokument v alpskem prostoru imamo. Akcijski načrt namreč predstavlja pomembno in nujno potrebno podlago za nadaljnje delo v okviru Slovenije ter dobro osnovo za intenzivnejše čezmejno sodelovanje v alpskem prostoru.

Vsa območja ne bodo prizadeta na enak način zaradi podnebnih sprememb, zato bi morala biti ena od prvih nalog ugotavljanje, kakšna bo njihova ranljivost oziroma kakšna bo ranljivost dejavnosti na teh območjih. To je pomemben podatek za bodoči prostorski razvoj alpskega prostora kakor tudi podlaga za pripravo celovitih strategij prilagajanja na podnebne spremembe. Zaradi tega se je Ministrstvo za okolje in prostor vključilo v transnacionalni projekt CLISP, v katerem sodeluje tudi Urbanistični inštitut RS. Metodološke usmeritve za ugotavljanja ranljivosti na območju alpskega prostora kot podlaga za prostorske odločitve se bodo izvajale tudi na pilotnih območjih, v Sloveniji bo to po vsej verjetnosti Gorenjska.

V akcijskem načrtu so sprejeti ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje na področjih urejanja prostora in razvoja naselij, uporabe energije za ogrevanje in

hlajenje, prometa in turizma. Na področju urejanja prostora in razvoja naselij je cilj akcijskega načrta spodbujanje celovitega pristopa k takšnem urejanju, ki povezuje različne vidike trajnostnega razvoja, pri čemer je poseben poudarek na upoštevanju ranljivosti območij zaradi naravnih nesreč ter ozaveščanje prebivalstva o tem. Cilj je tudi omejevanje negospodarne širitve naselij na nove površine, upoštevanje biopodnebnih meril, kot je npr. osončenost pri razvoju naselij, povezanost razvoja naselij z možnostmi zagotavljanja javnega prometa ter ohranjanje zelenih območij v mestih zaradi absorpcije ogljika. Omejevanje širitve naselij je ena od prednostnih usmeritev Zakona o prostorskem načrtovanju, ki ji pri pripravi občinskih prostorskih aktov sledijo lokalne skupnosti.

¹ Alpska konvencija je mednarodna pogodba med Avstrijo, Francijo, Italijo, Leichensteinom, Nemčijo, Slovenijo, Švico in Evropsko skupnostjo, s katero so se države in EU dogovorile za ohranitev in varstvo Alp. Alpski prostor v Evropi predstavlja unikaten življenjski prostor, v katerem se zreali duhovna in materialna kultura njenih prebivalcev, ustvarjena v sožitju z naravo. Za ohranitev teh kvalitet in izboljšanje kvalitete življenja v luči trajnostnega razvoja so države zastavile skupne cilje na področjih: prebivalstvo in kultura, prostorsko načrtovanje, ohranjanje čistega zraka, varstvo tal, vodno gospodarstvo, varstvo narave in urejanje krajine, gorsko kmetijstvo, gorski gozdi, turizem in prosti čas, promet, energija in gospodarjenje z odpadki. Podrobnejša določila za izvajanje teh ciljev so bila sprejeta posebej v osmih protokolih.

² V Alpsko konvencijo je na območju Slovenije v celoti ali delno vključenih 62 občin. Od 19 mio ha velikosti alpskega prostora predstavlja delež Slovenije 3,55% površine oziroma 2,85% prebivalstva, območje, vključeno v alpsko konvencijo na ravni Slovenije, pa zajema 33% nacionalnega ozemlja in 19% prebivalstva.

Na področju energije so bili sprejeti ukrepi za zmanjševanje emisij CO₂ ter večjo uporabo obnovljivih virov energije. Prilagajanje na podnebne spremembe pomeni tudi varčevanje z energijo v stavbah oziroma izboljšanje energetske učinkovitosti tako v obstoječih objektih kot tudi pri novogradnjah. Slovenija preko Ekološkega sklada, javnega sklada namenja različne spodbude za posameznike in podjetja za prenovo ali novogradnjo energetske učinkovitejših objektov. Prav tako namenja znatna sredstva tudi za izboljšanje energetske učinkovitosti javnih objektov in spodbuja proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Uporaba obnovljivih virov energije je spodbujena tudi z vladno Uredbo o energetski učinkovitosti v stavbah, ki določa, da se mora za ogrevanje in hlajenje stavb uporabiti 25 % obnovljivih virov energije.

Na področju prometa je glavni cilj zmanjšanje CO₂ in sicer na področju čezalpskega tovornega in osebnega prometa, kot tudi na ravni alpskih regij in lokalnih skupnosti. Na tem področju že delujejo občine Bovec,

Kranjska gora in Bohinj, ki so sodelovale pri pripravi modela umirjanja prometa v regiji. Tovorni promet je treba v največji možni meri spraviti na železnice, k čemur se je zavezala tudi Slovenija, ki v svojih načrtih velik poudarek daje prenovi in dograditvi železniškega prometnega sistema in povezovanju različnih oblik prometa med seboj (intermodalnost). Zmanjšati je potrebno uporabo osebnih avtomobilov. Poleg emisij, ki prispevajo k segrevanju ozračja in s tem k spremembam podnebja, zaradi povečanega osebnega prometa v dnevnikih konicah izgubimo po več ur dragocenega prostega časa, ki bi ga lahko namenili skrbi za zdravje, povezani z vsakodnevnim prepotrebni gibanjem, npr. z drugačnimi oblikami potovanja na delo, s kolesom oz. peš. K temu lahko veliko pripomore tudi kakovosten in cenovno dostopen javni promet, ki ni pomemben le v naših večjih zaposlitvenih središčih, temveč tudi v manjših mestih na podeželju, kjer za dnevne potrebe ljudi javni prevoz skoraj ne obstaja. Zlasti v razgibanem alpskem svetu Slovenije bi morali najti prilagodljivejše oblike javnega prometa za mobilnost in oskrbo prebivalstva. Slovenija s sredstvi strukturnih skladov spodbuja uvajanje in izboljšanje javnega potniškega prometa, ki bi na eni strani omogočil večjo izbiro pri potovanju na delo in v šolo ter po dnevnih opravkih, na drugi strani pa uvajanje čistih prevoznih sredstev prispeva k zmanjševanju emisij toplogrednih plinov. K tem prizadevanjem lahko veliko prispeva tudi načrtovanje prostorskega razvoja v občinskih prostorskih aktih, saj lahko s preudarnim umeščanjem dejavnosti v prostor zmanjšamo potrebe po motornem prometu in jih bolj povežemo z mrežo javnega prevoza ter drugih oblik prometa.

Na področju turizma je cilj zmanjšati emisije CO₂ iz turističnih dejavnosti ter spodbujati počitnice v Alpah z minimalnimi vplivi na podnebje. Turizem je v našem alpskem svetu pomemben gospodarski dejavnik. Če želi slovenski alpski prostor ostati konkurenčen v spreminjajoči se podnebni razmerah je treba čim prej zastaviti projekte prilagajanja in blaženja vplivov podnebnih sprememb, od uvajanja letoletne turistične ponudbe, skupinskih prevozov, manjše porabe energije v

nastanitvenih objektih, do večje uporabe obnovljivih virov energije. Kakovost turistične ponudbe se bo namreč v bodoče merila po tem, kako je ta okolju in podnebju prijazna, za kar je potreben celovit pristop, ki vključuje tudi druge segmente, ki vplivajo na celovito turistično ponudbo. Primer takega pristopa je občina Kranjska Gora in lokalna skupnost Dovje-Mojstrana, ki sta ob pomoči nacionalnega programa za oživiljanje podeželja CRPOV pričeli s celovitim oživiljanjem alpske vasi, kar vključuje tudi obnovo stavbene dediščine vasi in realizacijo tematskih dogodkov v restavriranih objektih in v vasi, ki so vezani na tradicionalno alpsko etnološko, kmetijsko-podeželsko dediščino, in naravne posebnosti tega območja. Turistična ponudba je usposobljena za trženje kot celovit in atraktiven turistični produkt, ki predstavlja hkrati alternativo ponudbo in dopolnitev prevladujoči zimsko-športni ponudbi tega območja, in jo je moč tržiti tako v zimski kot letni sezoni. Prav tako tovrstna ponudba pomeni podporo preoblikovanju ponudbe iz prevladujoče zimskošportne ponudbe, namenjene mladim aktivnim turistom, v ponudbo, namenjeno seniorskemu tržnemu segmentu.

V akcijskem načrtu so bili sprejeti tudi ukrepi na področju prilagajanja upravljanja z gorskimi gozdovi in kmetijstvom, biotsko raznovrstnotjo, vodami. Poudarjena je trajnostna uporaba različnih alpskih naravnih virov v spremenljivih pogojih, npr. les kot obnovljiv energetski vir, kmetijstvo kot podpora predstrukturiranju turizma v Alpah. Poudarjen je bil tudi pomen varčevanja z vodo in ohranjanja vodnih virov v Alpah, saj se bo njihova količina in pogostnost po vsej verjetnosti spreminjala.

Slovenija si bo kot predsedujoča država Alpski konvenciji prizadevala za aktivno uresničevanje akcijskega načrta. K temu si želi pritegniti tudi lokalne skupnosti, da bi lahko na podlagi primerov dobre prakse na naslednji alpski konferenci predstavili tudi že prve rezultate.

Mag. Zoran Kus
Državni sekretar
Ministrstvo za okolje in prostor

Iz rednega letnega zbora ZTSO

Letošnji redni zbor ZTSO je potekal v Celju 27. marca 2009. Po uvodnem pozdravu podžupana MO Celje Staneta Rozmana je predsednica združenja Andreja Katič ministrici za lokalno samoupravo ter regionalni razvoj mag. Zlati Ploštajner predstavila pomen in delo združenja v preteklem obdobju. Katičeva je poudarila, da je pomembno, da je ministrica prisotna na srečanju direktorjev občinskih uprav, saj so prav oni tisti, ki skrbijo za neposredno vodenje dela občinskih uprav in s tem tudi odgovarjajo za strokovno delo pri izvajanju nalog na področju lokalne samouprave.

Združenje tajnikov slovenskih občin je nastalo v letu 1997 kot odraz potrebe po prizadevanjih, da bi reforma lokalne samouprave zaživela tudi v življenju, kot je bilo zapisano v ustanovnih listinah, upoštevajoč vlogo tajnika občine, kot jo določa zakon o lokalni samoupravi.

To je prostovoljna, samostojna in nepolitična organizacija, v kateri se združujejo tajnice in tajniki slovenskih občin z namenom sodelovanja in strokovnega izpopolnjevanja ter zagotavljanja učinkovite lokalne samouprave v Republiki Sloveniji.

Naloge združenja so, da:

- spremlja in obravnava problematiko lokalne samouprave,
- spremlja in obravnava problematiko dela občinskih uprav oz. občin,
- opozarja pristojna ministrstva na posamezna vprašanja in problematiko,
- oblikuje stališča, mnenja in pripombe na predpise, ki jih sprejema državni zbor ali Vlada Republike Slovenije;
- organizira strokovne posvete in seminarje,
- predlaga oblike in vsebine usposabljanja tajnikov občin in drugih delavcev, zaposlenih v občinskih upravah;
- vključuje svoje člane v študijske delegacije,
- sodeluje na mednarodnem področju,
- sodeluje z asociacijami županov in občin,
- skrbi za informiranost svojih članov,
- zastopa poklicne in socialne interese svojih članov,
- organizira družabna srečanja svojih članov.

»Tako smo v vseh preteklih letih sodelovali pri pripravi vse zakonodaje, ki se je nanašala na

lokalno samoupravo. Pa vendar sedaj volja sodelovati pri pripravi predpisov in strategij usiha, ker večina naših pripomb in pobud ni bila upoštevana, odgovorov na pobude pa največkrat nismo prejeli,« je povedala Katičeva in nadaljevala: »Skladno z zakonom o lokalni samoupravi bi morali imeti 210 tajnikov občin oz. direktoric in direktorjev občinskih uprav. Pa temu, kolikor nam je znano, ni tako. Že v prejšnjih mandatih je bilo kar nekaj občin, v katerih župani niso imenovali tajnika občine. Veliko kolegic in kolegov je že ponudilo svoje odstopne in bojimo se, da se bo stanje še poslabšalo, kar pa lahko doprinese k znižanju strokovnega nivoja izvajanja lokalnih zadev javnega pomena.«

Ministrica je poudarila pomembno poslanstvo združenja, ki je s svojo strokovnostjo dobrodošel partner pri pripravi in implementaciji zakonodaje. V nadaljevanju je podala pogled na aktualno tematiko ustanavljanje skupnih občinskih uprav, ustanavljanje pokrajin in financiranje občinskih projektov.

V drugem delu srečanja so članice in člani izvedli redni letni zbor.

V upravni odbor združenja so bili imenovani novi članici in član Sandra Mavhar Godec, Sandra Barachini in Iztok Felicijan. Poleg njih so v predsedstvu ZTSO tudi predsednica Andreja Katič ter članice in člani Nevenka Turk Kraljič, Slavka Brelih, Lidija Požgan, Edvard Ješelnik, Olga Karba, Stanko Glažar, Viktor Kapl, Sašo Murtič, Brigita Stopar ter Dušan Bremec.

Nadzorni odbor ZTSO sestavljajo Franjo Naraločnik, Elvira Šušmelj in Polona Gorše Prusnik. Združenje ima tudi častno razsodišče v sestavi Mojca Skale, Marko Podvršnik in Jožica Rihter.

Na tem mestu bi se zahvalili dosedanjim članici in članoma predsedstva ZTSO Ireni Jerman, Štefanu Posiloviču in Stojanu Praprotniku za njihovo delo v združenju vse od ustanovitve dalje.

Andreja Katič in Franjo Naraločnik

Delovno srečanje z ministrom Erjavcem

Sekretariat Skupnosti občin Slovenije je ministra za okolje in prostor Karla Erjavca že takoj po imenovanju v skladu s sedaj že uveljavljeno tradicijo informiranja novoizvoljenih ministrov o odprtih zadevah na njihovih področjih obvestil o problemih, s katerimi se občine soočajo na področju okolja in prostora. V tem smislu je potekalo tudi prvo delovno srečanje med predstavnicami in predstavniki Skupnosti občin Slovenije in ministrom Erjavcem ter njegovimi sodelavkami in sodelavci. Srečanje, takoj prvi dan po prvomajskih praznikih, se je sicer pričelo z zamudo, saj je minister »urejal« problematiko izvajanja dimnikarskih storitev, ta se je v zadnjih tednih in mesecih še dodatno zapletla. Ob čakanju na sestanek smo tako čakali skupaj z nekaj ogorčenimi predstavniki manjših dimnikarskih podjetij, ki so (po njihovih besedah) pričeli izgubljeni posel zaradi nelojalne konkurence velikih podjetij. Država je tako razpis za podelitev koncesij napisala tako, da je ta ustrezal predvsem in izključno velikim podjetjem, mala pa so bila iz igre za pridobitev koncesije izločena. Ko se je sestanek končno pričel, je potekal v ozračju pripravljenosti na iskanje možnih rešitev za probleme, s katerimi se občine srečujejo. V uvodnem delu je podpredsednik skupnosti Tone Peršak predstavil nekaj ključnih problemskih sklopov - priprava občinskih prostorskih načrtov, črpanje evropskih sredstev, poplavna ogroženost in oskrba s pitno vodo, svetlobno onesnaženje, problematika hrupa in kakovosti zraka, pogrebne dejavnosti ter problematiko podnebnih sprememb. Ob opozorilu v zvezi s pripravo občinskih prostorskih načrtov je povedal, da ne gre samo za roke, torej, do kdaj morajo občine te prostorske načrte pripraviti, temveč tudi in predvsem, kdaj naj bi zdaj veljavni prenehali veljati. Povedal je, da je eden ključnih problemov, da so lahko občine zelo pripravljene in zagrete, da načrte pripravijo do zakonsko predpisanih rokov, vendar to ne velja za tiste, ki bi v skladu z zakonom morali v določenih rokih izpeljati nekatere postopke nujne za sprejem občinskega prostorskega načrta. Opozoril je na velike težave, s katerimi se v teh postopkih občine srečujejo v komunikaciji z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Dilema, ki se je prisotnim, skupaj z ministrom,

pojavnala, je bila, kdo je končni arbiter. Ali je za upravljanje s prostorom MOP tisti, ki bi moral imeti zadnjo in ključno besedo ali ne. Izkazalo se je, da pravzaprav ne. Iz tega pa izhajajo številni problemi, saj je razumevanje upravljanja s prostorom med posameznimi resorji in nivoji države mnogokrat zelo različno.

Direktor direktorata za prostor dr. Mitja Pavliha je povedal, da razmišljajo o ponovni vzpostavitvi medresorskega organa, ki bi lahko usklajeval interese med posameznimi področji, kar bi v veliki meri lahko zmanjšalo tenzije med resorji ter zmanjšalo težave, s katerimi se srečujejo občine. Povedal je tudi, da so na njegovem uradu natančno pregledali zakon o prostorskem načrtovanju ter iz njega izhajajoče podzakonske predpise ter ugotovili, da zahtevajo nekaj nujnih sprememb. V ta namen bodo ustanovili delovno skupino, v kateri pričakujejo tudi aktivno udeležbo predstavnic in predstavnikov skupnosti.

Peršak je v nadaljevanju še opozoril, da se zakoni sprejemajo nedomišljeno in povzročajo spremembe v teku izvajanja nekih nalog in opravil, kar povzroči dodatne težave, nova finančna sredstva in zamude. Omenil je primer uredbe o vodah, ki je z zahtevo po pripravi kart poplavne ogroženosti zavrla izdelavo občinskih prostorskih načrtov vsaj za pol leta, saj tistih, ki bi te karte ogroženosti pripravljali, v Sloveniji ni dovolj. Omenjeno je bilo, da na ministrstvo razmišljajo o popravku rokov za izdelavo kart, še posebej zanimiva pa je bila možnost, ki jo pripravljajo na ministrstvu - karta poplavne ogroženosti naj bi bila narejena za celotno Slovenijo, kar bi v mnogočem izrazilo zmanjšalo stroške in obveznosti občin. V nadaljevanju je bila omenjena tudi uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja. Skupnost je na spremembah te intenzivno delala že takoj po njenem sprejemu, vendar pa so zamenjave v resorju zavrla že dogovorjene popravke. Ministrstvo se mora na področju okolja še ekipirati, da bo usposobljeno pripraviti vse nujne spremembe, so povedali prisotni iz ministrstva. V zvezi s kakovostjo zraka je bilo povedano, da se na tej problematiki, še posebej na problematiki delcev PM 10, v sodelovanju s prizadetimi mestnimi občinami že aktivno dela, vendar je predstavnica komisije za varstvo

okolja pri SOS Alenka Lozej povedala, da je potrebno delovati celovito in ne samo na reševanju enega (PM 10) izmed mnogih problemov. Opozorili smo, da je potrebno izpeljati temeljito kontrolo kurjenja odpadkov v obrtnih obratih pa tudi, da je kurjenje v naravi še vedno velik problem, ki ga zakonodaja izjemno slabo ureja in sankcionira. Župan Mo Kranj Damjan Perne je opozoril na problematiko števila in ureditve odlagališč odpadkov ter dejstvo, da do 15.7.2009 zahteve iz operativnega programa ne bodo izpolnjene. Bernarda Podlipnik je povedala, da število odlagališč v Sloveniji pravzaprav niti ni problem, problem predstavlja njihova regijska razporeditev, prav tako pa je povedala, da bo ministrstvo do konca maja pripravilo navodila o razvoju dogodkov po 15. juliju. Govorili so še o problematiki pogrebnih dejavnosti ter povedali, da je nesprejemljivo, da je področje oz. pripravo zakona prevzelo Ministrstvo za gospodarstvo, saj se s tem spreminja umestitev in vloga pokopališke dejavnosti. Pa o sanaciji starih bremen, kjer mora obveljati ureditev, po kateri plača povzročitelj, če ta več ne obstaja, pa bosta morali država in lokalne skupnosti skupaj iskati rešitve. Ter o nujnosti aktivnega delovanja na področju podnebnih sprememb in prilagajanja na spopadanje z neizogibnimi spremembami. Podpredsednik Peršak je povedal, da se v skupnosti zavedamo, da bodo prav občine tiste, ki bodo morale nositi največje breme odzivanja na podnebne spremembe ter spopadanja z njihovimi posledicami, zato je nujno, da so občine v procese ukrepanja in pripravo novih paradig v zvezi s planiranjem rešitev vključene. Minister je potrdil tej trditvi in zahtevi in obljubil, da bodo občine lahko in morale sodelovati pri nastajanju okvirov ukrepanja v zvezi s podnebnimi spremembami.

Jasmina Vidmar

Skupnost aktivna pri blaženju posledic gospodarske krize

Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR) je s ciljem blaženja posledic poglobljajoče se gospodarske krize v lokalnih skupnostih ustanovila posebno delovno skupino. Z omenjeno potezo je bila uslišana pobuda člana Predsedstva Skupnosti občin Slovenije župana MO Velenje Srečka Meha, ki je bil glavni pobudnik za ustanovitev omenjene delovne skupine. Stališča Skupnosti občin Slovenije bodo zastopali trije predstavniki: Srečko Meh, župan MO Velenje, Leopold Kremžar, župan občine Miklavž na Dravskem polju, ter podžupan MO Ljubljana Jani Möderndorfer. V skladu s kopico problemov, ki spremlja občine v teh težkih časih, se je Delovna skupino za blažitev posledic finančne in gospodarske krize v lokalnih skupnostih zadeve lotila skrajno resno s tem, da se je sestala v najkrajšem možnem času po njeni ustanovitvi in imenovanju članov, natančneje v torek, 14.4.2009.

Poleg ministrice, pristojne za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, mag. Zlate Ploštajner so na sestanku sodelovali tudi predstavniki SVLR ter obeh reprezentativnih združenj občin. V imenu Skupnosti občin

Slovenije sta bila na sestanku prisotna pobudnik za ustanovitev skupine župan MO Velenje Srečko Meh in podžupan MO Ljubljana Jani Möderndorfer. Udeleženci sestanka so preverili, kakšne so posledice gospodarske in finančne krize na lokalnem nivoju in kako se s krizo uspešno spopadati. Kot je poudarila ministrica, je treba najti vire za projekte, ki občinam pomenijo dodaten zagon gospodarstva. Po njenih besedah so želeli preveriti, kakšne so posledice krize na lokalnem nivoju in kako se s krizo uspešno spopadati tudi z vidika občinskih proračunov. Ministrica je dejala, da izpad prihodkov prizadeva predvsem investicijsko zmožnost občin za vodenje razvojnih investicijskih projektov, kar pa je po njenem mnenju tisto področje, ki ga vidi kot možnost zagona lokalnih ekonomij. "Zaradi tega je tudi težnja in želja najti možne vire, da bi te aktivnosti peljali naprej, pa naj bodo to privarčevani viri skozi pregled občinskega proračuna in prerazporejanje virov ali pa tudi skozi evropske vire skozi vključevanje občin v izvajanje ukrepov, ki jih sprejema vlada." Med drugim je predstavila tudi ukrep javnih del in poudarila, da je izjemno pomembno tudi

razmišljanje o stanovanjskih ukrepih v smislu povečanja fonda neprofitnih stanovanj. "Občine imajo pripravljene projekte in jim je z vidika njihovih virov izjemno pomembno, da uskladitev čim prej steče." Dejala je še, da bo Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko pripravila vprašalnik, s pomočjo katerega bi do konca meseca dobili dejanski vpogled v situacijo na občinski ravni, ki bo podlaga za nadaljnje razprave in iskanje nadaljnjih ukrepov.

Najbolj pomembni zaključki delovne skupine so bili v duhu varovanja pravic občinskih uslužbencev ter lokalnih skupnosti. Delovna skupina je sprejela sklepe, da odpuščanj iz razlogov gospodarske krize v občinskih upravah ne bo, prav tako se bo pripravila analiza možnosti povečanja ter podaljšanja prisotnosti javnih del v občinah s ciljem zmanjševanja brezposelnosti, posredovana bo pobuda za takojšen prenos vojaških stanovanj na občine in zahteval se bo takojšen moratorij prodaje zemljišč v lasti oziroma upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

Kriza in njen vpliv na poslovanje občin

Gospodarsko in finančno krizo, ki se je začela v Ameriki in nato prenesla v Evropo, je čutili tudi v Sloveniji. Prvi znak prihajajoče krize je bil že jeseni 2007, ko so na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev začeli padati tečaji delnic slovenskih najbonitetnejših podjetij (bluo chipov) - npr. tudi delnice tovarne zdravil in farmacevtskih izdelkov Krka, d.d. Nato se je kriza stopnjevala na trg nepremičnin v letu 2008 in se popolnoma poglobila na tem trgu v letošnjem letu. Borzni in nepremičninski posredniki tudi pri nas že odpuščajo svoje delavce. Kriza finančnega sektorja pa se je začela v drugi polovici leta 2008, ko so zaradi zmanjšane likvidnosti banke začele omejevati kreditiranje tako podjetniškega sektorja (corporate banking sector) kot fizičnih oseb (retail banking sector). Na robu propada se je znašlo kar nekaj slovenskih gigantov, predvsem tistih, ki so znani po spornih menedžerskih privatizacijskih odkupih delnic. Največjo krizo je v Sloveniji čutili v podjetjih, ki proizvajajo luksuzne dobrine (avtomobilska industrija, proizvodnja karavanov in plovil) in v tekstilni industriji, kjer se je že konec lanskega leta začel val množičnih odpuščanj delavcev. Po podatkih za december 2008 je znašala registrirana stopnja nezaposlenosti v Sloveniji 7%, vendar je ta stopnja v začetku marca 2009 realno precej večja (ocena okoli 12%).

Nova slovenska vlada Socialnih demokratov, ki je novembra 2008 prevzela štiriletni mandat vodenja, se je že takoj spoprijela z gospodarsko krizo in že dva svežnja proti kriznih ukrepov.

Prvi paket ukrepov za blažitev gospodarske in finančne krize je bil usmerjen predvsem v povečanje likvidnosti v bančnem sektorju, zmanjšanje javne porabe in ohranjanju delovnih mest z zagotavljanjem dodatnih spodbud gospodarstvu.

Drugi del ukrepov je sicer predvsem razvojno naravn, še vedno pa precejšen del sredstev usmerja v spodbujanje kreditne aktivnosti bank in posledično izboljšanja likvidnosti podjetij, saj je zaradi nadaljnje negotovosti na svetovnih in evropskih trgih še vedno zmanjšana kreditna aktivnost bank. Ukrepi slovenske vlade, ki sledijo priporočilom Evropske komisije za oživitvev gospodarska, se nanašajo na naslednja področja:

1. Finance in likvidnost podjetij

Jamstvena shema bankam za splošno kreditiranje podjetij za zmanjšanje kreditnih tveganj do višine 1 mrd EUR. Če podjetje kredita ne vrne, se banka poplača z delnim unovčenjem jamstva ob predpogoju, da je lastna udeležba banke v kreditnem tveganju najmanj v višini 20%. Prav tako pa je pomemben tudi ukrep za individualna poročstva podjetjem, katerega cilj je tudi pomoč podjetjem pri pridobivanju kreditov. Oba ukrepa se izvajata do 31.12.2010.

Izdana je bila tudi nova referenčna državna obveznica v višini milijarde evrov z ročnostjo treh let. Na ta način naj bi pospešili kreditno aktivnost bank, ki je v času finančne krize zastala. Premagovanju tega posojilnega krča, v katerem se je znašel bančni sektor, bodo tudi namenjena sredstva od prodaje obveznice. Izdaja je bila izvršena v obliki sindicirane izdaje. Cena obveznice ob izdaji je bila 99,97%, kar predstavlja pri 4,25% kuponski obrestni meri, ki jo ima obveznica, donos ob izdaji v višini 4,261%.

Kot zelo pomemben ukrep, sprejet že konec leta 2008, pa je neomejeno jamstvo države za vse bančne vloge, da bi pospešili tudi

varčevanje in s tem bankam zagotovili dodatni vir sredstev za njeno kreditiranje.

Za boljše delovanje podjetij in seveda ohranjanje delovnih mest bodo podjetjem na voljo naslednji ukrepi:

- Sofinanciranje nakupa nove tehnološke opreme - Ministrstvo za gospodarstvo je povečalo obseg sredstev na javnem razpisu v letu 2009 za 16 milijonov evrov in tako omogočilo, da bo sredstva za sofinanciranje lahko prejelo 222 podjetij.
- Garancije za zavarovanje bančnih kreditov s subvencionirano obrestno do 80% za podjetnike začetnike.
- Sofinanciranje razvojno-investicijskih projektov
- Družba tveganega kapitala - v letošnjem letu bo začela delovati prva družba tveganega kapitala. Njen osnovni kapital bo 35 milijonov evrov, sredstva bodo namenjena investicijam v nova podjetja in v podjetja s potencialom hitre rasti.
- Povečanje sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja in raziskovalno-razvojnih projektov v podjetjih je namenjeno poleg načrtovanih 40 milijonov evrov (v 2008 24 milijonov evrov), še dodatnih 58 milijonov evrov.
- Pomoč male vrednosti (nova shema »DE MINIMIS) - gre za državno pomoč podjetjem, ki ne presega 500.000 evrov za obdobje do 31.12.2010 - je eden od ukrepov, ki vpliva na sposobnost normalnega delovanja podjetij. Ta ukrep bo namenjen za pokrivanje operativnih stroškov, stroškov poslovanja, ki bo pomagal podjetjem prebroditi trenutne likvidnostne težave zaradi nedelovanja finančnega trga. Predvidoma bo za ta namen na voljo 20 milijonov evrov.
- Sofinanciranje vlaganj v strateške projekte s področij čiste in tehnološko napredne industrije - gre za finančno podporo strateškim projektom podjetij na prioritetnih področjih čiste in tehnološko napredne industrije (kot npr. avtomobilske) z zagotovitvijo ugodnih kreditov podjetjem za nadaljnja vlaganja v raziskave in razvoj. Od skupno 5 milijard evrov, ki jih ima EIB na voljo za vso Evropo, bi lahko naša država dobila okoli 300 milijonov evrov.

2. Trg dela, vseživljenjsko učenje in socialna varnost

Vlada je za ohranjanje delovnih mest v podjetjih sprejela naslednje protikrizne ukrepe:

- višjo olajšavo za investiranje v opremo in neopredmetena sredstva a vse investicije, opravljene po 1.1. 2008. Uveljavljali bodo lahko olajšavo za investiranje v višini 30% investiranega zneska, vendar največ v višini 30.000 evrov in največ v višini davčne osnove.
- povišanje zneska trošarin - za 10 centov pri litru bencina oz. plinskega olja, s čimer bodo v državnem proračunu zagotovljena dodatna sredstva za izvajanje ukrepov za blažitev posledic finančne krize. V pripravi je tudi predlog uredbe o določitvi trošarine za alkoholne pijače in cigarete.
- na področju aktivne politike zaposlovanja je bil uveden nov instrument, in sicer subvencioniranje polnega delovnega časa ob zagotavljanju dela za krajši delovni čas . Ta ukrep omogoča na eni strani delavcem polno delovno dobo, na drugi strani pa zmanjšuje delodajalcem stroške plač v času krize. Subvencija se podeljuje pod pogojem, da v obdobju prejemanja delodajalec:
 - izplačuje plače in poravnava prispevke za socialno varnost delavcem, za katere prejema subvencijo,
 - ne odpušča delavcev iz poslovnih razlogov in za poslovno leto, v katerem je vključen v izvajanje ukrepa,
 - ne odreja nadurnega dela delavcem in
 - ne izplačuje nagrad organom vodenja in nadzora.

Subvencija je določena v znesku 60 evrov na mesec na delavca in jo podjetje lahko prejema 6 mesecev, z možnostjo enkratnega podaljšanja za naslednjih 6 mesecev. Predlagan znesek 60 evrov na vključeno osebo pomeni za delodajalce, kjer je povprečna plača nizka (večinoma delovno intenzivne panoge) povračilo skoraj celotnih stroškov 4-urne plače zaposlenega, pri povprečni plači povračilo prispevkov za 4-ure plače, pri nadpovprečnih plačah pa samo delno povračilo prispevkov. Ukrep bo zato najbolj učinkovit ravno v panogah, ki so delovno intenzivne in bi prehod delavcev v brezposelnost pomenil velik

problem tako z vidika njihove starostne kot tudi izobrazbene strukture.

- znižanje sejin članom nadzornih svetov in zunanjim članom upravnih odborov za 50% kakor tudi, da se njihova udeležba pri izplačilu dobička v obdobju do 31.12.2010 ne izvaja - v podjetjih, ki so v državni lasti.
- Zagotavljanje socialne varnosti v okviru že obstoječega sistema socialne varnosti (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve bo zagotovilo zadostna sredstva za uveljavljanje pravic v okviru sistema socialne varnosti oz. transferjev, kot so

nadomestila za čas brezposelnosti, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, družinska pokojnina).

- Sofinanciranje usposabljanja in izobraževanje zaposlenih in brezposelnih ter mladih (absolventov), ki šele vstopajo na trg del - ukrep je namenjen usposabljanju v mikro in malih podjetjih ter v podjetjih, ki so uvedla krajši delovni čas in bodo tudi imela prednost pri pridobivanju sredstev. Sredstva v višini 4 milijonov evrov so zagotovljena v okviru ukrepov aktivne politike zaposlovanja

Mladim - absolventom se bo omogočilo usposabljanje na delovnem mestu za področje, na katerem študirajo po dokončanem študiju - ukrep je ovrednoten na 3 milijone evrov.

- Prezaposlovanje delavcev na perspektivna delovna mesta ter samozaposlovanje - zagotovljena bodo sredstva v višini 8 milijonov evrov. Objavljena bosta dva nova javna razpisa - namenjena spodbujanju zaposlovanja brezposelnih oseb.
- Podpora razvojnim projektom, kot je npr. socialno podjetništvo - namen ukrepa je z javnim razpisom zagotoviti podporo pilotskih projektov socialnega podjetništva ter hkrati zagotoviti razvoj sistemske podpore socialnemu podjetništvu v Sloveniji (predpisi, strategija, usposabljanje, podpora okolje). S tem se bodo povečevale možnosti zaposlovanja težje zaposljivih skupin brezposelnih, preprečevala socialna izključenost in prispevalo k razvoju novih storitev. Za izvedbo so namenjena sredstva v višini 6 milijonov evrov.

3. Infrastruktura, energija, okolje - za trajnostni razvoj (Sustainable Development)

Izveden bo program energetske sanacije objektov v javni lasti v okviru sredstev

kohezijskega sklada v višini do 20 milijonov evrov. Cilj ukrepa je znižanje materialnih stroškov za energijo, pospešitev javnih investicij in oživitvev gradbene dejavnosti in spodbuda trajnostni rabi energije s podporo zavezam, ki izhajajo iz podnebno-energetskega paketa. Pod vodstvom Ministrstva za okolje in prostor bo izdelana metodologija ocenjevanja energetske učinkovitosti investicije. Na tej osnovi bo pripravljen program projektov energetske sanacije objektov, ki bodo imeli največje energetske prihranke, torej tistih projektov, kjer bo učinek investicije največji.

Prav tako so pomemben ukrep širokopasovne povezave za javne ustanove, katerih cilj je, da se do konca leta 2010 individualnim uporabnikom in javni upravi (javnim ustanovam) omogoči prenosno hitrost vsaj 1Mbit/s. Ta hitrost naj bi bila tudi predpisana kot univerzalna storitev pri komercialnih ponudnikih storitev. Ukrep je usmerjen predvsem v izgradnjo manjkajočih delov že obstoječe infrastrukture optične povezave do končnega uporabnika in sisteme porazdeljenega upravljanja. Za ukrep je namenjenih 15 milijonov evrov.

4. **Izboljšanje sredstev kohezijske politike**
Vlada je sprejela 10 sklepov, usmerjenih v povečanje učinkovitosti koriščenja sredstev

kohezijskih politik in ki lahko tudi prispevajo k blaženju posledic finančne in gospodarske krize. Za reševanje krize oziroma za zagotavljanje finančnih virov za protikrizne ukrepe je ključnega pomena sklep, ki nalaga Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko in Ministrstvu za finance, da vsaj enkrat na četrletje pregledata realizacijo načrtovanih aktivnosti proračunskih uporabnikov in v primeru nezadostne realizacije glede na načrtovano predlagata vladi trajno ali začasno prerazporeditev sredstev kohezijske politike na »protikrizne ukrepe«.

Sklep:

Ne glede na vse varčevalne in protikrizne ukrepe v Sloveniji posledic svetovne gospodarske in finančne krize ne bo mogoče zaustaviti oz. se bo le-ta še poglobila, v kolikor ne bo prišlo do povečanje stopnje varčevanja v celotnem makroekonomskem sistemu tako podjetij kot gospodinjstev in seveda državne uprave. Agregatno varčevanje se v Sloveniji, Evropi in Ameriki mora povečati, da se bo zmanjšal prevelik razkorak med agregatno potrošnjo in agregatnim varčevanjem, ki je po mojem mnenju eden od glavnih vzrokov za nastanek svetovne gospodarske in finančne krize.

Krizo pa seveda zelo občutimo tudi v majhnih lokalnih skupnostih, kakor je seveda tudi Občina Šmarješke Toplice, ena od 210 slovenskih občin, ki jo vodim. Predvsem se je povečal pritisk na socialne transferje (plačilo obveznega nezgodnega zavarovanja za brezposelne), večji transferji na področju osnovnega šolstva in otroškega varstva ter manjši prihodki v občinski proračun (z naslova turistične takse, komunalnega prispevka, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča). Zavedamo se, da je vsaka gospodarska kriza priložnost za naš nadaljnji razvoj v smeri trajnostnega razvoja, predvsem na področju turizma - vinogradništva, turizma na kmetiji, kar bomo v tem obdobju poskušali tudi izrabiti.

Hvala za vašo pozornost!

Bernardka Krnc,
županja Občine Šmarješke Toplice

SOS dosegla premik pri obveznem zdravstvenem zavarovanju

Kot kaže so vsa prizadevanja Skupnosti občin Slovenije v zvezi z novelo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bila po več kot šestmesečnih prizadevanjih, velikih težavah vseh slovenskih občin ter oškodovanju marsikaterega socialno ogroženega občana (končno) deloma uslišana.

Skupnost občin Slovenije je že v času sprejemanja novele zakona opozarjala, da bo zakon v takšni obliki, ne glede na namen, prinesel proračunom občin nesorazmerno več stroškov kot koristi in prikrajšal marsikaterega socialno ogroženega občana za priznano mu ustavno pravico obveznega zdravstvenega zavarovanja. Njegova poglobljena pomanjkljivost pa je neprijaznost do uporabnikov, občinskih organov pa tudi do vseh tistih institucij na državnem nivoju, ki bodo dodatno obremenjene z dostavo podatkov iz uradnih evidenc. Skladno z navedenim smo na skupnosti vseskozi vztrajali, da je predlagana sprememba in dopolnitev Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter izvajanje pravilnika v praksi neizvedljiva. Zato smo nenehno predlagali, da bi bilo potrebno sporne določbe v zakonu v sodelovanju z občinami spremeniti, do takrat pa njihovo izvajanje odložiti. Skupnost je ob nenehnem opozarjanju na nesprejemljivost in neuresničljivost sprejetih določil zakona in podzakonskega predpisa na ministrstvo tudi nenehno pošiljala številna vprašanja, na katera predstavniki ministrstva pravzaprav niso niti znali odgovoriti, kar je bil še eden izmed izjemnih trenutkov v zgodovini komuniciranja z ministrstvi. Tej izjemnosti je vsekakor treba prišteti tudi delovni posvet, ki ga je skupnost organizirala, na katerem naj bi predstavnice in predstavniki ministrstva odgovarjali na vprašanja 180 udeleženkam in udeležencem iz občin, pa se je izkazalo, da so občine lahko samo same med seboj iskale odgovore, saj ministrstvo ni bilo sposobno odgovoriti na

vprašanja o izvajanju pravilnika, ki so ga sami napisali.

Z dopisom, ki smo ga s strani Ministrstva za zdravje prejeli dne 3. 4. 2009, je le-to priznalo, da je bila sprememba v delu zakona, kjer so določeni kriteriji kot podlaga za zavarovanje občanov, NEDOMIŠLJENA. Priznavajo, da stanje, ki ga je povzročila predmetna sprememba zakona, otežuje zagotavljanje obveznega zdravstvenega zavarovanja za socialno ogrožene občane. Zaradi tega bo MZ predlagalo spremembo kriterijev tako, da zaradi zagotavljanja obveznega zdravstvenega zavarovanja ne bo prišlo še do dodatnega oškodovanja oseb, ki se zavarujejo kot občani.

Glede na vse dogajanje v zvezi s predmetno problematiko je bil dopis Ministrstva za zdravje v veliki meri presenetljiv, saj kljub vsem naporom, kot rečeno, ni bilo pričakovati spremembe politike MZ do obravnavanega vprašanja. Kot jeziček na tehtnici je tej odločitvi MZ najverjetneje botrovala ocena ustavnosti in zakonitosti, ki jo je glede predmetne problematike vložila Skupnost občin Slovenije, saj je le-ta bila obravnavana na redni seji Vlade RS dne 2.4.2009. Po mnenju Vlade Republike Slovenije zahteva za oceno ustavnosti določb Zakona o zdravstvenem

varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter sprememb tega zakona, ki jo je vložila Skupnost občin Slovenije, ni utemeljena in te določbe niso v nasprotju z Ustavo RS. Vendar najbrž ni slučajnost, da je Ministrstvo za zdravje po seji vlade dne 3.4.2009 takoj zjutraj posredovalo omenjeni dopis, v katerem priznava neustreznost predpisa. Omenjeno dejanje vsekakor, milo rečeno, vzbuja dvom v uradno mnenje Vlade RS o neutemeljenosti ustavne presoje, ki jo je vložila Skupnost občin Slovenije.

Vsekakor pa smo na Skupnosti občin Slovenije izjemno zadovoljni, da so prizadevanja skupnosti ter članic in članov delovne skupine za zdravstvo in socialo pri skupnosti ter številnih občin, ki so sodelovale pri pripravi stališč in nas redno obveščale o problemih in težavah pri izvajanju zakona in iz njega izhajajočega podzakonskega predpisa, končno obrodila ustrezne rezultate. Vsekakor pa je celotno dogajanje dokaz, kako nespametno je sprejemanje predpisov, ki niso usklajena s tistimi, ki morajo te predpise nato izvajati, in nadalje, kako pomembno je sodelovanje in skupen napor za doseganje nekega izbranega cilja.

Jasmina Vidmar

Z ministrico o težavah občin

V začetku aprila se je ministrica, pristojna za lokalno samoupravo in regionalno politiko, mag. Zlata Ploštajner s svojimi sodelavkami in sodelavci sestala s predstavnicami in predstavniki vodstev obeh asociacij z namenom preverjanja odprtih in problematičnih zadev, s katerimi se občine srečujejo na različnih področjih njihovega delovanja.

Podpredsednik Skupnosti občin Slovenije Tone Peršak je v imenu skupnosti opozoril na vrsto za občine problematičnih zadev - od problematike zalaganja likvidnostnih sredstev pri projektih s strani občin, neuresničljivosti nekaterih določil na področju okolja in prostora (roki), problematičnosti in nedodelanosti ureditve na področju svetlobnega onesnaževanja, poplavne ogroženosti, poskusov spreminjanja ureditve

pri pogrebni dejavnosti, težav pri izvajanju dimnikarskih storitev, prav tako pa tudi na težave na področju zdravstva, vzgoje in izobraževanja, prometa in številnih drugih.

Ministrica je uvodoma opozorila na nekatere dobrodošle spremembe, tako je ponovno povedala, da bo v kratkem pripravljena rešitev, po kateri bo DDV upravičen strošek, o čemer so bile asociacije obveščene že v času pogajanj za višino povprečnine, niso si pa še enotni, v katerih primerih bo in v katerih ne bo upravičen strošek. Prav tako je povedala, da bo v kratkem objavljen razpis za financiranje infrastrukturnih objektov, ki bo omogočal financiranje triletnih projektov, vendar pa prenos sredstev med proračunskimi leti še vedno ne bo mogoč. Povedala je tudi, da skupina strokovnjakov pripravlja strokovne podlaga za uvajanje pokrajin, te bodo v javni obravnavi že v mesecu maju, ko načrtujejo intenziven javni dialog. Prisotni članice in člani skupnosti so v nadaljevanju opozorili še na vrsto za občine pomembnih zadev. Med njimi je bil tudi predlog župana Velenja Srečka Meha, ki je predlagal, SVLR pa podprla, da naj služba pripravi resen pregled in

katalog pristojnosti po občinah glede na njihovo velikost in ostale specifičnosti, da bo mogoče na osnovi tega pregleda enkrat priti do resnega in relevantnega pregleda pristojnosti občin in temu (ne)ustreznega financiranja. Prav tako je predlagal, da se v časih finančne krize opredelijo prioritete, s katerimi naj bi se občine ukvarjale, predlagal je ustanovitev delovne skupine, ki bo pripravila protikrizne ukrepe za občine. Predstavniki in predstavnice skupnosti so še predlagali, da naj vlada razmisli, izvajanje katerih zakonskih določil bi bilo mogoče zadržati - glede na krizo, s katero se vedno pogosteje soočajo tudi občine.

Ob zaključku so se dogovorili, da bodo skupaj oblikovali dve delovni skupini. Prvo bo sklicala ministrica Ploštajnerjeva, njena naloga bo iskanje skupnih pristopov v občinah v delovanju v krizi (prvi sestanek naj bi bil že 14. aprila 2009), drugo bosta oblikovali obe asociaciji, ta naj bi si določila nekaj ključnih prioritet občin in jih poskušala ob podpori SVLR reševati.

Jasmina Vidmar

(Pre)hitre spremembe ZOFVI

Ministrstvo za šolstvo in šport se je odločila, da pristopi k, po njihovem, nujnim spremembam Zakona o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja. V predlaganih spremembah so se osredotočili na ureditev statusa nekaterih ravnateljev in ravnateljic s področja osnovno šolskega izobraževanja. S predlagano spremembo omogočajo ravnateljem, ki jim teče redni mandat, pa tudi ravnateljic, ki jim je mandat po letu 2005 prenehal, da izpolnjujejo zahtevane pogoje za ravnatelja in so lahko ponovno imenovani na to funkcijo. Nadalje ministrstvo zmanjšuje pristojnosti sveta staršev, vzpostavljajo rešitev, ki štiti javne šole v šolskih okoliših, v katerih se financira tudi zasebna šola, vzpostavlja rešitve, s katerimi bodo zaščiteni strokovni delavci in delavke, ki zaradi spremembe zakona nimajo ustrezne izobrazbe.

Za občine pa je ključnega pomena predlagana sprememba sestave svetov šol in vrtcev. V obrazložitvi predloga sprememb je ministrstvo zapisalo, da je zadnja sprememba zakona iz leta 2008 zmanjšala vlogo zaposlenih v vzgoji in izobraževanju pri upravljanju vrtcev in šol zato, ker jih je postavila v enako razmerje s financiranjem, ustanoviteljici in starši!!! Trdijo, da strokovne in organizacijske spremembe, ki naj bi jim bili priča v zadnjem času, zahtevajo visoko stopnjo strokovne avtonomije zaposlenih, kar naj bi jim sestave svetov onemogočale.

V skupnosti smo ocenili, da je hitrost spreminjanja tako pomembnega zakona, še posebej v točkah, kjer se spreminjajo temeljna razmerja med tremi, v upravljanje zavodov vpetih skupin (zaposlenih, predstavnic in predstavnikov občin in staršev), nesprejemljiva, saj zmanjšuje pristojnosti občinam, prav tako pa povzroča nekaj dodatnih problemov v notranjih komunikacijah med ravnateljicami in ravnatelji ter zaposlenimi.

V zvezi s predlaganimi spremembami so se predstavnice in predstavniki Skupnosti občin Slovenije 2. aprila 2009 sestali z ministrom za šolstvo in šport dr. Igorjem Lukšičem in mu predstavili svoje stališča ter izrazili svoje

nasprotovanje spremembam v sestavi svetov šol in vrtcev.

Minister je sicer na sestanku že uvodoma povedal, da ministrstvo načrtuje celovito spremembo zakona o vzgoji in izobraževanju, torej, da bo tej »manjši« spremembi sledila vseobsežna sprememba, zato po njegovem ni smiselno tej »manjši« spremembi posvečati preveliko pozornost. Povedal je tudi, da pričakuje sodelovanje predstavnic in predstavnikov skupnosti, saj bo le tako mogoče pripraviti spremembe, ki bodo ustrezale tudi občinam. Predstavnice in predstavniki skupnosti so sicer pozdravili možnost sodelovanja pri spremembah zakona, vendar opozorili na nekaj pomembnih razmislekov.

Opozorili smo na nesprejemljivost dejstva, da se tako na hitro spreminjajo pravzaprav tako pomembne zadeve, kot so razmerja med vpetimi v upravljanje. Tudi zato, ker danih pravic ni lahko jemati, pa tudi zato, ker predlagane spremembe zahtevajo številne nove delovne obveznosti s strani zaposlenih v občinskih upravah (spremembe ustanovitvenih aktov), ki bodo ob tako imenovani celoviti prenovi zakona morali ponovno spreminjati in popravljati z javnimi zavodi povezane dokumente. Opozorili smo, da v skupnosti že nekaj časa opozarjamo na izjemno povečanje birokratskih opravil, ki zahtevajo vedno nove in nove zaposlitve ali pa izjemno obremenjevanje že zaposlenih z deli in opravili, ki nekateri resničnih učinkov ne prinašajo. V tako kriznih časih, s katerimi se Slovenija in svet soočata, bi bil že skrajni čas, da država racionalizira postopke in opravila ter zakonodajne oz. sistemske spremembe domisli tako, da jih ni oz. jih ne bo potrebno spreminjati vsakih nekaj mesecev. Potrebno je zavedanje, da je po uveljavitvi nekaterih sistemskih sprememb vedno nekje nekdo, ki mora te spremembe uveljaviti, opraviti in oddelati.

Nadalje smo nasprotovali spremembam v sestavi svetov šol in vrtcev. Opozorili smo, da so sveti javnih zavodov organi upravljanja in nimajo funkcije strokovnega sveta, ki obravnava vprašanja s področja strokovnega dela zavoda ipd. Zato ni mogoče razumeti

argumentacije, niti nanjo pristati, da se sprememba v sestavi svetov zavodov uveljavlja zaradi potrebe po »visoki strokovni avtonomiji«, to namreč določa in omogoča strokovni svet.

Vsekakor je nesprejemljivo, da imajo občine (ali država) pravico in dolžnost ustanavljati javne zavode, pri čemer zagotavljajo finančna sredstva za investicije, programe in druge z zakonom določene namene, na upravljanje pa tako v primeru osnovnih šol kot tudi vrtcev ne morejo vplivati v takšni meri, kot to velja za upravljanje v drugih primerih lastništva. Povedali smo, da ni mogoče pričakovati, da je občina kot ustanoviteljica in lastnica lahko primerna le za financiranje in hkrati tudi nosi odgovornost za obveznosti zavoda (npr. tudi v primeru slabega poslovanja), odločanje pa je v pretežni meri prepuščeno vsem tistim, ki so deležni tovrstnega financiranja. Povečanje števila zaposlenih v svetih zavodov in s tem spremenjena razmerja med vsemi tremi skupinami vpetimi v upravljanje zavodov lahko imajo v bodoče tudi izrazito negativni vpliv na kvalitetno vodenje zavodov ter kakovost delovanja teh zavodov. Ravnateljice in ravnatelji bodo podvrženi diktatu in pričakovanjem zaposlenih, kar ni nujno vedno v soglasju s potrebami zavoda ali z bodočimi pričakovanji po kvalitetni preobrazbi zavodov.

Minister se je sicer z nekaterimi argumenti strinjal, vendar je vztrajal na predlaganih rešitvah in povedal, da bodo te spremembe uveljavili, vendar pa so odprti za vse nadaljnje nove rešitve. S sestanka smo odšli odločeni, da še naprej odločno nasprotujemo rešitvam, ki zmanjšujejo možnost vplivanja občin na področjih, ki sicer s strani občin zahtevajo izjemno veliko dela in finančnih sredstev.

Jasmina Vidmar

11. seja predsedstva

V sredo, 15. aprila, je v Občini Cerklje na Gorenjskem potekala 11. seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije. Na dnevnem redu so bile obravnavane teme predlog Zakona o integriteti v javnem sektorju, problematika lastniške uredenosti in evidence občinskih cest, obravnavala sta se osnutka Zakona o pogrebnih dejavnostih in upravljanju s

pokopališči ter Zakona o prenosu nezazidanih stavbnih in kmetijskih zemljišč s Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS na občine, nadalje pa tudi pobude občin ter o pripravah na redno letno skupščino.

Predsedstvo je pozdravil gostitelj Franc Čebulj, župan Občine Cerklje na Gorenjskem,

in vse prisotne povabil, da tudi kdaj mimo delovnega časa pridejo zaužiti to čudovito naravno kuliso, s katero je obdana njegova občina.

Določba predloga Zakona o integriteti v javnem sektorju o nezdržljivost funkcije župana in poslanca je naletela na številne kritike. Predvsem zato, ker prinaša stanje, saj bodo občine še bolj odmaknjene od sprejemanja odločitev na državni ravni, saj poslanci župani najbolj poznajo lokalno problematiko in jo v državnem zboru tudi predvsem oni primerno zastopajo. Predlog zakona sta predstavila Drago Kos, predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, in dr. Branko Lobnikar iz Ministrstva za javno upravo.

Ureditev lastniške pravice in evidence občinskih cest je nujno, čeprav zahteva od občin znatna finančna sredstva, vendar znajo biti posledice neurejenosti še večje breme. Predvsem neurejenost zemljiškoknjižnega stanja lokalnih cest, zgrajenih v preteklosti, kliče po nujni in hitri ureditvi. Da je potrebno slediti zavarovanju javnega interesa, predvsem pa ne zavirati investicije v javno infrastrukturo, je bilo povedano na seji. Predsedstvo SOS se je strinjalo, da je smiselno organiziranje problemske konference ter ustanovitev posebne delovne skupine.

O prenosu zemljišč s Sklada kmetijskih zemljišč na občine je bilo predsedstvo SOS enotno, da je potrebno Sklad reorganizirati, zato je SOS pripravila osnutek zakona. Sonja Bukovec, državna sekretarka na MKGP, je opozorila na pomembne spremembe, ki jih prinaša iz njihove strani podan predlog. Te so neodplačen prenos stavbnih zemljišč na občine v primeru obstoja javnega interesa in del koncesnin za upravljanje z gozdovi na občine.

Seja predsedstva se je zaključila s sklepi, da se ustanovi delovna skupina za turizem, ki se bo v prihodnje posvečala problematiki s tega področja ter delovna skupina, ki bo aktivno sodelovala pri postopku sprememb Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Problematika sobodajalstva zavira razvoj turizma

Ob zbiranju in oblikovanju predlogov in pripomb iz občin članic Skupnosti občin Slovenije k predlogu Turistične politike za leto 2009 je Skupnost občin Slovenije zaznala problematiko sobodajalstva. Občine so z opozorili na to problematiko posredovale tudi predloge za rešitve. Predloge, kot so priznavanje normiranih stroškov v višini 70 %, ukinitve pavšalnih prispevkov za zdravstveno in pokojninsko-invalidsko zavarovanje, je SOS vključil v pisne predloge in pripombe na predlog Turistične politike. Hkrati pa je SOS te predloge posebej naslovil še na Ministrstvo za finance. Da so stališča Skupnosti občin Slovenije in Direktorata za turizem poenotena, se je pokazalo 7. aprila, ko je skupnost sklicala zainteresirane predstavnike občin na sestanek s predstavnikom Direktorata za turizem.

Predstavniki občine Tolmin in direktor LTO Sotočje Janko Humar je na sestanku poudaril, da je potrebno sprožiti alarm, saj smo bili turistično najbolj uspešni leta 1986, kar je že zelo dolgo časa nazaj in turistične kapacitete se iz leta v leto manjšajo. V gorskem svetu imamo 5000 postelj manj, v obmorskih 8.000 postelj manj in v drugih krajih 3.000 manj. Obmorski kraji, gorski kraji in drugi kraji vsi beležijo manj nočitev kot dve desetletji nazaj. Vse ostale države, ki vstopale z nami v EU so povečale kapacitete, mi smo jih zmanjšali. V Sloveniji favoriziramo velike poslovne sisteme, s katerimi lažje komunicirati, ker jih je manj, je povedal. Imamo velik turistični potencial, ki ga zaradi neustrezne politike ne izkoristimo. Izrazil je željo, da bi z razpravo na tem sestanku našli rešitve. S sobodajalstvom so velike težave. Janko Humar je izrazil mnenje, da bi moral biti del te problematike vključen v turistično politiko, da bi jo moralo MG tudi medresorsko usklajevati. Ta problematika zavira razvoj turizma. Slovenija izgublja strašno velik potencial na nacionalni ravni, kar bi s primerno politiko lahko rešili. Tisti sobodajalci, ki začnejo s to dejavnostjo, imajo največje težave, kar je absurdno, ravno te bi bilo potrebno vzpodbujati in ne omejevati na začetku.

Po daljši razpravi so bili sprejeti sklepi, da SOS predlaga spremembo zakonodaje, tako da se normirani stroški vrnejo na 70 % in da se sobodajalcem ukinejo obveznosti plačevanja prispevkov za zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Na sestanku se je tudi oblikovala ideja, da bi problematiko lahko najbolj razumljivo predstavili na praktičnih primerih, zgodbah, ki jih piše življenje sobodajalcev.

Predstavljamo vam življenjsko zgodbo sobodajalke iz Kranjske gore...

Edinstvena stara gorenjska stanovanjska hiša
FRANC LAVTIŽAR v Kranjski Gori
Brezprašen in brezhrupen prostor.
Velik senčnat vrt z uticami.
Ob vrtu potok.
Naravni gozdni sprehodi.
On parle français, anglais, alleman, et l' Italien.

Tako se je glasil eden od reklamnih oglasov iz Kranjske Gore leta 1933 (Vir: Vid Černe, Borovška vas, Monografija o Kranjski Gori).

Opisovanje zgodovine razvoja letovištarstva - turizma bi bilo izredno zanimivo in tudi poučno. Največ nam o tem lahko povedo ljudje, ki že leta oddajajo sobe, pri katerih dejavnost gostoljubja in prijaznosti prinesejo dodaten dinar, tolar ali euro v družinski proračun, pač glede na to katera valuta trenutno polni naše denarnice.

Gospa, ki se s sobodajalstvom aktivno ukvarja že od leta 1978, prej pa so se njeni predniki tudi ukvarjali s turizmom, je želela, da je ne bi imenovali. Kljub temu bomo opisali njeno zgodbo, saj se vseskozi aktivno vključuje v

problematiko, s katero se srečujejo »mali sobodajalci«.

Z možem sta morala rešiti stanovanjski problem in imela sta starejšo hišo, ki je bila potrebna obnove. Pri tem sta se zavestno odločila, da ne bodo razkošno stanovali, bodo pa oddajali sobe in tako obogatili družinski proračun. Obnovila sta hišo in najprej oddajala le sobe, z leti pa so jih prenovili v apartmaje, po katerih je bilo večje povpraševanje. Dopolnilna dejavnost, ki je poleg službe terjala veliko časa in dobre volje, je bila dodatni vir zaslužka in tako so lahko pokrili stroške vzdrževanja stavbe in odplačevali dolgove, ki so nastali z obnovo hiše. Pretiranega zaslužka ni bilo nikoli, kljub temu so ljudje na račun svojega prostega časa, žrtvovane zasebnosti in z veliko dobre volje zaslužili dodatni denar.

Skozi ves ta čas je bila višina priznanih normiranih stroškov dokaj stalna. Do leta 2005 so bili priznani normirani stroški v višini 60 %. Nato je zakonodajalec v letu 2005 le za kratek čas priznal le 25 % stroškov in še v istem letu je bilo razmerje potem spet drugačno: kar 75 % normiranih stroškov so sobodajalci lahko uveljavljali. Seveda pa se je potem to razmerje spet spremenilo, in sicer v letu 2007, ko je sobodajalcem priznanih le 25 % normiranih stroškov. To razmerje seveda močno bije v oči, če jih primerjamo s stroški, ki jih isti zakonodajalec priznava kmetijam ali pa tistim, ki oddajajo stanovanja po stanovanjskem zakonu.

Iz teh priznanih 25 % je treba pokriti stroške ogrevanja, ki so v Kranjski Gori izredno veliki, saj kurilna sezona v normalni zimi traja vsaj 5 mesecev, gostom pa je potrebno velikokrat ogrevati prostore tudi v maju, septembru, oktobru, torej tudi izven glavne zimske sezone. Pranje perila, amortizacija osnovnih sredstev, drobnega inventarja, stroški pregleda gasilnih aparatov, vseh električnih aparatov, redno vzdrževanje apartmajev, oglaševanje, okolice, čiščenje, stroški telefona in interneta, komunalne storitve, elektrika, zavarovanje in ostali stroški, ki v pravi gorenjski zimi znesejo tudi do 80 % prihodka. Obstajajo pa tudi stroški, ki nastajajo v zvezi z opravljanjem

dejavnosti - plačilo zdravstvenega prispevka in invalidsko-pokojninskega prispevka. Pokojninsko-invalidski prispevek je sobodajalka plačevala od leta 1978 do dneva upokojitve in ga plačuje tudi danes. Pri tem ji tega plačanega prispevka ob dnevu upokojitve nihče ni upošteval pri odmeri pokojnine, niti ji nihče ni znal pojasniti, zakaj ga je plačevala in kam se je ta denar stekal.

Na podane pritožbe sobodajalcev glede plačila zdravstvenega in pokojninsko- invalidskega prispevka je zakonodajalec vedno podal argument, da je sobodajalstvo dejavnost, ki tiste, ki jo opravljajo, zavezuje k plačilu teh zneskov. Zakonodajalec tudi na hitro odpravi sobodajalce, ko se pritožijo glede višine priznanih normiranih stroškov in jih takoj

napoti na možnost opravljanja dejavnosti z obračunavanjem direktnih stroškov. Pri tem nihče ne upošteva dejstva, da ti mali sobodajalci ponavadi oddajajo ležišča v stanovanjskih hišah, kjer so vse instalacije (voda, elektrika) med seboj povezane. Predelava takšnih niti ni smiselna oz. ekonomsko upravičena.

Pri tem je morda potrebno poudariti tudi dejstvo, da je povpraševanje pri zasebnih oddajalcih sob ponavadi po manjših kapacitetah, le-te pa ustvarjajo večje stroške glede na enoto - ležišče.

Pri omenjenih sobodajalcih že od nekdaj skrbijo za to, da vse teče tako kot predpisuje zakon. Prijava gostov policiji poteka redno, redno pošiljajo poročila na Statistični urad,

plačujejo turistično takso in vse ostale predpisane dajatve. Na drugi strani pa se pojavljajo sobodajalci, ki tega ne počnejo in za to tudi niso kaznovani. Inšpekcijske službe svoje naloge ne opravljajo, nihče nikoli ni stimuliral poštenega dela in poštenih sobodajalcev. V zadnjem času je celo tako, da je vsak prepuščen sebi in spremljanju aktualne zakonodaje. Glede na to, da je to dejavnost, ki jo opravljajo kot dopolnilno dejavnost krajani, ki niso podkovani ravno v teh stvareh, spremljanje zakonodaje in spreminjanje te ni izvedljivo.

Večina sobodajalcev, sploh ti, ki dejavnost prenašajo iz roda v rod, odlikuje tisto, zaradi česar se je turizem v naših krajih tako razmahnil. Prijaznost, občutek za gosta in njegove želje ter potrebe, poleg vseh teh za turizem tako pomembnih kvalitet pa so tudi poštene in izpolnjujejo vse, kar jim predpisujejo zakoni in ostali predpisi. Novejši, tisti lastniki stanovanj, ki so se šele pred kratkim začeli ukvarjati s to dejavnostjo, imajo pač drugačne poglede in navade, saj jim le-te trenutna zakonodaja in nered dopuščajo. Poštenost ni nagrajena, poštenjak potegne kratko in zastavlja se vprašanje, zakaj sploh spoštovati predpise in odvajati z zakonom predpisane dajatve, če le-tega nihče ne kontrolira. Ljudje imajo občutek, da današnja zakonodaja spodbuja oddajanje na črno.

Ko tako poteka pogovor s sobodajalci, so vsi ogorčeni in imajo veliko dobrih predlogov in utemeljenih pripomb. Žal pa je tako, da moramo ugotoviti, da se njihova ponudba zelo hitro prilagodi trenutni zakonodaji in kar hitro je opaziti upad ponudbe ležišč pri zasebnikih, če je zakonodaja zanje neugodna. Istočasno je moč opaziti, da tisti, ki sob ne oddajajo več, dobivajo več obiskov prijateljev, znancev in sorodnikov. Zaradi poštenih sobodajalcev zato naslavljamo poziv zakonodajalcu, da upošteva pripombe sobodajalcev, ki jih zadnji dve leti naslavljajo preko vseh inštitucij na Ministrstvo za finance: sobodajalcem naj se prizna vsaj 60 % normiranih stroškov in se jim tako omogoči, da poleg pokrivanja stroškov tudi zaslužijo.

Saša Kek,
v sodelovanju z Občino Kranjska Gora

Zakon o pogrebni dejavnosti

Zakon o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč iz leta 1984 (Ur.l. SRS, št. 34/1984, SFRJ, št. 83/1989, SRS, št. 5/1990, RS, št. 26/1990, 10/1991, 17/1991-I-ZUDE, 13/1993, 66/1993, 66/2000 Odl.US: U-I-48/97-12, 61/2002 Odl.US: U-I-54/99-14, 110/2002-ZGO-I, 2/2004; v nadaljevanju ZPPDUP) kljub nekaterim spremembam oziroma nadomestitvam določb z zakoni iz drugih pravnih področij do danes ni doživel bistvenih sprememb.

ZPPDUP je opredelil pogrebno in pokopališko dejavnost kot komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena. Z uveljavitvijo Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/1993; v nadaljevanju: ZGJS) je bil vzpostavljen popolnoma nov sistem zadovoljevanja javnih dobrin, saj je dotedanji sistem dejavnosti posebnega družbenega pomena zamenjal sistem gospodarskih javnih služb. Ta zakon je v prvi alineji prvega odstavka 68. člena določil, da se dejavnosti, ki so bile v trenutku njegove uveljavitve z zakoni ali z občinskimi odloki določene kot dejavnosti posebnega družbenega pomena na področjih materialne infrastrukture, do določitve gospodarskih javnih služb s področnimi zakoni štejejo za gospodarske javne službe. Tako je bila pokopališka in pogrebna dejavnost opredeljena kot gospodarska javna služba, saj novi zakon, ki bi opredelil sam obseg gospodarske javne službe v okviru pokopališke in pogrebne dejavnosti, še ni bil sprejet.

Glede na to, da Zakon o lokalni samoupravi (Ur.l. RS, št. 94/07-UPB-2, 76/08) v 21. členu določa, da je urejanje, upravljanje in skrb za lokalne javne službe ter še posebej organiziranje opravljanja pokopališke in pogrebne dejavnosti zadeva lokalnega pomena, ki jih samostojno opravlja občina na podlagi 140. člena Ustave RS, so morale občine z odloki urediti opravljanje pokopališke in pogrebne dejavnosti kot gospodarske javne službe.

Zaradi pomanjkljive in dotrajane zakonodaje je prihajalo v praksi do različnih tolmačenj ZPPDUP, ki so privedle do popolnoma različnih ureditev pokopališke in pogrebne dejavnosti po občinah. Tako je večkrat prihajalo do tega, da občinski odloki, s

katerimi občine po Zakonu o lokalni samoupravi določajo načine in pogoje za opravljanje pokopaliških storitev, dodeljevanje koncesij in izvajanje del na pokopališčih z javnimi delavci, niso bile v skladu z navedenim zakonom. Nekatere občine so tako podeljevale koncesije za opravljanje

pokopališke in pogrebne dejavnosti, drugod pa so opravljanje pogrebne dejavnosti celo prepustili delovanju prostega trga.

Dotadni problem se je pojavil, ko je začela obrtna zbornica na podlagi obrtnega zakona (Ur.l. RS 40/2004 - UPB1, 117/2006-ZDavP-2, 102/2007) izdajati obrtna dovoljenja, s katero so fizične ali pravne osebe pridobile pravice do opravljanja pogrebne dejavnosti. Tako je v praksi prihajalo do dvojnega sistema, in sicer so bili na eni strani izvajalci, ki so imeli za opravljanje dejavnosti samo obrtno dovoljenje in na drugi tisti, ki so izvajali dejavnost na podlagi koncesijskih pogodb. Med njimi je prihajalo do velikih sporov, saj so osebe, ki so delovale na podlagi koncesije, preprečevale opravljanje dejavnosti osebam, ki so imele le

obratno dovoljenje, kar je privedlo celo do sporov na sodiščih, fizičnih obračunov in tudi gladovne stavke.

Nastale razmere so privedle do potrebe po sprejetju novega zakona, ki bi odpravil zastarelo zakonodajo in nastale težave v praksi, pri tem pa poskušal upoštevati smernice EU. Po podatkih obrtne zbornice se s pogrebno dejavnostjo ukvarja 170 samostojnih podjetnikov in družb, od katerih jih ima le polovica tudi koncesijo. Novi predlog zakona, ki ga je pripravila Skupnost občin Slovenije želi na novo urediti to področje tako, da natančno definira obseg javne službe in jo razmejuje od tržne dejavnosti. Potrebno je poudariti, da sta tako pokopališka kot tudi pogrebna dejavnost v javnem interesu, saj se zanje zahteva, da se zagotavljata trajno in nemoteno.

Predlog novega Zakona o pogrebni dejavnosti in upravljanju s pokopališči (v nadaljevanju predlog zakona) bistveno spreminja sedanjo pravno ureditev tega področja. ZPPDUP namreč ne ločuje pogrebne in pokopališke dejavnosti, temveč ju ureja enovito. Hkrati

določa, obseg dejavnosti javne službe in jo loči od tržne dejavnosti. Predlog zakona tako loči med pogrebno dejavnostjo, ki se opravlja na prostem trgu, in dejavnostjo, ki je predmet javne službe v pristojnosti lokalne skupnosti. Cilj zakona je odprava kaotične situacije na trgu, do katere je prišlo, zaradi neenotnosti pogojev za dodeljevanje koncesij in organiziranja dejavnosti. Ker pa gre za posebej delikatno področje, ki je v splošnem javnem interesu, saj se zahteva nemoteno zagotavljanje človekovih ustavnih pravic, predvsem dostojanstva in pietete do umrlih, zakon zato določa pogoje za opravljanje pogrebne dejavnosti. Ker je pogrebna dejavnost, kot že rečeno, posebna dejavnost, kjer je prisoten javni interes, so zahteve in standardi, ki jih mora izpolnjevati izvajalec pogrebnih dejavnosti, visoki. Lokalna skupnost mora zagotavljati pogrebno in pokopališko dejavnost kot gospodarski javni službi, bodisi v obliki režijskega obrata, v obliki javnega gospodarskega zavoda, javnega podjetja, z dajanjem koncesij osebam zasebnega prava, kot to določa 7. člen Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/1993, 30/1998-ZZLPO, 127/2006-ZJZP). Pri tem

tako kot prej z odloki določa način upravljanja pokopališč. Predlog zakona prav tako določa obseg nalog in pristojnosti lokalne skupnosti v okviru pogrebne dejavnosti upravljanja pokopališč.

Zaradi ločenosti obeh dejavnosti, pri kateri ima ena naravo gospodarske dejavnosti na prostem trgu, druga pa se opravlja v okviru gospodarske javne službe, se zahteva jasna razmejitev njunega obsega dejavnosti. Upravljanje s pokopališči, ki pa je v pristojnosti lokalne skupnosti, obsega predvsem urejanje pokopališč, skupnih pokopaliških objektov, naprav in druge infrastrukture, oddajanje grobov v najem, vodenje katastra in drugih evidenc ter izdaja soglasij in mnenj v zvezi s posegi na območju pokopališča. Predlog zakona daje pomembno pristojnost lokalnim skupnostim, da na svojem območju zagotovijo izvajanje gospodarske javne službe, ki obsega tako urejanje pokopališč kot tudi izvajanje določenih vrst pogrebnih storitev.

Zaradi pomanjkljivih določb sedanjega zakona se izvajalci pogrebnih storitev pri vsakdanjem delu spopadajo s težavami, ki so zaradi narave in pietete do pokojnikov in njihovih svojcev pogosto nerazumljive. Gre predvsem za težave pri določanju protokola zadnje poti pokojnikov, določanju časa pokopa, vrstnega reda simbolov itd. Prav tako pa imajo težave zlasti v majhnih občinah, ki s svojimi odloki pogrebno dejavnost nemalokrat urejajo v nasprotju s predpisi in pristojnostmi. Prav zaradi tega predlog zakona enotno ureja pravila, obveznosti ter pravice tako za upravljavce pokopališč kot tudi za izvajalce pogrebnih dejavnosti. Le tako bodo namreč pravila za vse enaka in težav v praksi bo posledično manj.

Ravnanje z odpadki in alternative za prihodnost

Zaradi pospešenega razvoja industrije se danes po vsem svetu soočamo z velikim in resnim problemom odpadkov. Ob vstopu v Evropsko unijo je Slovenija med drugim morala slediti evropskim direktivam s področja varstva okolja, kamor se uvršča tudi sistem ravnanja z odpadki. Glede na to, da se problematika ravnanja z odpadki v veliki in bistveni meri dotika pristojnosti lokalnih skupnosti, je Skupnost občin Slovenije izvedla obsežen seminar na temo ravnanja z odpadki v občinah.

Na delovnem posvetu je bila zelo široko, izčrpno in iz različnih zornih kotov predstavljena problematika ravnanja z odpadki, nujno potrebne alternative ravnanja z odpadki v prihodnosti ter primer dobre prakse. Predstavnice Ministrstva za okolje in prostor mag. Katja Buda, mag. Bernarda Podlipnik, Irena Koželj in Tatjana Bernik so predstavile temeljno zakonodajo s področja ravnanja z odpadki, obveznosti izvajalca javne službe ravnanja z odpadki ter nadzor nad izvajanjem okoljskih predpisov. Predstavnica Okoljsko raziskovalnega zavoda dr. Marinka Vovk je na veliko veselje okoljevarstveno naravnanih udeležencev posveta predstavila konkretne primere možnih izboljšav po principu »100kg manj«, ki omogoča, da lokalna skupnost zmanjša maso odpadkov na osebo za 100kg ter ostale inovativne možnosti uporabe odpadkov kot snovnih virov in virov energije. Kljub redkim primerom dobre prakse je bil predstavljen tudi eden le teh in sicer RCERO Celje.

BODOČA ZAKONODAJA NA PODROČJU RAVNANJA Z ODPADKI

Medtem ko je v preteklosti bila zakonodaja usmerjena k posameznim odpadkom in ravnanju z njimi, sodobni pristop temelji na zmanjšanju vpliva na naravne vire. Na področju ravnanja z odpadki se pripravlja nova okvirna direktiva o ravnanju z odpadki, ki zasleduje sledeče cilje: modernizacija in poenostavitev politik ravnanja z odpadki, vpeljati pristop vpliva na naravne vire, uveljaviti »end of waste« kriterije, vzpostaviti

minimalne standarde obdelave ter preprečevanje nastajanja odpadkov. Glavne spremembe Okvirne direktive o odpadkih prinašajo uvedbo okoljskega cilja, pojasnitev pojmov predelava in odstranjevanje, uvedbo zahteve za pripravo nacionalnih programov za preprečevanje nastajanja odpadkov in podobno. V direktivi bo spremenjena oziroma podrobneje razložena tudi definicija pojma odpadek, ki bo pomenil vsako snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže ali namerava ali mora zavreči. Prav tako bodo za stranske produkte morali biti izpolnjeni naslednji pogoji: zagotovljena nadaljnja uporaba snovi ali predmeta, snov ali predmet se lahko neposredno uporabi brez kakršnekoli nadaljnje

obdelave, snov ali predmet se proizvaja kot sestavni del nekega proizvodnega procesa in nadaljnja uporaba je zakonita, tj. snov ali predmet izpolnjuje vse s proizvodom, okoljem in varstvom zdravja povezane zahteve za določeno uporabo in ne bo povzročila splošnega škodljivega vpliva na okolje.

Evropske direktive so temeljni akti, ki zavezujejo ter nalagajo občinam članicam obveznosti na področju ravnanja z odpadki. Države članice bodo morale do leta 2020 doseči ponovno uporabo ali recikliranje vsaj za papir, kovine, plastiko in steklo iz komunalnih odpadkov ali njim podobnim odpadkom ter 70% ponovne uporabe, recikliranja ali druge oblike predelave gradbenih odpadkov. Na podlagi navodil Evropske unije so države članice zavezane izdelati programe preprečevanja nastajanja odpadkov, ki bodo vsebovali cilje preprečevanja nastajanja odpadkov ter ukrepe za doseganje ciljev. Kazalce za izdelavo programov bo razvila Evropska komisija, ki bo poleg tega razvila tudi sistem izmenjav najboljših praks ravnanja z odpadki.

Dolgoročna vizija razvoja področja ravnanja z odpadki gre v smeri, da se odpadkovna politika mora približevati politiki varovanja naravnih virov, da se pristopi h konsolidaciji zakonodajne strukture in sledenju tokovom odpadkov ter razvoja čvrstjšega globalnega režima, s sledenjem globalnim pravilom in standardom upravljanja z odpadki in naravnimi viri.

ALTERNATIVE K OBSTOJEČIM SISTEMOM RAVNANJA Z ODPADKI

Predstavnica Okoljsko raziskovalnega zavoda dr. Marinka Vovk je na posvetu predstavila idejo prednostnega reda ravnanja z odpadki v lokalnih skupnostih. Na začetku predavanja je ponovila, da stanje z odpadki v Sloveniji še zdaleč ne dosega zahtevanega nivoja Evropske unije in da so odpadki še vedno (pre)velik problem. Razlogi za nadgradnjo obstoječega sistema ravnanja z odpadki so primarno v prilagoditvi spremenjeni zakonodaji, zmanjšanju mase odloženih odpadkov, izvajanju prednostnega reda ravnanja z

odpadki ter zmanjšanje stroškov odlaganja preostanka odpadkov na regijsko odlagališče po letu 2009. V Sloveniji se premalo poudarka daje na okoljskem informiranju širše javnosti, predvsem v obliki Promocijskih aktivnosti za različne ciljne skupine, s ciljem povečanja prepoznavnosti in uspešnosti ločenega zbiranja odpadkov z vizijo »100 kg manj«. Premalo so prisotni tudi programi okoljskega ozaveščanja, www nasveti, zloženske, brošure, navodila, medijske objave in informiranje.

Kot dokazan primer dobre prakse oziroma alternative pri ravnanju z odpadki se je izkazal sistem »rumenih vreč«. Gre za postopek, kjer bi se vso embalažo (sestavljeno, papirno, kovinsko in plastično), ki predstavlja velik del nesortiranih odpadkov, odlagalo v rumene vreče. Nato bi se v zbimih centrih zbrane embalaže ločevalo glede na njihovo sestavo in se jih posredovalo v nadaljnjo obdelavo oziroma za predelavo, skratka gre za sodobnejši in uporabnikom prijaznejši pristop ločevanja odpadkov.

V prihodnosti je nujno zasledovanje ciljev

zmanjšanja odpadkov na odlagališčih ter stremeti h kompostiranju, energetski predelavi odpadkov ter boljšemu recikliranju teh. Ključne prednosti in pozitivni vplivi takšne politike ravnanja z odpadki bodo predvsem v tem, da bo politika ravnanja z odpadki bolj osredotočena na vpliv na okolje in bo s tem postala zmogljivejša in stroškovno učinkovitejša. Prav tako bo porast predelave odpadkov zmanjšala emisije zaradi odstranjevanja odpadkov in bo prinesla koristi za okolje, kot je znižanje emisij toplogrednih plinov.

Na koncu se nam postavi vprašanje, ali sploh še potrebujemo dodatna odlagališča odpadkov?! V primeru, da bo zakonodaja in zavest državljanov šla v smeri, ki je nakazana v prejšnjih navedbah, si upam trditi, da Slovenija dodatnih odlagališč odpadkov ne potrebuje, poleg tega pa bi se lahko s primerno nadgradnjo sistema ravnanja z odpadki zagotovilo večje število novih delovnih mest.

Siniša Plavšič

Sprejemanje občinskih prostorskih načrtov

Večina slovenskih občin že vrsto let pripravlja novo generacijo prostorskih dokumentov, vendar zaradi nenehnega spreminjanja zakonov, pravilnikov, uredb, navodil in neusklajenih dejstev na nivoju državnih institucij niso v poziciji, da bi v kratkem oziroma do roka 15.11.2009 končale s sprejemom Občinskih prostorskih načrtov (OPN) in tako dale možnost investitorjem, da uresničijo svoj življenjski cilj oziroma konkretizirajo poslovne namere.

Za občine bi bilo vsekakor dobrodošlo, da se v sferi politike prostorskega načrtovanja dokončno začrtajo konkretne in usklajene zahteve oz. izhodišča, ki bodo že v naprej poznane in bodo sledile svojemu namenu pri učinkoviti pripravi prostorskih dokumentov lokalnih skupnosti.

Pri omenjeni problematiki gre izpostaviti predvsem naslednje težave:

1. USKLAJEVANJE Z NOSILCI UREJANJA PROSTORA

a) Vodno gospodarstvo

V smernicah MOP -ARSO -sektorja za vode so zapisane zahteve, da je treba za območje celotne občine izdelati hidrološke analize, kar je glede na potrebno poglobljenost izdelave takih analiz in posledično potreben čas, strokovne kadre in sredstva praktično neizvedljivo.

Lani sprejeta uredba (Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, Uradni list RS, sl. 89/08, z dne 19.09.2008) opredeljuje, da v kolikor se posega na poplavno območje, je skladno z zgornjo uredbo potrebno najprej izdelati karto nevarnosti zaradi poplavne ogroženosti, kjer se evidentira sedanje stanje. In kaj to pomeni za občine? Skladno z zgornjo uredbo naj bi bila država dolžna zagotoviti karte nevarnosti, vendar se teh kart ne izdeluje, gre pa za zelo obsežne projekte, ki bodo trajali več let. Tako da je za občine edina opcija, da sama poskrbi za tovrstne karte. To pa pomeni dodatna sredstva, čas, kadre in posledično večje stroške za občine.

b) Kmetijstvo

MKGP v smernicah pa tudi s Pravilnikom o kriterijih za načrtovanje prostorskih ureditev in posegov v prostor na najboljših kmetijskih zemljiščih zunaj območij naselij (Uradni list RS, št. 110/08, z dne 21.11.2008) zahteva izdelavo elaboratov, v katerih naj bi vse posege, večje od 50 m², posebej utemeljili tudi z vidika vplivov na kmetijske površine in kmetijstvo kot dejavnost in za vse posege nad 5.000 m² zahteva obravnavo variantnih rešitev. Ta zahteva je prišla do nekaterih občin v zelo pozni fazi, zato bo treba dopolnjevati nekatere že izdelane strokovne podlage, dodatno pa bo treba izdelati utemeljitve s strani kmetijskih strokovnjakov. Ob pomanjkanju ustreznega kadra se lahko pričakujejo časovne zamude, seveda pa za oboje tudi povečanje stroškov, ki jih občine namenjajo pripravi OPN. Pojavlja se utemeljeno vprašanje kdo bo izdeloval tovrstne projekte?

2. PODROČJE RAZPRŠENE POSELITVE IN RAZPRŠENE GRADNJE:

V veljavni prostorski zakonodaji ni natančnih navodil, kako nedvoumno opredeliti razpršeno poselitve in razpršeno gradnjo v OPN. Zakon o prostorskem načrtovanju opredeljuje razpršeno gradnjo kot negativen pojav v prostoru, katere značilnost je neracionalna izraba prostora in nezadostna komunalna opremljenost. V občinskem prostorskem načrtu je prikazana kot fundus objekta glede na opredeljene načrtovalca akta. Za obstoječe objekte, zgrajene na podlagi upravnih dovoljenj, ki so opredeljeni kot območja razpršene gradnje (fundus objekta kot informacija o dejanskem stanju) kot tudi zemljišča, na katerih stojijo, velja, da se

ohranjajo vse pravice, ki izhajajo iz upravnih dovoljenj, dopustna so vzdrževalna dela, rekonstrukcije, dozidave ali nadzidave, vendar le, kadar gre za izboljšanje bivalnega standarda v teh objektih, ne pa v smislu dodajanja novih stanovanjskih enot ali prostorov za opravljanje novih dejavnosti, in sicer le na tistih zemljiščih, ki so v izdanih upravnih dovoljenjih opredeljena kot funkcionalna zemljišča ali gradbene parcele. Na teh zemljiščih je dopustna tudi gradnja nezahtevnih in enostavnih objektov.

Na osnovi primerov dobre prakse, ki so jih sami izdelovalci na pobudo MOP predstavili na strokovnem posvetu dne 13.1.2009 v Ljubljani, je bilo ugotovljeno, da se vsaka občina loteva te problematike na svoj način - v povezavi z iznajdljivostjo izbranega izdelovalca OPN. Občinam bi bilo potrebno podati jasna, poenotena navodila za nedvoumno opredelitev razpršene poselitve in gradnje v OPN. Prav tako je sporno stališče MOP, da bodo lastniki zemljišč pri razpršeni gradnji v OPN izgubili pravico do gradnje novega objekta, in sicer tisti lastniki zemljišč, ki do priprave oz. sprejema OPN niso izkoristili možnosti gradnje, ki jim jo je dajal veljavni prostorski plan. Takšna odločitev bo sprožila veliko nezadovoljstvo občanov na javni razpravi OPN, ki ga bodo občinske službe in izdelovalec OPN kljub že tako temeljitemu pojasnjevanju težko odpravili. Večinsko mnenje zastopa stališče, da ni mogoče popolnoma razdvojiti območja razpršene poselitve in razpršene gradnje. Velikokrat se to prepleta. In kako ravnati v primeru odškodninskih zahtev s strani lastnika že zazidljivega zemljišča, ki bo ta status izgubil z uveljavitvijo OPN, je naslednje vprašanje, ki se pojavlja.

3. TEHNIČNA PRAVILA ZA PRIPRAVO OPN V DIGITALNI OBLIKI

Tehnična pravila za pripravo OPN v digitalni obliki so bila na spletni strani MOP objavljena 6.10.2008, to je leto in pol po sprejetju Zakona o prostorskem načrtovanju in leto dni po sprejetju Pravilnika o OPN. Takrat so bile

mnoge občine sredi postopkov sprejemanja OPN, veliko dela je bilo že opravljenega skladno z dotedanjjo prakso in zakonodajo. Tehnična pravila, ki imajo v osnovi zelo pozitiven namen tehničnega poenotenja prostorskih aktov, pa prinašajo resne nove zahteve. Logično bi bilo, da se zahteva upoštevanje tehničnih pravil za vse postopke priprave OPN, ki so se začeli po objavi pravil na spletni strani MOP, MOP pa v nasprotju s tem zahteva, da občine vse faze OPN od 6.10.2008 naprej oddajajo v skladu s temi pravili, kar pa pomeni veliko dodatnega dela in stroškov ter posledično zakasnitev sprejema OPN.

Na podlagi omenjenih problemov in predvsem pobude občin ter pripravljalcev OPN je na Ministrstvu za okolje in prostor, natančneje na Direktoratu za prostor v ponedeljek, 20.4.2009, potekal sestanek v zvezi z izvajanjem Zakona o prostorskem načrtovanju v navezavi s pripravo OPN. Na sestanek so bili vabljeni predstavniki

reprezentativnih asociacij občin ter predstavniki nekaterih podjetij, ki pripravljajo občinske prostorske načrte. Za uvod je v.d. direktorja Direktorata za prostor Mitja Pavliha poudaril, da k radikalnim spremembam Zakona o prostorskem načrtovanju v bližnji prihodnosti ne bodo pristopali, vendar je treba čim prej optimizirati predvsem podzakonske predpise v smislu čim prejšnjega sprejemanja občinskih prostorskih načrtov, saj se z novembrom rok za sprejem teh dokumentov že vztrajno bliža. Na sestanku so prisotni bili soglasni, da bo rok za sprejem OPN-jev za večino občin težko dosegljiv. Čim prej bi bilo potrebno opraviti analizo in opredeliti največje pomanjkljivosti zakonodaje ter jo ustrezno popraviti. Ministrstvo bi prav tako v veliki meri pripomoglo s pripravo enotnega odloka, ki bi ga uporabile vse občine, saj v končni fazi gre za prostorsko ureditev celotne države, kjer ni prostora za samovoljo in prevelika odstopanja po posameznih občinah. Izpostavljeno je bilo

tudi, da spremembe zakonodaje ne morejo imeti retroaktivne narave, saj lahko na novo sprejeti predpis velja samo v naprej. Posledice retroaktivnosti so dodatni stroški in zamujanje rokov pri sprejemanju potrebnih prostorskih aktov. Kot temeljni problem pri pravočasnem sprejemanju prostorskih aktov se izpostavlja popolna neusklajenost med resorji, kjer predvsem Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s svojim ravnanjem očitno zavira veliko število postopkov. Po burni razpravi je skupina prišla do zaključkov, da Ministrstvo za okolje in prostor mora prevzeti vodilno vlogo pri prostorskem načrtovanju v državi, izvedla se bo celovita analiza stanja tako, da se bodo ministrstvu posredoval nabor problemov, ki bodo razdeljeni v sklope po stopnji problematičnosti, ki jih bo na novo ustanovljena delovna skupina preučila in pripravila predloge za spremembe predpisov v smeri optimizacije pogojev za sprejem OPN-jev.

Siniša Plavšič

Skupno javno naročilo elektrike za 56 občin

Skupnost občin Slovenije je 9.4.2009 na Portalu javnih naročil objavila skupno javno naročilo za dobavo električne energije za 56 občin in njihovih javnih ustanov. Oznaka naročila je JN2857/2009. Predmet javnega naročila je dobava električne energije za v razpisni dokumentaciji navedene občine in ostale javne ustanove. Dobava električne energije bo za posamezne občine in javne ustanove potekala različno v skladu z opredeljeno dinamiko od 1.1.2010 do 31.12.2012.

Naročilo je razdeljeno na dva sklopa, prvi sklop zajema javno razsvetljava, drugi sklop pa ostalo infrastrukturo. Ponudniki lahko oddajo ponudbo za enega ali oba sklopa. Merilo je najnižja cena. Posamezen sklop se bo oddal najugodnejšemu ponudniku. Rok za oddajo ponudb je 22.5.2009.

Skupnost občin Slovenije se je odločila za pripravo skupnega javnega naročila na podlagi izdelanih strokovnih podlag za izvedbo javnega naročila. Pozivu k sodelovanju pri pripravi strokovnih podlag, ki smo ga poslali lani maja občinam članicam, se je takrat odzvalo nekaj več kot 40 občin. Strokovne podlage so pokazale, da so cene električne energije v obdobju 2005-2007 zrasle tudi do 70 % - glede na podatke, ki smo jih pridobili od posameznih občin. Namen skupnega javnega naročila je poleg zanesljivosti oskrbe pridobiti konkurenčno ceno električne energije.

Držimo pesti za čim nižje cene.

Saša Kek

ČASOSPIS izdaja:
Skupnost občin Slovenije.
Časopis izhaja mesečno in ga brezplačno
prejemajo občine, državne institucije,
mediji.

Odgovorna urednica: Jasmina Vidmar,
grfično oblikovanje in prelom: Dejan Šaman,
tisk: Eurograf d.o.o.,
fotografije: Jasmina Vidmar
ISSN 1581-8500

Naslov uredništva:
Skupnost občin Slovenije, Partizanska 1,
2000 Maribor, telefon: 02 234 15 00,
faks: 02 234 15 03,
www.skupnostobcin.si,
e-mail: jasmina@skupnostobcin.si
Naklada: 1200 izvodov

Aktivnosti delovne skupine za mladinsko politiko

V Celjskem mladinskem centru je bila 10. marca 2009 seja delovne skupine SOS za mladinsko politiko. Na sestanku, ki so se ga udeležili predstavniki različnih mladinskih organizacij, mladinskih centrov, občin ter Urada RS za mladino je bilo skupno ugotovljeno, da je položaj mlade generacije že vseskozi od osamosvojitve depriviligiran: ekonomsko, socialno in politično. Obstoječa globalna kriza situacijo le še potencira. Delovni skupini je bil predstavljen program Urada RS za mladino za leto 2009, ki je bil sprejet in podprt kot kvaliteten. V razpravi se je ugotovilo, da je mladina kot socialna kategorija v lokalnih skupnostih pri kreiranju in sprejemanju politike, ki jo posredno ali neposredno prizadeva, praktično izključena. Redke so občine, ki imajo sprejete programe za mlade. Dogovorjeno je bilo, da se na podlagi anketnega vprašalnika, ki bo posredovan vsem lokalnim skupnostim, ugotovi, kako so sofinancirane mladinske dejavnosti oz. v katerih lokalnih skupnostih so organizirani in delujejo mladinski sveti.

Priprava usposabljanja občinskih uslužbencev za področje mladine

Delovna skupina za mladinsko politiko je med članicami in člani izbrala ožjo projektno skupino, ki se bo posvetila pripravi organizacije izobraževanja občinskih uslužbencev za področje mladinskega dela in mladinske politike. V torek, 7. aprila, se je projektna skupina sestala z nacionalno agencijo Evropske komisije za program Mladi v akciji, kjer so pripravili idejna izhodišča za izvedbo izobraževanja. Namen izobraževanja bo ustvariti skupno razumevanje družbene funkcionalnosti mladinskega dela in mladinske politike, spoznavanje ciljev programa Mladi v akciji in drugo. Projekt bo predstavljen delovni skupini za mladinsko politiko na prihodnjem sestanku, kmalu zatem pa tudi občinam s povabilom k sodelovanju. V nadaljevanju pa že objavljamo napoved seminarja.

Saša Kek

DVODNEVNI SEMINAR V OKVIRU PROGRAMA MLADI V AKCIJI

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije z namenom krepitev kapacitet občin za razvoj mladinskega dela in instrumentov participacije mladih v družbenem in političnem življenju občin v okviru programa MLADI V AKCIJI pripravlja seminar za upravne delavce v občinskih strukturah, odgovorne za področje mladine. Dvodnevni seminar bo potekal od 1.2. oktobra 2009. Kaj lahko pričakujejo udeleženci? V prvi vrsti kvalitetno usposabljanje, ki bo temeljilo na izkušnjah iz prakse in odgovarjalo na resnične izzive, s katerimi se srečujejo za področje mladine odgovorni upravni delavci. Ustvarjali bodo skupno razumevanje družbene funkcionalnosti mladinskega dela in mladinske politike.

Spoznali bodo temeljne cilje in koncepte evropskih programov na področju mladine, predvsem možnosti in priložnosti, ki jih občinam ponuja program MLADI V AKCIJI, ter sorodnih programov, ki podpirajo srečanja in razprave med ljudmi, npr. Evropa za državljane. Najpomembnejše pa je, da bodo udeleženci seminarja imeli priložnost razviti projektne ideje s potencialom mlade pritegniti k oblikovanju integriranega pristopa mednarodnega sodelovanja občine. Seminar je del širše strategije za spodbujanje načrtnih pristopov k oblikovanju občinskih ukrepov v okviru mladinske politike in razmišljanja, kako okrepiti uporabo projektov mednarodnega sodelovanja za namen rasti kvalitete mladinskega dela ter razvoj in oblikovanje podpornih instrumentov za družbeno in politično participacijo mladih.

MOVIT NA MLADINA

Lastniška (ne)urejenost lokalnih cest

Lokalna gospodarska javna infrastruktura je za občine ključnega pomena. Brez nje si ni mogoče predstavljati njihovo uresničevanje temeljnih zakonskih nalog, kot so načrtovanje prostorskega razvoja; upravljanje in skrb za lokalne javne službe, gradnjo, vzdrževanje in urejanje lokalnih javnih cest, javnih poti, rekreacijskih in drugih javnih površin, skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravljanje drugih dejavnosti iz področja varstva okolja ...ter še kopico drugih nalog.

Učinkovito upravljanje s to infrastrukturo je neločljivo povezano z vzpostavitvijo evidence, ki izkazuje pravilno pravno in dejansko stanje. Nujnost vzpostavitve stanja, ki bo izenačilo pravno in dejansko stanje, se najbolj izkazuje na področju neurejenosti zemljiškoknjižnega stanja lokalnih cest zgrajenih v polpretekli preteklosti (na državnem nivoju pa državnih cest). Problemi, so se dodatno zaostri, ko so občine kategorizirale ceste in javne poti, na katerih se že dolgo vrst let odvija promet ter tako tudi dejansko predstavljajo javno dobro lokalnega pomena.

Ustavno sodišče RS v svojih odločitvah ugotavlja, da obstoji neustavnost kategorizacije lokalnih cest na zemljiščih, ki so v zasebni lastnini. V navedenih odločbah ugotavlja, da

lahko občina bodisi spremeni odlok o kategorizaciji lokalnih cest (tako da izloči zemljišča v zasebni lastnini) ali pa s pravnimi dejanji pridobi lastništvo na zemljiščih, kjer je dejansko izgrajena cesta (in na kateri poteka lokalni promet že vrsto let). Odločitvam ustavnega sodišča kot najvišjem organu sodne oblasti ni mogoče oporekati. Ker zakonodajna in izvršilna oblast nista primerno uredili zadevno področje, se je s tem (ponovno) odprla problematika, ki lahko resno poseže v delovanje lokalnih skupnosti. Preliminarne analize so namreč pokazale, da so v veliki večini zemljišča ki v naravi dejansko predstavljajo lokalne ceste in javne poti, še vedno v zasebni lastnini.

Navedeni problem je zakonodajna in izvršilna oblast poskušala rešiti s spremembo Zakona o

javnih cestah (Uradni list RS, št. 29/97 - 85. člen) v povezavi s takrat veljavnim Zakonom o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 33/95 - 137. člen). Določbi sta bili z odločbo Ustavnega sodišča RS (Odločba US opr.št. U-I-224/00 z dne 9.5.2002) razveljavljeni. Iz obrazložitve odločbe je mogoče povzeti, da so bile določbe razveljavljene, ker zakonodajalec ni dovolj natančno opredelil »poenostavitve predpisanih postopkov za ugotavljanje zakonitih pogojev za razlastitev v posameznem primeru gradnje v preteklosti« (ibidem), kakor tudi pogoje za zemljiškoknjižni vpis v primerih, ko »država oziroma občina ne razpolagata z ustreznimi zemljiškoknjižnimi listinami o tem in o kasnejših prehodih pravice uporabe (npr. od države oziroma občine na cestna ali komunalna podjetja in obratno).« Pri tem je zanimivo tudi odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Udeta, ko v njem opisuje, da se je pri odločanju zavzemal za stališče, da napadena člena »nista v nasprotju z ustavo, da pa obstoji zakonska praznina, ki bi jo moral zakonodajalec zapolniti z ureditvijo posebnega postopka za določanje odškodnine bivšim lastnikom.«

Glede na navedeno je po mnenju Skupnosti občin Slovenije, največje asociacije slovenskih občin, skrajni čas za ponoven razmislek o primerni zakonski ureditvi primerov, ko na

javnih cestah zemljiškoknjižno stanje ni usklajeno z dejanskim stanjem, saj ureditev predmetnega vprašanja ni pomembna zgolj zaradi neurejenega lastniškega stanja in ustrezno zavarovanega javnega interesa, temveč tudi zaradi velikih težav pri izvajanju investicij v javno infrastrukturo (obnove cest, komunalne javne infrastrukture v obstoječih lastniško neurejenih cestah), ki se pojavljajo v večini slovenskih občin.

V skladu z zgornjimi navedbami je Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije na svoji 11. seji, ki je potekala 15. aprila v Cerkljah na Gorenjskem, predmetno problematiko tudi obravnavala. Člani predsedstva in predstavniki Geodetske uprave RS so pozdravili idejo o spremembi področne zakonodaje s ciljem zemljiškoknjižne in zemljiškokatastrske ureditve lokalnih cest v zasebni lasti. Z Ministrstva za promet so sporočili, da se zavedajo težav, ki jih za občine predstavlja urejanje lastniških razmerij na občinskih cestah. Zavedajo se, da so za ureditev lastniške pravice občin potrebna znatna finančna sredstva, kar za občine nedvomno predstavlja določeno breme, še zlasti ob drugih potrebah, ki so jih občine dolžne zadovoljevati. Ne glede na to, pa na ministrstvu poudarjajo, da ne smemo prezreti težav, ki jih lastniška neurejenost predstavlja zemljiškoknjižnim

lastnikom zemljišč. Nesporno dejstvo je, da so bile za gradnjo cest uporabljene nepremičnine mnogih posameznikov, ti pa zanje še do danes niso prejeli pravične odškodnine. Ustava Republike Slovenije varuje lastninsko pravico posameznikov kot temeljno človekovo pravico. Lastninska pravica na nepremičnini se lahko v javno korist odvzame ali omeji samo proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini pod pogoji, ki jih določa zakon. Ustavno sodišče Republike Slovenije je zato v svoji odločbi št. U-I-224/00-15 z dne 9. maja 2002 kot že omenjeno odločilo, da je v neskladju z ustavo ureditev v tedaj veljavnem Zakonu o javnih cestah, ki je omogočal neposredni zemljiškoknjižni vpis javnega dobra za tista zemljišča, ki so bila do uveljavitve zakona o javnih cestah uporabljena za gradnjo ali rekonstrukcijo javnih cest in niso bila vpisana v zemljiško knjigo kot družbena lastnina. Zemljiškoknjižni vpis lastniške pravice države oziroma občine je tako dopusten šele, ko lahko posameznik v postopku, v katerem je zagotovljeno varstvo njegovih pravic, pridobi pravično odškodnino bodisi na podlagi pravnega posla bodisi na podlagi postopka razlastitve. Prav pri določanju pravičnih odškodnin se pojavlja največ težav, ko zasebniki dobesedno izsiljujejo visoke odškodnine, objektivnega (zakonsko določenega) merila za

določanje vrednosti nepremičnin v primerih razlastitve pa v Slovenije trenutno, na žalost, ne poznamo. Priložnost se mogoče ponuja z naslednjim letom, ko bo končan obsežen postopek množičnega vrednotenja nepremičnin.

Na področju lastniške ureditve lokalnih cest se odpira večje število problemov tako pri občinah kot na drugi strani pri zasebnikih, zato se Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije strinja, da je stanje na predmetnem področju nujno potrebno urediti. Predsedstvo bo na to temo sklicalo problemsko konferenco, kamor bodo povabljeni vsi pristojni strokovnjaki s strani Vlade RS, lokalnih skupnosti ter drugi, ki bodo podrobneje predstavili vsebinsko problematiko lastniške neurejenosti lokalnega cestnega omrežja in na kateri bo s ciljem priprave predlogov za spremembo zakonodaje ustanovljena tudi posebna delovna skupina.

Siniša Plavšič

Premestitve javnih uslužbencev

Na Ministrstvu za javno upravo pri dajanju pojasnil organom v zvezi z izvajanjem Zakona o javnih uslužbencih (63/2007-UPB3, 65/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E) ugotavljajo, da organi različno razumejo določbe petega odstavka 147. člena ZJU, kar vpliva na neenotno ravnanje v praksi in posledično postavljanje javnih uslužbencev v neenak položaj glede določitve plačnih razredov ob izteku obdobja začasne premestitve in izpeljavi postopka trajne premestitve na zahtevnejše delovno mesto.

Peti odstavek 147. člena ZJU določa:

»(5) Uradnika je možno začasno premestiti tudi na delovno mesto, na katerem se opravljajo zahtevnejše naloge v višjem nazivu. Uradnik mora izpolnjevati pogoje glede zahtevane izobrazbe za takšno delovno mesto, vendar se ga ne imenuje v višji naziv, temveč se mu za čas premestitve določijo pravice glede na višji naziv.«

Da bi zagotovili enotno uporabo določb petega odstavka 147. člena ZJU, na Ministrstvu za javno upravo pojasnjujejo naslednje:

Kot je določeno v prvem odstavku 147. člena ZJU, je tudi začasna premestitev na podlagi petega odstavka istega člena možna za obdobje največ dveh let. Čeprav iz drugega in tretjega odstavka 147. člena jasno izhaja, da morajo javni uslužbenci za trajno ali začasno premestitev izpolnjevati vse predpisane pogoje, pa peti odstavek istega člena v tem smislu predstavlja izjemo, saj dopušča, da se uradnika začasno premesti na zahtevnejše delovno mesto, če izpolnjuje pogoj glede zahtevane izobrazbe, ni mu pa treba izpolnjevati drugih

pogojev, ki so določeni za konkretno delovno mesto. Če pride do tovrstne premestitve, potem se uradnika ne imenuje v višji naziv, določijo pa se mu pravice glede na višji naziv, v katerem se naloge na tem delovnem mestu lahko opravljajo. Seveda pa je tudi v tem primeru treba upoštevati tretji odstavek 147. člena ZJU, ki določa, da se pravice lahko določijo glede na najnižji naziv, v katerem se naloge na delovnem mestu, na katerega je uradnik začasno premeščen, lahko opravljajo.

Namen določb petega odstavka 147. člena je bil zagotoviti fleksibilnejše odzivanje delodajalca na spreminjajoče se zahteve delovnega okolja z začasnim premeščanjem uradnikov, ki imajo ustrezno izobrazbo in specifične vrste usposobljenosti (npr. znanje tujih jezikov), ter jim glede na višjo stopnjo zahtevnosti opravljanja nalog za ta čas določiti tudi višjo osnovno plačo (npr. za čas trajanja predsedovanja Slovenije Svetu EU, za čas trajanja določenega projekta, ki zahteva polno dnevno delovno obveznost javnega uslužbenca ipd.). Vendar pa je glede na začasno naravo tega inštituta treba upoštevati dejstvo, da so tudi osnovna plača in druge pravice, ki iz tega izhajajo, začasnega značaja. To pa pomeni, da po izteku obdobja začasne premestitve javni uslužbenec ponovno opravlja naloge na delovnem mestu, na katerem jih je opravljal pred začasno premestitvijo in se mu glede na to delovno mesto ponovno aktivirajo pravice iz delovnega razmerja.

Nikakor pa ni možno začasne premestitve na podlagi petega odstavka 147. člena prekvalificirati v trajno, ne da bi bilo predhodno upoštevano delovno mesto pred začasno premestitvijo (npr. če je uradnik bil 1.1.2008 začasno premeščen z delovnega mesta višji svetovalec na delovno mesto podsekretar, in sicer za obdobje do 1.5.2009, potem je isti uradnik lahko trajno premeščen na isto delovno mesto in tudi imenovan v višji naziv z delovnega mesta višji svetovalec in ne z delovnega mesta podsekretar v konkretnem primeru je namreč 2.5.2009 isti uradnik ponovno na delovnem mestu višji svetovalec). Upoštevanje navedenega je posebej pomembno tudi z vidika pravilne določitve plačnega razreda glede na določbe 19. in 20. člena

Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (95/2007-UPB7, 110/2007 Skl.US: U-I-275/07-5, 17/2008, 58/2008, 69/2008-ZTFI-A, 69/2008-ZZavar-E, 80/2008, 120/2008 Odl.US: U-I-159/08-18, 20/2009-ZZZPF). Če bi se začasna premestitev z delovnega mesta npr. višji svetovalec na delovno mesto npr. podsekretar z naslednjim dnevom izteka obdobja začasne premestitve »prekvalificirala« v trajno premestitev na delovno mesto podsekretar, potem bi šlo za premestitev z delovnega mesta podsekretar na delovno mesto podsekretar in bi uradnik glede na določbe prvega odstavka 20. člena ohranil dosežena napredovanja.

Namen petega odstavka 147. člena torej nikakor ni bil pospešeno napredovanje uradnikov, ki niso izpolnjevali vseh pogojev za delovno mesto, na katerega so bili začasno premeščeni, temveč, kot že rečeno, učinkovito odzivanje na zahteve poslovnih procesov, ko je treba za največ dve leti drugače organizirati potencialne uradnikov za dosegajo začasno definiranih ciljev. Pri postopku trajne premestitve je treba upoštevati, da se aneks o premestitvi mora skleniti glede na delovno mesto, na katerem je uradnik opravljal naloge pred začasno premestitvijo ter upoštevaje navedeno določiti pravice iz delovnega razmerja na novem delovnem mestu. Zgolj na tak način se zagotavlja enaka obravnava uradnikov ob premeščanju na druga delovna mesta.

Ministrstvo za javno upravo v skladu z zgoraj opisanim tolmačenjem 147. člena ZJU predlaga, da se v primerih ravnanj, ki so v nasprotju s predmetno razlago, upoštevaje prvi odstavek 75. člena ZJU, uporabijo določbe prvega odstavka 76. člena ZJU in predlaga delna razveljavitev aktov o premestitvi.

Vir: MJU
Siniša Plavšič

35. sestanek Komisije za e-poslovanje

Komisija za e-poslovanje se je 9. aprila sestala v prostorih Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo v Ljubljani. Podrobneje so se seznanili s Katalogom pristojnosti občin, ki so ga v sodelovanju s Službo Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko pripravili na Inštitutu za lokalno samoupravo. Sogovornik iz inštituta je bil dr. Boštjan Brezovnik

Prisotne je pozdravil Edi Kozel in jih spomnil na izgubo kolega in člana komisije za e-poslovanje od samega začetka njenega delovanja Mirana Zrimca. Prisotni so se nanj spomnili z minuto molka.

Dr. Boštjan Brezovnik je predstavil Katalog pristojnosti občin, ki v elektronski obliki omogoča pregled pristojnosti in nalog občine po posameznih predpisih državnega zbora, Vlade Republike Slovenije in ministrstev. Pristojnosti

organov občin so podane posebej za občinski svet, župana, občinsko upravo in druge organe oziroma telesa v občini. Vsi predpisi, ki določajo naloge in pristojnosti občin, so razdeljeni v sedem osnovnih poglavij in v okviru teh na podpoglavja, kjer so razvrščeni posamezni predpisi. Pristojnosti so podane v kratkih povzetkih pravnih osnov oziroma členov, ki jih določajo. Od leta 1998 se katalog pripravlja in se dopolnjuje podatke na inštitutu, od leta 2003 pa je uporabnikom na voljo spletna različica kataloga. Poleg kataloga informacij je inštitut pripravil tudi katalog informacij za 70 občin. Statistika obiskov, ki jo spremljajo na inštitutu, beleži tudi do 14.000 mesečnih obiskov. Boštjan Brezovnik je predstavil tudi načrte inštituta za prihodnje.

Komisija je skupaj z dr. Brezovnikom razmišljala o možnostih, ki bi omogočale še večjo uporabnost kataloga ter drugih rešitev inštituta pri delu občin. Skupaj so oblikovali ideje tudi za povezljivost Razvida v upravne postopke občin s portalom E-uprave. Dogovorili so se, da SOS skliče sestanek ključnih akterjev, na katerem bi dejansko preverili možnosti za povezovanje teh dveh rešitev. Članice in člani komisije so se seznanili tudi z drugimi rešitvami za pomoč občinam pri svojem delu, ki jih načrtuje izvesti inštitut v sodelovanju z SVLR in Univerzo v

Mariboru. Komisija je prepoznala veliko sinergijskih učinkov, katerih razvoj bo podrobno spremljala in se po potrebi vključevala v projekte.

Maja Zupančič, predstavnica Ministrstva za javno upravo, je prisotnim pojasnila stanje na projektu vključevanja občin v portal E-uprave in kljub slabi volji prisotnih zaradi (pre)dolgotrajnega projekta vlila novo upanje, da se stvari počasi, pa vendar odvijajo in bi se projekt lahko zaključil pred počitnicami. Glavni pogajalec za Microsoftove licence iz istega ministrstva Boris Butina je prisotnim predstavil stanje pogajanj. Občine je opozoril, da v kolikor do podpisa pogodbe z Microsoftom pride, bodo občine morale vsaka zase izdelati študije ekonomske upravičenosti vključitve v krovno pogodbo. Microsoft namreč vztraja pri paketni ponudbi, ki poleg licenc za programe, ki se veliko uporabljajo, v paketu prodaja tudi takšne, ki občinskim uslužbencem pri delu niso uporabne.

Tomaž Koprivc iz občine Laško pa je prisotne seznanil z vsebinami, ki so bile obravnavane na delavnici za odprto kodo za javno upravo, ki se je udeležil kot predstavnik SOS.

Saša Kek

Napredovanje uradnikov v plačne razrede

V Ljubljani je v sredo 4.3.2009 na veliko željo občinskih uslužbencev potekal delovni posvet **Napredovanje javnih uslužbencev v plačne razrede** prvo ocenjevanje. Na podlagi Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede (Uradni list RS, št. 51/08, 91/08) je do 15. marca letos bilo potrebno prvič izvesti redni postopek ocenjevanja vseh javnih uslužbencev v celotni državi za napredovanje v višji plačni razred po pravilih in kriterijih iz omenjene uredbe. Mag. Mojca Fon Jager, predstavnica Ministrstva za javno upravo, odgovorna oseba za podrobnejšo razlago Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede, je na posvetu podrobneje predstavila novosti, ki jih

predmetna uredba prinaša ter na konkretnih primerih predstavila postopek ocenjevanja. V skladu z novo uredbo je bilo potrebno oceniti vse javne uslužbenke, ki so v prejšnjem koledarskem letu opravljali delo najmanj 6 mesecev, razen v izjemah, ki so določene v tretjem odstavku 4. člena uredbe. Postopek ocenjevanja se izvede tako, da ocenjevalci izpolnijo ocenjevalne liste, ki morajo vsebovati vse podatke. Posebej pomembna je skupna utemeljitev ocene, ki je del ocenjevalnega lista. Na podlagi četrtega odstavka 4. člena uredbe, je potrebno v postopku ocenjevanja, ki mora biti v skladu z drugim odstavkom 4. člena uredbe zaključen do 15. marca, javnega uslužbenca

seznaniti s pisno oceno in z utemeljitvijo. V ocenjevalnem listu je določen podpis javnega uslužbenca ob seznanitvi z oceno. Če javni uslužbenec seznanitve z oceno ne podpiše, ocenjevalec naredi uradni zaznamek, da javni uslužbenec seznanitve z oceno ni hotel podpisati. Nepodpis ocenjevalnega lista ne pomeni začetka pritožbenega postopka. V primerih nestrinjanja z oceno lahko javni uslužbenec na podlagi 17. a člena ZSPJS v roku osmih dni od poteka roka za ocenitev oz. seznanitve z oceno zahteva preizkus ocene. O preizkusu ocene se vodi zapisnik, komisija odloči s sklepom in odločitev komisije je dokončna.

Elektronsko posredovanje podatkov na obrazcih m4

Skupnost občin Slovenije je na pobudo nekaterih občin v sodelovanju z Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v četrtek, 5.3.2009, organizirala delovni posvet z naslovom **Elektronsko posredovanje podatkov na obrazcih m-4 za leto 2008**. Spremenjeni Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je predpisal izključno elektronsko posredovanje podatkov na obrazcih M-4. Podatki se za leto 2008 posredujejo preko spletne aplikacije in morajo biti s strani dajalca podatkov podpisani s kvalificiranim digitalnim potrdilom. Rok za posredovanje podatkov za leto 2008 je 30. april 2009. Predstavnika Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Marko Ljubanovič, vodja Službe za matično evidenco in prispevke na ZPIZ, in Ljubinica Huzjan, samostojna svetovalka v Službi za matično evidenco in prispevke na ZPIZ, sta na posvetu predstavila pravne in metodološke podlage za posredovanje podatkov ter novosti pri načinu posredovanja podatkov M-4 za leto 2008. Spremenjeni

Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Ur. list RS, št. 81/00 in 111/07) je predpisal elektronsko posredovanje podatkov na obrazcih M-4, kar velja za vse dajalce podatkov. V ta namen je spremenjen tudi Pravilnik o obrazcih prijave podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo, zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja (Ur. l. RS 45/05, 121/05-popravek in 75/08 v nadaljevanju: Pravilnik o obrazcih). Spremenjeni način sporočanja navedenih podatkov velja za leto 2008 od 1.1.2009 dalje. Obrazec M-4 je oblikovan individualno za posameznega zavarovanca. To pomeni, da se podatki posredujejo v predpisani elektronski obliki (XML) preko za to namenjene spletne aplikacije M-4 in so s strani dajalca podatkov podpisani s kvalificiranim digitalnim potrdilom enega od pooblaščenih overiteljev digitalnih potrdil v Republiki Sloveniji.

Občinski transferji pri poslovanju občin

V sredo, 11. 3. 2009, je Skupnost občin Slovenije v sodelovanju z Računskim sodiščem ter Komisijo za proračun in javne finance Skupnosti občin Slovenije v Laškem organizirala delovni posvet z naslovom **Občinski transferji in njihova vloga pri poslovanju v občinah.**

Temeljna vloga občinskih proračunov je zagotavljanje sredstev za financiranje občinskih

nalog in pristojnosti ter zagotavljanje nadzora nad porabo javnega denarja. Na delovnem posvetu sta predavateljici predstavili načine dodeljevanja transferjev ter opozorili na najbolj pogoste postopkovne pomanjkljivosti in nepravilnosti prejemnikov. Med drugim so bile predstavljene najbolj pogoste listine, ki so potrebne za zagotavljanje transparentnosti dodeljevanja transferjev, obvezne sestavine

sklenjenih pogodb in izvajanje nadzora. Predavateljici sta poskušali odgovoriti tudi, kako država zagotavlja namensko porabo transferjev in transparentnost njihovega dodeljevanja. Prav tako so udeleženske in udeleženci imeli priložnost sodelovati v razpravi s postavljanjem vprašanj ter tako rešiti marsikatero odprto vprašanje, ki se pojavlja ob dnevni praksi.

Plače funkcionarjev in direktorjev

Glede na to, da je v zadnjem času v predpisih, ki določajo plače funkcionarjev in direktorjev prišlo do nekaterih sprememb oziroma se te pripravljajo in da je predmetna problematika vedno aktualna, je Skupnost občin Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo organizirala delovni posvet z naslovom **Plače funkcionarjev in direktorjev občinskih uprav.** Na posvetu sta predstavnika Ministrstva za javno upravo Mojca Reinhardt in Adam Šisernik podrobneje predstavila pravne podlage za določitev plač funkcionarjev in direktorjev, postopek obračuna plač skladno z ZSPJS ter novosti v zvezi z obračunom ter le-te podkrepila s praktičnimi primeri. V zadnjem času je največ prahu dvignil Zakon o začasnem znižanju plač funkcionarjev (Uradni list RS, št. 20/09). S tem zakonom se za omejitev učinkov finančne krize določi začasno znižanje plač, in sicer za obdobje dvanajst mesecev od začetka uporabe tega zakona. Plača funkcionarja se v tem obdobju zniža za znesek v višini 4% njegove osnovne plače (četrti odstavek 3. člena ZSPJS aneks k sklepu). Ne glede na določbe predpisov, ki določajo višino nadomestila funkcionarju po prenehanju funkcije, se na način iz prejšnjega odstavka za obdobje iz 1. člena tega zakona na novo določijo nadomestila tudi tistim, ki jim je status funkcionarja prenehal pred uveljavitvijo tega zakona in imajo pravico do nadomestila plače v višini plače, ki

bi jo prejeli, če bi opravljali funkcijo. Kar se tiče dodatkov, se pri funkcionarjih ni nič spremenilo, saj le-ti funkcionarjem že predhodno niso bili naklonjeni - glede na to, da na podlagi 23. člena ZSPJS funkcionarjem ne pripadajo dodatki, razen dodatka za delovno dobo. Tudi direktorjem dodatki niso najbolj naklonjeni, saj le-ti niso upravičeni do položajnega dodatka, dodatka za manj ugodne delovne pogoje, dodatka za nevarnost in posebne obremenitve, dodatka za delo v manj ugodnem delovnem času. Vendar konkretno direktorji občinskih uprav v danem primeru niso kaj prida prikrajšani, saj ne delajo v takšnih pogojih dela. Prav nasprotno so direktorji za razliko od funkcionarjev kot vsi ostali javni

uslužbenci upravičeni do dela plače za redno delovno uspešnost in delovno uspešnost z naslova povečanega obsega dela. Zato se ne gre čuditi razburjenju županov ob omenjenem znižanju plač.

Posvet o prilagajanju podnebnim spremembam

16. aprila je v Ljubljani potekal posvet o Prilaganju podnebnim spremembam: od okvira Evropske unije do ukrepanja v Sloveniji, v organizaciji Skupnosti občin Slovenije v sodelovanju z Umanotero. Strokovnjaki so prisotne seznanili s posledicami hitrih podnebnih sprememb ter nujnimi ukrepi, ki morajo neizogibno slediti.

Podnebne spremembe so prisotne in nam krojijo našo prihodnost. Tako bodo v naslednjih 50-ih letih najverjetneje močno vplivale na gospodarstvo, še posebej na kmetijstvo, energiko, promet, turizem in zdravstvo. Pospešile bodo izgubo ekosistemov in biotske raznovrstnosti. Prizadele bodo gospodinjstva in podjetja ter določene družbene skupine, še posebej starejše, ljudi s posebnimi potrebami in gospodinjstva z nizkimi prihodki. Vplivi se bodo razlikovali po regijah, še posebej občutljiva pa bodo priobalna in gorska območja ter poplavne ravnice. Slovenija je vsekakor zelo ranljiva na posledice teh sprememb že danes, moramo pa se pripraviti tudi na bolj izrazite spremembe v prihodnosti.

Mag. Vida Ogorelec Wagner, direktorica Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, je predstavila neprijetno resnico. Leta 2006 je namreč pridobila licenco za izvajanje multimedijskega predavanja Al Gora o podnebnih spremembah, na katerem temelji dokumentarni film *Neprijetna resnica*. Dejstva, kot so globalno segrevanje, topljenje ledenikov, vedno močnejši tajfuni govorijo v opozorilo, da je potrebno hitro ukrepati. Če je bila vrednost emisij CO₂ v zraku na začetku 260 ppmv in je danes 387 ppmv, se predvideva da bo leta 2050 ta vrednost poskočila na 600 ppmv. V Sloveniji smo trenutno deležni petkratnega presežka emisij CO₂. Kako pomembni so ledeniki, nam pove podatek, da je 40 % svetovnega prebivalstva vezanih na vodo izpod himalajskih ledenikov. Namreč ledeniki delujejo kot velika hladilna naprava, ki vrača več kot 90 odstotkov sončne energije. Kaj se bo zgodilo, če se bodo ledeniki še naprej pospešeno talili, lahko samo predvidujemo. Dvig morske gladine je le ena izmed groženj, ki nam pretijo. V zadnjih 100 letih se je gladina zvišala za 20 cm, do konca stoletja se predvideva dvig do 60 cm. Sporočilo, ki ga vedno znova zasledimo. Misli globalno deluj lokalno velja vzeti zares tudi pri podnebnih spremembah in tudi v lokalnih skupnostih. In prav občine so tiste, ki morajo delovati lokalno in se na podnebne spremembe odzvati na dva načina: z zmanjševanjem izpustov toplogrednih plinov in s prilagajanjem za spopadanje z neizogibnimi posledicami. Prilagodili se bomo lahko le, če bomo hkrati tudi krepko zmanjšali izpuste. Prilaganje na

katastrofične scenarije, kot je npr. 4 ali 6 stopinjsko globalno segrevanje, namreč ne bo mogoče.

Čeprav se največ govori o globalnem vplivu podnebnih sprememb, moramo mi sami pri sebi pomisliti, kako bodo te vplivale na okolje pri nas. Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj z Biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani je predstavila scenarije podnebnih sprememb za Evropo in Slovenijo. Če se dotaknemo samo področja temperature, se je ta v Sloveniji dvignila za $+1.1 \pm 0.6$ °C, saj je le-ta višja že zaradi geografske lege. Misli da tudi podatek, da se je v zadnjih 30-ih letih temperatura v Ljubljani dvignila na raven temperature v Novi Gorici. Trenutno je sočno sevanje na nizki točki, vendar je do leta 2015 pričakovati korenite spremembe. Sonce ne bo zmoglo več takšne zaščite pred podnebnimi vplivi, suše bodo pogostejše. Mora nas skrbeti, saj Slovenija spada v območje z manj vode (15 % področja se že sooča s pomanjkanjem vode), pretoki rek se nižajo, tam kjer pa vodotoki naraščajo, pa se zgodijo katastrofalne poplave. Če smo še nekoč mislili, da je vodni stres le grožnja na papirju, ga sedaj občutimo vsepovsod. Odraža se kot težava s pitno vodo, pomanjkanje in zastrupljanje vode ter kmetijska suša. Čeprav Slovenija še do zdaj nima težav s količino pitne vode, je pa zato njena kakovost vedno slabša. Za dobre rešitve ni nikoli prezgodaj, zato je potrebno ukrepati zdaj.

Vsak posameznik mora prispevati k zmanjševanju vplivov in se prilagajati posledicam podnebnih sprememb. Tanja Cegnar iz Agencije RS za okolje je prisotne nagovorila s temo o vplivih podnebnih sprememb na različne sektorje družbe in na zdravje ljudi ter o potrebnih odzivih lokalnih skupnosti. Včasih smo bili vajeni zelo stabilnih podnebnih razmerij, na podlagi katerih standardov se je gradilo večino infrastrukture. Sedaj so spremembe nenadne, tudi nepričakovane, zato se je potrebno domisliti novih pristopov. Prilaganje je proces, ni enkratni dogodek, ki pa mora vključiti tudi takojšnje ukrepe. Sistemi za zgodnje opozarjanje in ukrepanje ob nevarnih vremenskih dogodkih so že ena izmed dejavnosti. Potrebno bo razmisliti o uvedbi različnih brezplačnih cepljen proti boleznim, ki se od drugod selijo

tudi k nam. Na področju gradenj pa preko finančnih vzpodbud ter predpisov animirati h gradnji energetske varčnih hiš.

Čeprav je v Sloveniji razmeroma veliko padavin, se vse pogosteje soočamo s sušami. Podtalnice se posledično znižajo, kakovost vode pade, zato je nujno potrebno zagotoviti rezervoarje pitne vode ter postaviti prioritete pri zagotavljanju vode. Morda tudi določiti pravo ceno vodi. Pomanjkanje vode prinese s seboj nešteto problemov - od nevarnosti nastankov požarov do večje umrljivosti ljudi, saj je ta višja pri visokih temperaturah. Veliko evropskih mest ima že sisteme za opozarjanje in obveščanje o vročinskih valovih. Morda prihaja čas, ko bomo o tem morali začeti razmišljati tudi pri nas.

Ob predstavitvi Bele knjige EU o prilagajanju na podnebne spremembe je Boštjan Paradiž, vodja službe za podnebno varnost na Ministrstvu za okolje in prostor, povedal, da podnebne spremembe predstavljajo dvojni izziv. Ublažiti jih moramo z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov, da njihove posledice ne bodo neobvladljive ter se na pričakovan obseg podnebnih sprememb prilagoditi. Blaženje podnebnih sprememb bo uspešno le ob korenitem zmanjšanju emisij na globalni ravni. Medtem ko je prilagajanje praviloma lahko uspešno na lokalni in regionalni ravni. Evropska unija ima za blaženje podnebnih sprememb zastavljen že relativno dober okvir, vendar ga je potrebno nadgraditi z nacionalnimi okviri. Bela knjiga poudarja razvoj baze znanja, ki je nujno za načrtovanje, izvajanje in spremljanje učinkovitosti politik prilagajanja, hkrati pa je potrebno izboljšati tudi pretok informacij in podatkov med državami. Na tem področju Bela knjiga predvideva ustanovitev platforme za izmenjavo modelov, orodij in podatkov. Prav tako predvideva tudi vključitev socialnega vidika v EU politike, saj so ob podnebnih spremembah socialno ogroženi še bolj ranljivi. Na ravni Slovenije je Paradiž kot prioriteto izpostavil prostorsko načrtovanje kot enega pomembnih preventivnih instrumentov za prilagajanje podnebnim spremembam skozi procese integralnega načrtovanja prostorskega in urbanega razvoja. Ob tem je izpostavil še trajnostno in celostno upravljanje z vodnimi

viri, podnebnim spremembam prilagojeno trajnostno gospodarjenje z gozdnimi ekosistemi, ohranjanje biodiverzitete in informiranje ter osveščanje javnosti o posledicah sprememb podnebja. Nujno bo potreben družbeni konsenz in krepitev vloge državnega zbora pri spremembah, ki jih zahteva prilagajanje na podnebne spremembe. Vlada je za boljšo koordinacijo med ministrstvi prejšnji teden ustanovila medresorsko delovno skupino za podnebje, ki deluje na ravni državnih sekretarjev.

Jasmina Vidmar, generalna sekretarka Skupnosti občin Slovenije in članica slovenske delegacije v Odboru regij, je predstavila posvetovalno vlogo Odbora regij, ki jo ima do Evropskega parlamenta. Odbor regij trenutno pripravlja mnenje lokalnih in regionalnih oblasti v Evropi do Bele knjige EU o prilagajanju na podnebne spremembe. Zaključki iz tega posveta bodo delno naslovljeni na Vlado RS, delno pa na Odbor regij, kot predlog, da se vključijo v Mnenje evropskih občin, mest in regij k Beli knjigi EU. S strani Skupnosti občin Slovenije so bile na posvetu podane tudi pobude o ustanovitvi ministrstva, zadolženega za podnebne spremembe in trajnosti razvoj, prav tako na Vlado RS naslavlja zahtevo, da se v zgoraj omenjeno medresorsko skupino vključijo

tudi lokalne skupnosti. Zahteva se tudi sodelovanje SOS pri pripravi zakona o podnebnih spremembah. S strani vlade pa se pričakuje, da bo ta zagotavljala potrebne strokovne podlage ter pisne usmeritve s področja blažitve in prilagajanja podnebnim spremembam, predvsem na področju priprav občinskih prostorskih načrtov. Na Odbor regij pa se naslovijo sledeče pobude, kot so več pozornosti kmetijstvu v Beli knjigi, zmanjšanje slabih investicij, izmenjava dobrih praks na področju prilagajanja in preprečevanja podnebnih sprememb ter druga pričakovanja, ki bi zagotavljala sistematične ukrepe na evropski ravni. Zatiskanje oči nas ne bo rešilo pred pretečimi težavami, temveč nas bo nenadoma pritisnilo ob rob obstanka. Ali je res potrebno, da se šele takrat zavemo resnosti podnebnih sprememb, ali smo toliko odrasli, da se jih znamo lotiti zdaj in tukaj.

Alenka Jarc

Pomen mladinskih članskih razvoj družbe

Govoriti in pisati o članstvu in mladinskih organizacijah je v današnjem času morda za slovenske razmere nezanimivo, predvsem če nekritično ocenjujemo probleme sodobnega časa, kot so problemi individualizacije mladih, izobraževanja in usposabljanja, potrošništvo, socialna izključenost ipd. Če nekritično sprejmemo ta in tudi druga dejstva, potem so ogrožene tudi vrednote, na podlagi katerih so zgrajene sodobne demokracije.

Težišče razprave je ob problemih sodobnega načina življenja postavljeno na stran zagotavljanja pogojev za urejeno delovanje sodobnih družb in urejenega sobivanja različnih družbenih, kulturnih, starostnih ter drugih skupin prebivalstva. Začnemo lahko pri vprašanju mladosti, učenja in oblikovanja pogojev za dialog ter vprašanju enakopravnega vključevanja v družbo, v kateri ima posameznik možnost in pogoje za zagotavljanje lastne blaginje. Kako to doseči, je že vprašanje učenja demokracije, aktivnega državljanstva in participacije - vprašanje tega, kar nam je na prvi pogled jasno in nedvoumno, vendar način dela z mladimi in pozornost različnih sfer družbe, namenjena mladinskemu delu in mladim v Sloveniji, kaže, da to ne drži. Mladinska organizacija¹, kar pomeni organizacija, ki temelji na članstvu mladih ter dogovorjenih in tudi formalno potrjenih pravilih ter ne katerakoli organizacija, v katero so vključeni mladi, je tisto mesto, na katerem lahko raziskujemo pomen asociativnega življenja², pomen članstva in to, kaj to pomeni z vidika učenja za vključevanje mladih v družbo. Kakšen je predvsem družbeni pomen in kakšne so učne izkušnje posameznika, ki izhajajo iz dela v taki organizaciji in kako to vpliva na oblikovanje družbenih odnosov, bo predmet tega prispevka.

LEGITIMNOST PROBLEM SODOBNIH DEMOKRACIJ

Ko govorimo o politični participaciji mladih v sodobni Evropi, čeprav v najširšem smislu, hitro naletimo na paradoks. Zdi se, da je participacija mladih v politiki in širše v družbi živahnejša in obsežnejša kot kadarkoli prej, vendar bodo le redki pritrdili, da so vse te možnosti sprožile široko in učinkovito participacijo mladih. Ravno nasprotno - opazna sta bistven odklon pri političnem vključevanju mladih generacij ter nižanje stopnje participacije mladih pri volitvah, vključevanju mladih v politične stranke in ostale tradicionalne družbene strukture in organizacije. Pesimistična ugotovitev na podlagi tega je, da lahko to, da mladi obračajo hrbet tradicionalnemu vključevanju v družbene strukture v sedanjem času, ogrozi delovanje demokracije v prihodnosti. Druge bolj

optimistične napovedi predvidevajo, da taki vzorci vodijo nove oblike participacije mladih v javnem življenju (Forbrig, 2005). Iskanje odgovora na omenjena izziva predstavlja ključno točko vključevanja mladih v prevzemanje odgovornosti in vključevanje v upravljanje ter oblikovanje sodobnih družb. Pri tem pa je treba premisliti, na kakšen način mladi vstopajo v te procese in kakšna orodja so jim na voljo za to, da so njihova stališča slišana in upoštevana. Zgodovinsko bi lahko površno ocenili, da so zaradi razvoja demokracije in demokratičnih struktur v zadnjih stoletjih nastale številne možnosti za vključevanje različnih družbenih in generacijskih skupin v procese odločanja. Ne le tiste formalne in najočitnejše, kot so volitve in referendum, ampak tudi ostale možnosti vključevanja in podajanja mnenj. Vendar raziskave in tudi praksa kažejo, da se raven državlanskega vključevanja ne spreminja oziroma celo upada ne le v tradicionalnih institucionalnih oblikah, temveč tudi v sodobnejših demokratičnih arenah. Tukaj se kaže zanimanje za širši odnos med družbo in institucijami.

Institucionalna ureditev predstavlja formalni del demokracije, pri čemer postaja očitno, da je vitalnost teh struktur odvisna od stopnje vključenosti in stopnje sprejemljivosti za posameznike, skupine ter družbe na splošno. To pomeni, da bodo demokracija in njene institucije ostale šibke, če ne bodo ustvarjale širše in trajnejše legitimnosti, zato so v tej točki sodobne demokracije v šibkem položaju. Legitimnost na splošno pomeni predstavo in zaupanje, da je demokracija vreden in pomemben političen ter socialen dogovor, ki ima nekaj med seboj primerljivo pomembnih ravni (Forbrig, 2005). Legitimnost je odvisna od procesa in rezultatov demokratične politike. Osnovana je na družbeni presoji sposobnosti demokratičnih institucij, da se spopadajo s ključnimi vprašanji, kot so ekonomski razvoj in materialna blaginja, varnost, boj s korupcijo ter podobnimi vprašanji, ki se neposredno navezujejo na podporo družbe. Drugi vidik legitimnosti je institucionalni vidik. Demokracija kot taka je cenjena kot ideal ter kot primerna in ustrezna oblika vladavine, različna od ostalih.. Demokratična legitimnost

¹ V Sloveniji je mladinska organizacija opredeljena v Zakonu o mladinskih svetih in v podzakonskih aktih Urada RS za mladino.

² Pomeni več kot le uresničevanje pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz članstva in zajema vse, tudi vzgojno-izobraževalne možnosti, ki jih omogoča skupnost - članska organizacija.

organizacij za demokratični

se tako kaže kot rezultat dojemanja raznovrstnih institucij. Tretja raven legitimnosti se nanaša na vrsto političnih akterjev, ki dojemajo demokracijo kot vredno in temu primerno tudi ravnaajo. Pogosto je ta legitimnost omejena zaradi ozkosti in zaprtosti skupin, ki tvorijo rezultate demokratičnega procesa. Ob teh je pomembno tudi, kako se demokratična legitimnost izraža, kako jo dojemajo ljudje tako na kognitivni kot tudi čustveni in vedenjski ravni.

Demokratična legitimnost je na veliko ravneh v sodobnih evropskih državah problematična. Skrb vzbujajoče je pomanjkanje povezanosti med političnimi institucijami in družbenimi okolji, kar vpliva na oboje. Jasno je, da imajo danes evropske demokracije pred očmi jasen imperativ: okrepiti svojo vpetost in legitimnost v družbi.

POLITIČNA PARTICIPACIJA MLADIH V SPREMINJAJOČI SE EVROPI

Politična participacija je ključni mehanizem utrjevanja legitimnosti in tudi glavni simptom demokratičnega primanjkljaja v evropskih državah in tudi Evropski uniji. Neposredno in učinkovito vključevanje državljanov je povezano z vsemi prej omenjenimi ravnmi legitimnosti. Politična participacija ima pomembno vlogo pri razvoju demokracij. Demokratična legitimnost je rezultat kompleksnejših procesov in ni zgolj interpretacija institucionalnih rezultatov kot dobrih ali slabih v družbi. To je rezultat individualnih percepcij in verovanj, vrednot in identitet, sposobnosti in znanj. Ti okvirji so rezultat politične socializacije. Obdobja otroštva, adolescence in zgodnje odraslosti so prepoznana kot temeljna za oblikovanje odnosa do stvari, pri čemer so po teh obdobjih temeljne spremembe odnosa veliko manj verjetne (Forbrig, 2005). Izzivi, ki jih prinaša sodobna družba, pomembno vplivajo na mlade in njihov položaj v družbi:

1. **Individualizacija.** To je globalni trend, ki ga Beck (1986) razume kot širok proces reforme modernih družb ter vsebuje dinamizacijo in pluralizacijo življenjskih pogojev, življenjskih vzorcev in stilov. Beck opozarja, da individualizacija ne pomeni samodejne emancipacije posameznikov od različnih avtoritet, socialnih definicij in

socialnega pritiska. Individualizacija prisili posameznike k temu, da se bolj kot kadarkoli prej zanesejo le na sami nase in da črpajo iz sebe. S tem predstavlja individualizacija grožnjo, vendar lahko tudi priložnost za mladega človeka, če mu uspe na prehodu v odraslost akumulirati čim več različnih izkušenj in si s tem krepi socialni kapital.

2. **Potrošništvo.** Proces individualizacije spremlja torej sočasen nasprotni proces deindividualizacije (Heitmayer in Olk, 1990, v Ule, 1996). Njeno tipično sredstvo so potrošniški produkti, ki se uporabljajo le za zunanje ločevanje posameznika od drugih in za demonstracijo posebnega življenjskega stila, medtem ko se za tem skriva dejanska standardizacija identitete oziroma posnemanje kakšne od »tržno uveljavljenih« identitet. Tako mladi pospešeno izgubljajo stik s svetom produktivnega dela in so vse bolj usmerjeni k potrošnji. Raziskave v postkomunističnih državah Vzhodne Evrope kažejo na problem nezainteresiranosti mladih za politično participacijo zaradi na eni strani do nedavno totalitarnega imidža države, ki ni dovoljevala nikakršnih avtonomnih skupin in ki jo vse bolj nadomešča kapital, ki prav tako odvrta male od ukvarjanja z realnimi problemi (Wallace & Kovacheva, 1998). Takšno spektakularno potrošnjo nekateri avtorji interpretirajo kot ponovno ignoriranje države (Meier, 2002).
3. **Centralizacija političnega in družbenega življenja.** Predvsem v vzhodnoevropskih državah in regijah oviro za participacijo in vključevanje v civilne iniciative v družbi tudi centralizacija. Različni dostopnejši načini za mlade, da se vključujejo v družbo, so na voljo predvsem v večjih mestih. Podoba je tudi z možnostmi za študij. Tako mladi iščejo bolj fleksibilne in neformalne povezave zunaj civilne družbe (Roker in Eden, 2002; Kovacheva, 2000a).
4. **Mobilnost.** Mobilnost v Evropi ponavadi predstavlja obliko civilnega vključevanja in je del izkustvenega učenja v drugačnih kulturah ter institucijah. Medtem ko zahodna mesta postajajo bolj in bolj multi-kulturalna, so možnosti za mlade s podeželja še vedno omejene. V Vzhodni Evropi se

veliko potenciala za participacijo mladih v civilnodružbenih akcijah izgubi zaradi izseljevanja, saj mladi odhajajo zaradi iskanja boljših razmer za učenje in zaslužek. To izseljevanje je predvsem ekonomskega značaja, saj okolje v Zahodni Evropi predstavlja večje možnosti, a na drugi strani pogosto prinese tudi razočaranje.

LOKALNA RAVEN IN VLOGA ČLANSKIH (MLADINSKIH) ORGANIZACIJ - MALIH DEMOKRACIJ

Raziskave po vsej Evropi v devetdesetih letih so pokazale upad participacije in vključevanja mladih v organizacije, ki imajo značilnosti prostovoljnih, članskih in edukativnih načinov dela. V Sloveniji raziskave iz devetdesetih let kažejo na obrat mladih od javnega v zasebno, pomembni so osebni odnosi, mladi preživljajo prosti čas pred televizijo in med prijatelji, pomembno mesto ima tudi šport. Razlog za to pa je predvsem v podaljševanju ekonomske odvisnosti od staršev, pritisku nezaposlenosti, pomanjkanju neodvisnih politično aktivnih vrstniških skupin in organizacij ter posledično umik v majhne zasebne klike in skupine (Miheljak, 2002).

V začetku devetdesetih let je skupina britanskih raziskovalcev v obsežni raziskavi o prostovoljnih organizacijah, o tistih, v katere so mladi prostovoljno vključujejo in uresničujejo svoje interese, navedla pomembno dejstvo. Ugotovili so, da prostovoljno vključevanje v organizacije, ki jih opredeljujejo kot »male demokracije« in prevzemanje odgovornosti pri upravljanju in vodenju poveča samozavest, izboljša samouresničevanje in osebno rast, pomeni svobodo pri navezovanju osebnih odnosov in prevzemanju nalog, zavedanje lastnih potencialov itd. (Elsdon, 1995).

Poleg osebne rasti se pri tem poudarja pomen političnih pridobitev. Posredno se nameni organizacij izražajo tudi v potrebah in namenih širše družbe. Dvestoletna demokratična tradicija, izhajajoča iz spisov Tocquevillia, nam kaže zanimivo izhodišče. Tocqueville primerja, da sta tako kot šola in izobraževanje pogoja za znanost tudi lokalna skupnost in organiziranost pogoja za zagotavljanje svobode ☞

(liberty) posameznika. Poglejmo nekaj pomembnih značilnosti takšnega organiziranja, ki se je zgodovinsko razvilo in je še vedno del demokratičnega procesa (Smith, 2000):

1. Različne organizacije in institucije na lokalni ravni, osnovane na pravici svobodnega združevanja, zagotavljajo mladim prostor, v katerem se lahko svobodno izražajo in sporazumno upravljajo dejavnosti. Take organizacije imajo člane, pisarje in različne odbore, poti ter pravila delovanja, osnovana na volilni pravici.
2. Take lokalne organizacije pomenijo del širšega političnega procesa. Veliko jih je bilo osnovanih in so še osnovane na jasnih ciljnih zagotavljanja interesov članov.
3. Številne oblike delovanja v organizacijah vsebujejo pomembno načelo spoštovanja pripadnosti skupini in organizaciji.
4. Lokalne organizacije pogosto predstavljajo obliko vzajemne pomoči med člani skupnosti, ki se lahko prostovoljno vključujejo v take oblike zaradi zadovoljevanja različnih potreb in veselja. Take skupine in organizacije imajo pomembno poslanstvo, ki članom omogoča občutek pripadnosti in prijateljstva.
5. Ne nazadnje imajo pomembno edukativno moč. Predstavljajo »laboratorije demokracije« - prostor, v katerem lahko posamezniki pridobivajo izkušnje sodelovanja in soupravljanja.

Pomen delovanja zasebnih nepridobitnih prostovoljnih organizacij v smislu »la vie associative«, ki pomeni več kot le skupnostno

življenje in zajema tako upravljalke kot tudi edukativne in socialne principe, lahko bolje razumemo s primerjavo osnovnega namena lokalne samouprave. Tu je glavni pomen, da ljudje s samoorganizacijo zadovoljujejo lastne potrebe v okolju, v katerem živijo. Vendar je nujno, da tega ne gledamo skozi prizmo javnega (državnega) zornega kota, temveč kot povsem zasebno stvar posameznikov. Za še boljši primer lahko vzamemo nacionalno mladinsko organizacijo z nekaj tisoč člani, ki ima tudi lokalne enote, saj upravljanje take organizacije predstavlja primerljivo zahtevno nalogo tako kadrovske kot finančne kot upravljanje najmanjše občine v Sloveniji. Politično lahko zavedanje o pomenu delovanja takih organizacij prinaša pomemben napredek skupnosti. Posameznikova blaginja in svoboda sta najbolje udejanjeni, ko se čim več vprašani skupnosti rešuje na tisti ravni, na kateri se dileme in priložnosti pojavljajo. Tako načelo subsidiarnosti je najbolj uresničeno, ko so združeni potenciali vseh akterjev, predvsem prostovoljnih demokratično samoorganiziranih organizacij in povezav.

DRUŽBENI PROSTOR MLADINSKE ORGANIZACIJE IN NEFORMALNO UČENJE

Za to, da lahko ohranjamo vrednote in kreposti, na katerih so utemeljene sodobne družbe, mladi potrebujejo prostor, v katerem lahko pridobivajo te kreposti tako v svojo lastno korist kot v korist ostalih članov skupnosti. Dewey trdno zagovarja, da je treba individualizem razgraditi na podlagi načela, da je moralni

razvoj vsakega posameznika v demokraciji v temeljnem in posebnem smislu odvisen od kolektivnega prispevka vseh ostalih posameznikov. Posameznik v izolaciji ne pomeni nič, saj lahko le prek ponotranjanja pomena in ciljev organiziranih institucij doseže polno osebnost (Gunn, 1992). Ta opredelitev izhaja iz francoske tradicije filozofije, ki uči, da ko posameznik pride na svet, ve, da je, vendar ne ve, kaj je; slednje ugotovi šele prek družbe. Vendar te družbene podpore v današnjem času neoliberalizma ne dobiva, saj prav neoliberalizem zanika vsako heteronomnost ter zagovarja socialno in družbeno anomijo - pomanjkanje moralnih ali/in socialnih načel v družbi (Bučar, 2003).

Civilna družba je torej tisto družbeno področje, na katerem nastajajo in delujejo organizacije ter povezave, društva in klubi, ki so opisani v prejšnjih poglavjih. Skupnostno načelo ima poseben pomen za ustrezno državljansko socializacijo mladih. Vendar to načelo pozna pomembne razlike glede na značilnosti trga in javnega (državnega) področja, vendar tudi nekaj skupnih točk. Predvsem je pomembno, da je sodelovanje v skupnosti prostovoljno, da je namen delovanja takih organizacij kolektivna dobrina, da so viri skupni, pri čemer vlada vzajemnost v medsebojnih odnosih in socialni odnosi temeljijo na poštenosti. Vse te vrline so ključne pri vzgoji in pridobivanju kompetenc ter izkušenj posameznika, na drugi strani pa za utrjevanje in razvoj demokracije. Te so osnovni pogoj, da se lahko omenjene izkušnje prenašajo na ostala področja družbe, v katerih se nadgrajujejo z značilnostmi javnih in tržnih načel (Kolarič, 2002).

Neformalno in priložnostno učenje je nezgrešljivo povezano s članskimi organizacijami. Predstavlja integrirano komponento dela in življenja takih povezav. Veliko vidikov vzgojnega in obenem družbenega potenciala takih organizacij je opisanih v predhodnih poglavjih. Vseeno ni odveč poudariti, da se je treba zavedati, predvsem mladinski delavci in voditelji ter vsi, ki delajo z mladimi, da ne gre zanemarjati demokratičnega potenciala članskih organizacij. Participacija in vključevanje v take organizacije sta ključna za ohranjanje in utrjevanje demokracije, kot jo poznamo danes. Predstavljata pot do aktivnega državljanstva.

Svet Evrope, ki na podlagi spoštovanja človekovih pravic, demokracije in vladavine prava združuje 47 držav članic, v svojih priporočilih in odločitvah poudarja pomen neformalnega učenja v okviru mladinskega dela.

Vzgoja in usposabljanje o pomenu državljanstva je eno temeljnih področij v okviru mladinskih politik. Aktivno državljanstvo Svet Evrope poudarja kot učni cilj, kjer vključenost mladih v družbo preko različnih organizacij in skupin na podlagi participacije in učenja, ki ob tem poteka, predstavlja pomembno pot do zagotavljanja lastne blaginje in odnosa do skupnosti (Tailor, 2007).

ZAKLJUČEK

Članstvo in s tem povezane učne izkušnje mladih predstavlja osnovno načelo državljanstva socializacije in aktivnega državljanstva mladih. Demokratična legitimnost temelji na sprejemanju in vključevanju posameznikov v procese in strukture vplivanja sodobnih družb. Raziskave v Sloveniji kažejo, da upada aktivna udeležba mladih v družbi. Politična participacija je šibka. Da bi dosegli večjo stopnjo participacije in povečali socialni kapital družbe ter s tem tudi okrepili demokracijo, nekateri avtorji predlagajo konkretne ukrepe, da bi se nekateri predmeti v formalnem šolstvu, ki se navezujejo na državljansko vzgojo, etiko in religijo, izvajali na temelju vključitve v prostovoljno delo v okviru nevladnih organizacij in lokalnih iniciativ. S tem bi lahko dosegli večjo refleksijo tako na kognitivni kot na moralni (vzgojni) ravni, hkrati pa bi okrepili pomen omenjenih organizacij in skupin. Tak model socializacije in (izkustvenega) učenja bi lahko bistveno pripomogel k izoblikovanju etosa sodelovanja (Adam, 2004).

To posledično pomeni stopiti na pot odgovornosti do skupnosti. S tem smo že pri udeležanju državljanstva. Zato so prav mladinske organizacije in podobne asociacije, kjer se člani povezujejo v organizirane oblike dela, ključnega pomena za pridobivanje odnosa do skupnosti in za pridobivanje kompetenc. Državljanstva se ne da naučiti v okviru formalnega šolstva in javnih institudij in prav zaradi tega razloga se kaže pomen mladinskih organizacij in mladinskega dela ter dela v skupnosti (Patrick in Schuller, 1999, v Jeffs, 2005). Članske organizacije z jasno določenimi pravili delovanja in strukturo zato predstavljajo priložnost za mlade, da izkusijo, kaj pomeni demokracija v bistvu, kjer se ob svojih odločitvah tudi učijo. Take organizacije predstavljajo »male demokracije« in so okolje za pridobivanje znanja, oblikovanje odnosov in vrlin potrebnih za polno uresničevanje državljanstva.

Predpogoj, da stopimo na to pot in prepoznamo pomen civilne družbe in članskih organizacij, pa je sprejemanje demokracije, človekovih pravic in

vladavine prava kot družbeih vrednot in ne le kot formalno sprejetih okvirov brez vsebine.

Primož Ferjančič - MOVIT NA Mladina

VIRI IN LITERATURA

- Adam, F. (2004). Socialni kapital - za SRS. Pridobljeno 26.3.2008, iz www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/sockap.pdf
- Beck, U. (1986). Risikogesellschaft: Auf dem Weg in eine andere Moderne. Frankfurt: Suhrkamp.
- Bučar, F. (2003). Pogovori o prihodnosti Slovenije: O vrednotah. Ljubljana: Urad predsednika Republike Slovenije.
- Elsdon, K.T. (1995). Voluntary organizations: Citizenship, learning and change. Leicester: NIACE.
- Forbrig, J. (2005). Introduction: Democratic politics, legitimacy and youth participation. V J. Forbrig (ur.), Revisiting youth political participation (7-18). Strasbourg: Council of Europe.
- Gunn, G. (1992). Thinking across of comunitarian politics. Chicago: University of Chicago Press.
- Jeffs, T. (2005). Citizenship, youth work and democratic renewal. Pridobljeno 22.12.2006, iz http://www.infed.org/association/citizenship_youth_work_democratic_renewal.htm
- Kolarič, Z., Čemak-Meglič, A. in Vojnovič M. (2002). Zasebne neprofitno-volunterske organizacije v mednarodni perspektivi. Ljubljana: Založba FDV.
- Kovacheva, S. (2000a). Keys to youth

- participation in Eastern Europe. Strasbourg: Council of Europe
- Meier, A. (2002). »Jeunesse Doree« - Polarization tendencies in an emerging capitalist society on the Balkans. Dokument predstavljen na mednarodni konferenci Non-violence and dialogue culture among the younger generation - pathway to ethnic peace in south east Europe. Bulgaria, Sofia, 21.-23. September.
- Miheljak, V. (2002). Mladi kot objekt in subjekt politike. V V. Miheljak (ur.), Mladina 2000: Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje (105-164). Maribor: Aristej.
- Roker, D. in Karen, E. (2002). A longitudinal study of young people's involvement in social action. Poročilo ESRC (številka: L 134 251 041)
- Smith, M.K. (2000). Association, La vie associative and lifelong learning. Pridobljeno 17.5.2006 iz, <http://www.infed.org/association/b-assoc.htm>
- Taylor, M. (2007). European portfolio for youth leaders and youth workers. Strasbourg: Council of Europe.
- Ule, M. (1996). Predah za študentsko mladino. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za mladino, Juvena.
- Wallace, C in Kovacheva, S. (1998). Youth in society: The construction and deconstruction of youth in east and west Europe. London: Macmillan.

Mladinska politika

Še vedno poslušamo tezo, da v Sloveniji ni mladinske politike. Toda ta teza je napačna. V Sloveniji je veliko tistega, kar lahko opredelimo kot mladinska politika, vprašanje pa je, če posamezne ukrepe sploh prepoznamo kot sestavni del mladinske politike. Vprašanje je lahko tudi, ali so ti ukrepi učinkoviti ali ne. Nikakor pa ne moremo govoriti o odsotnosti mladinske politike.

KAJ JE MLADINSKA POLITIKA

Mladinska politika je nabor ukrepov na različnih področjih javnih politik, katerih namen je integracija vedno novih generacij v posamezne segmente življenja družbe, predvsem pa spodbujanju čim hitrejšega osamosvajanja mladih. Tako - to so le primeri - na področju zaposlovanja govorimo o ukrepih za prve iskance zaposlitve. Na področju stanovanjske politike govorimo o mladih družinah. In na področju prometne varnosti govorimo o mladih voznikih. V vseh teh primerih posamezni ukrep ni ravno omejen z neko starostno omejitvijo, saj je iskalec prve zaposlitve lahko tudi starejša oseba, vendar - po svoji vsebini - je namenjen ravno mladim, saj se večina ljudi z vprašanjem svoje prve zaposlitve srečuje med 20-im in 30-im letom starosti.

Največji manjko - vsaj primerjalno z razvitejšimi državami - je verjetno na področju, ki naj bi spodbujal in krepil politično participacijo mladih. Manjko pa ni v pomanjkanju politične volje ali celo osnov za razvoj tega področja. Zakon o mladinskih svetih, ki je eden izmed redkih tovrstnih zakonov v Evropi, vsaj na papirju ustvarja odlične možnosti za vzpostavitev participativnih mladinskih struktur vsaj v večjih okoljih. Zelo malo pa se dogaja na ravni participativnih procesov mladih v družbi in njihove vsebine.

EVROPSKA MLADINSKA POLITIKA

Evropsko mladinsko politiko sestavljata dva vsebinska stebra, in sicer Odprta metoda koordinacije (OMK) ter Evropski mladinski pakt (EMP)

OMK se je v zadnjih sedmih letih predvsem osredotočala na vidik integracije mladih v družbene in politične sisteme evropskih družb. Informiranje, participacija, prostovoljne aktivnosti ter boljše poznavanje mladine so bila štiri prednostna področja. Področja niso presenečenje, saj izhajajo iz dejstva, da se je bil poglaviti cilj mladinske politike ravno spodbujanje in učenje družbene in politične participacije mladih v skupnosti.

EMP, ki je bil sprejet v okviru uresničevanja Lizbonske strategije, določa tri drugačna prednostna področja: izobraževanje in usposabljanje, zaposlitev ter usklajevanje med poklicnimi in družinskimi obveznostimi. Tudi opredelitev teh področij ne sme biti presenečenje, saj je ravno doseganje avtonomije mladih (osamosvajanja mladih od staršev) vse večji izziv.

Oba stebra sta tudi močno vplivala na razvoj programa MLADI V AKCIJI. EMP je postavil zahtevo, v katerem se ni mogoče izogniti vprašanju učnih učinkov sodelovanja v projektih, ki si želijo podpore iz programa. Celo več, učni učinki, ki naj prispevajo h krepitvi osebnih kompetenc, so jasno uokvirjeni v širši okvir splošnih kompetenc vseživljenskega učenja. OMK je prispevala k vzpostavitvi dveh novih akcij programa, ki sta obe posvečeni oblikovanju participativnih struktur in procesov mladih za njihovo vpetost v življenje družb.

NOV OKVIR EVROPSKE MLADINSKE POLITIKE

V naslednjem letu bo sprejet nov okvir evropske mladinske politike. Ukrepi in spodbude v tem novem okviru naj bi se dotikali širšega spektra javnih politik na evropski in posledično tudi na nacionalnih, regionalnih in lokalnih ravneh. Nekaj vpašan je zelo preprostih, izhajajo pa iz vse bolj prisotnih potreb v državah - članicah EU (in tudi onkraj njenih meja):

- Kako lahko spodbudimo družbeni in profesionalni razvoj posameznih robnih skupin mladih oziroma mladih z manj priložnosti? Izključevanje zaradi različnih razlogov povečuje razkorak med posameznimi družbenimi skupinami, s tem pa se ustvarja tudi okolje pogostejših konfliktov.
- Kako lahko spodbudimo aktivno državljanstvo med mladimi, tudi z oblikami onkraj sedanjih uveljavljenih praks? Dejstvo, da lastna dogovornost do družbenega razvoja pač mlade ne aktivira, pomeni konec evropske demokracije. Umik v sfero zasebnega je sicer legitimna pravica vsakogar, ni pa dopustno, da se družba s tem le sprijazni. Evropska demokracija potrebuje sodelovanje ljudi. Brez njihovega sodelovanja - pa ne samo na volitvah - bo družbo kaj hitro upravljalo nekaj drugega.
- Kako lahko izboljšamo stanje zaposlenosti mladih? Tudi v Sloveniji postaja vprašanje zaposljivosti in zaposlenosti mladih osrednje vprašanje. Živeti od lastnih prihodkov je ključni element doseganja avtonomije
- Kako lahko okrepimo mobilnost mladih? Mobilnost v vseh svojih pomenih postaja odgovor tudi za vprašanje reševanja osnovnih eksistencialnih vprašanj mladih v Evropi. Toda mobilnost, bodisi v profesionalni ali geografski dimenziji je še vedno trd oreh v Sloveniji. Namesto, da bi se selili za delom, pričakujemo da bo delo prišlo k nam.
- Kako lahko okrepimo kreativnost in duh podjetništva med mladimi z namenom prispevati k inovacijam? Podjetnost vedno predstavlja poskus ustvarjanja novih možnosti, tudi za to, da imamo tisto, od česa živimo. Podjetnost - in tudi inovacija - pa ni samo ekonomska kategorija.

Ključno vprašanje pa je tudi posvečeno mladinskemu delu, in sicer, kakšno vlogo naj ima z namenom prispevanja k uresničevanju odgovorov na zgornja vprašanja.

V SLOVENIJI PRIČAKUJEMO SPREMEMBE

Spremembe verjetno ne bodo hitre. Spremembe mladinske politike, predvsem pa njenih ukrepov in njihova večja prepoznavnost, bodo verjetno počasnejše od sprememb na polju mladinskega dela. Spremembe na polju mladinskega dela pa morajo vključevati med drugimi tudi naslednje korake:

- Sprejem načela subsidiarnosti, po katerem je najpomembnejši okvir javne politike razvoja mladinskega dela lokalna skupnost, vse višje ravni pa subsidiarno prevzamejo naloge, ki niso mogoče ali smiselne na lokalnih ravneh;
- Vzpostavljanje delujoče skupine mladih v lokalnem okolju, ki so v skladu s svojimi interesi in v skladu s svojimi pravili temelj mladinskega dela
- Krepitev prostovoljnih mladinskih organizacij kot instrumenta za vpliv mladih v družbi in kot instrumenta za učenje demokracije;
- Krepitev sposobnosti različnih akterjev na področju za spodbujanje in usmerjanje neformalnega učenja v mladinskem delu;

Pomeben korak je tudi pripoznanje, da je mladinsko delo prostor pluralnosti in da priseganje na neideološkost ali nepolitičnost različnih akterjev ni odlika ampak

pomanjkljivost. Ta pozicija na področju mladinskega dela je rezervirana le za nosilce izvajanja javnih politik ter monopolnih dejavnosti.

Toda morda je najpomembnejši korak čisto drugje. Ukrepi vsake pametne politike so takšni, da niso le odgovor na trenutne izzive, ampak izzive v prihajajočih obdobjih. To pomeni, da bo njihova relevantnost večja, če bomo natančneje ugotovili prihajajoče izzive. Zato je - ko bo govora o sedanjih in bodočih ukrepih mladinske politike - pomembno, da v to definiranje prihajajočih izzivov v naslednjih desetih let ne vključimo le različnih strokovnjakov, ampak tudi čimveč mladih. Je že res, da cilje mladinske politike v posameznem obdobju vedno definirajo potrebe družbe, res pa je, da njihovo izvajanje brez tega, da jih mladi posvojijo, (skoraj) vedno neučinkovito. Zato je upati, da bo prvi korak spremembe tako kot v Evropi tudi v Sloveniji širok proces posvetovanj, kako in kje lahko pričakujemo izzive za integracijo vedno novih generacij mladih v družbo.

Primož Ferjančič

Evropski teden mobilnosti 2009

*»Dobra klima v mojem mestu«
Manj avtomobila, več življenja*

Osrednja tema letošnjega Evropskega tedna mobilnosti, ki bo po vsej Evropi potekal od 16. do 22. septembra in se zaključil s tradicionalno akcijo »V mestu brez avtomobila!«, je »Dobra klima v mojem mestu«

Slovenija se letos osmič zapored pridružuje pobudi, ki je namenjena spodbujanju in uveljavljanju oblik urbane mobilnosti, ki so skladne s principi trajnostnega razvoja. Nacionalni koordinator pobude je Ministrstvo za okolje in prostor, ki vodi in usklajuje priprave na akcijo ter skrbi za promocijo. Letošnja tema opozarja na podnebne spremembe in na vse, kar ustvarja »klimo« mest: kakovost življenja, kakovost zraka, hrup, prometna varnost, kakovost javnih površin, socialna povezanost prebivalcev in na splošno vzdušje v mestih.

Lansko leto je v pobudi sodelovalo 2102 lokalnih skupnosti, ki so sprejele 7677 stalnih ukrepov. Vključenih je bilo okoli 220 milijonov prebivalcev iz 39 držav. V Sloveniji so sodelovala naslednja mesta: Apače, Brežice, Celje, Gorje, Gomja Radgona, Kamnik, Kanal ob Soči, Koper, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Makole, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Piran, Postojna, Ptuj, Radovljica, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Velenje in Vrhnika.

Podnebne spremembe predstavljajo eno večjih okoljskih, socialnih in ekonomskih groženj, s katerimi se srečujemo prebivalci našega planeta. Veliko ekonomskih in okoljskih strokovnjakov meni, da so podnebne spremembe največja grožnja. Zato mora biti ta grožnja nemudoma prepoznana, potrebno pa je tudi sprejeti ukrepe za soočenje z njo.

Zadnje poročilo Mednarodne skupine ZN o podnebnih spremembah zaključuje, da se bodo kljub prizadevanjem za blažitev podnebnih sprememb, izpusti toplogrednih plinov povečevali še nekaj naslednjih desetletij. Ti plini - ogljikov dioksid, metan, dušikov oksid - povzročajo globalno segrevanje zemlje. Zviševanje temperature morja, pogostejša in intenzivnejša neurja, poplave, požari, spremembe ekosistemov ter širjenje infektivnih bolezni so dokazljive posledice podnebnih sprememb. Posebej mestna območja se bodo zaradi teh dejstev morala srečati s posebnimi izzivi, kot npr. z obveznimi dopolnitvami zdravstvenega sistema, načrtovanjem zelenih površin za blaženje vročinskih valov, spremenjenim načinom gradnje...

Tudi naše potovalne navede so tesno povezane s podnebnimi spremembami in s porabo fosilnih goriv. Promet je eden največjih povzročiteljev izpustov CO₂. Razvoj sodobnejših in čistejših tehnologij, uporaba alternativnih goriv, uvajanje učinkovitega transporta zmanjšujejo količine izpustov, pa bi učinke globalnega segrevanja lahko še najbolj ublažili s trajnostnimi načini prevoza. Gre za porazdelitev načinov prevoza v korist trajnostnih oblik prevoza, kot so kolesarjenje, skupni avtomobili oz. najem avtomobilov, moderniziran in povezan tradicionalni javni prevoz, prevoz, ki ustreza povpraševanju, skupna vožnja z avtomobilom, storitve »parkiraj in se pelji«, nakup ekološko manj oporečnih vozil, nižja parkirmina, če se v avtu pripeljejo najmanj trije, potovalni načrti. Učinkoviti so tudi »neprometni« pripomočki, kot so telekonference, možnost dela doma, nakupi preko spletnih strani, in podobno.

Leto 2009 bi lahko bilo odločilno glede boja zmanjševanje posledic podnebnih sprememb. Ves svet zre v Evropo. V Kopenhaganu bo namreč decembra letos Konferenca potekala ZN o podnebnih spremembah, ki naj bi nadgradila dogovore o izpustih toplogrednih plinov določne v Kjotskem protokolu. EU predlaga, naj si države postavijo za cilj zmanjšanje svetovnih emisij toplogrednih plinov za 80-95 % do leta 2050 v primerjavi z letom 1990. Da bi to dosegli, bi morale razvite države svoje emisije do leta 2020 zmanjšati za 25-40%, države v razvoju pa bi morale zmanjšati rast svojih emisij tako, da bi bile leta 2020 za okoli 30% manjše kot sicer. S tem bi s precejšnjo

verjetnostjo dosegli, da se povprečna globalna temperatura ne bi zvišala za več kot 2°C glede na predindustrijsko obdobje. S tem pa bi po vsej verjetnosti preprečili katastrofe velikega obsega.

Vendar se sporazum ne bo nanašal samo na zmanjševanje emisij, ampak tudi na prilagajanje podnebnim spremembam, na razvoj in široko uporabo čistejših tehnologij ter na ekonomski vidik prilagajanja. Na vseh teh področjih bodo morale razvite države pomagati manj razvitim. Ta pomoč je ena najpomembnejših sestavin sedanjih pogajanj, ki naj bi se končala s sprejetjem sporazuma. Svetovna gospodarska kriza ne bi smela biti izgovor za nedogovor.

Kljub vsem prizadevanjem na svetovnih in državnih ravneh za prilagajanje podnebnim spremembam pa imajo lokalne skupnosti ključno vlogo pri izvajanju nacionalne in evropske zakonodaje in so dolžne varovati zdravje prebivalcev. Mesta se morajo sama odločiti, da želijo čist zrak, dobro klimo, nihče jih ne more v to prisiliti.

Lokalnim skupnostim je na voljo širok razpon dejavnosti in ukrepov za reševanje tega problema:

- tehnične izboljšave voznega parka javnega prometa,
- naložbe v infrastrukturo za kolesarjenje in

hojo,

- predpisi za zniževanje omejitev hitrosti in umirjanje prometa,
- ukrepi za upravljanje mobilnosti,
- informiranje in kampanje za spreminjanje potovalnih navad,
- uvedba območij nizkih izpustov in ureditev cestninjenja na preobremenjenih območjih.

Trajnostna mobilnost pomeni zagotavljanje učinkovite in enakopravne mobilnosti za vse. Z ukrepi prometne politike je potrebno zagotoviti, da je potreba po premikanju vsakogar zadovoljena, vendar ob nižjih stroških in manjših stranskih učinkih, manjšem tveganju in manjši porabi naravnih virov. Upravljanje mobilnosti je pristop, ki postaja v več evropskih državah vse bolj odločilen element trajnostnega razvoja mest. Gre za ukrepe, ki pospešujejo trajnostne načine prevoza in zmanjšujejo potovalne razdalje ter specifične izpuste vozil. Spodbujanje teh ukrepov in njihov prispevek k zmanjševanju posledic podnebnih sprememb in izboljšanju »klime« v naših mestih sta osrednji sestavini Evropskega tedna mobilnosti 2009. Hkrati pa je to priložnost, da vsak posameznik prispeva k boljši klimi, da se spoprime s tem izzivom, začne spreminjati svoje vsakdanje navade in ukrepa - mogoče manj vidno - a učinkovito.

Ministrstvo za okolje in prostor bo tudi letos povabilo vse občine k sodelovanju v pobudi.

Cilj pobude je čim manjša uporaba osebne avtomobila na poti v šolo, službo in nazaj. Dnevna migracija z uporabo osebne avtomobila največ prispeva k prometnim zastojev in onesnaženju zraka v prometnih konicah. Izkušnje kažejo, da lahko zmanjšanje uporabe avtomobila za vsakodnevno pot v šolo, službo in domov ter uporaba kolesa, javnega prevoza ter pešačenje veliko pripomorejo k zmanjšanju prometnih zastojev in njihovih škodljivih vplivov na človeka in podnebje.

Več na spletnih straneh:

<http://www.tedenmobilnosti.si/main.php>,
<http://www.mobilityweek.eu/>,
 Za prostorske načrtovalce in odločevalce:
<http://nfp-si.eionet.europa.eu/publikacije/Datoteke/PrometInOkolje/OkoljeInPromet-min.pdf>,
http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/page/uploads/publikacije/drugo/trajnostno_mestno_prometno_nactovanje.pdf

Andrej Vuga
 Ministrstvo za okolje in prostor

Elektromagnetna sevanja v našem okolju

Vabilo Slovenskim občinam za sodelovanje v merilni kampanji 2009

Tehnološki napredek v najširšem pomenu je bil v svetu zmeraj povezan z različnimi oblikami nevarnosti in tveganji - tako namišljenih kot dejanskih. Industrijska, komercialna in domača uporaba izdelkov, ki povzročajo elektromagnetna sevanja (EMS), ni nobena izjema. Dejstvo je, da se jakost umetno ustvarjenih sevanj v primerjavi z naravnimi sevanji povečuje. Ljudje so v vsakodnevnem življenju in delu množično izpostavljeni najrazličnejšim virom EMS. Glede na množično izpostavljenost bi lahko že majhni škodljivi učinki na zdravje povzročili velik javnozdravstveni problem. Zato zadnjih dvajset let povsod v svetu pospešeno tečejo raziskave o vplivu EMS na zdravje človeka. Ker je eno najresnejših vprašanj, ali so taka sevanja rakotvorna, je največ raziskav posvečenih raziskovanju stopnje tveganja ljudi, ki so izpostavljeni EMS, da zbolijo za rakom. Posebej se je skrb za zdravje povečala ob množični uporabi mobilnih telefonov.

Kot odgovor na zaskrbljenost ljudi je bil v preteklosti ustanovljen projekt Forum EMS, ki je namenjen vsem, ki iščejo odgovore na pereče probleme s področja EMS. V okviru projekta Forum EMS v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije (SOS) in Združenjem občin

Slovenije (ZOS) se vsako leto pripravi tudi merilna kampanja, ki omogoča zainteresiranim občinam najem merilnega sistema ter s tem vpogled v trajno (24-urno) obremenjenost njihovega okolja z EMS zaradi različni virov EMS (bazne postaje, radijski in TV-oddajniki...).

Številne meritve in merilne kampanje po svetu kažejo, da so sevalne obremenitve v okolici baznih postaj majhne in le v redkih primerih presegajo 1 odstotek dovoljene mejne vrednosti uveljavljenih mednarodnih smernic ICNIRP. Podobno situacijo kaže tudi merilna kampanja v Sloveniji, ki poteka že od leta 2005 in kateri se je pridružil že preko 60 občin. Rezultati namreč kažejo, da obremenitve naravnega in življenjskega okolja z EMS ne presegajo strogih mejnih vrednosti, ki jih določa slovenska zakonodaja (Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju - U.I.RS70/96). Povprečne sevalne obremenitve so le redko presegle 1 odstotek dovoljene mejne vrednosti za I. območje varstva pred sevanji glede na uredbo. Največja izmerjena vrednost do sedaj pa je znašala 18 odstotkov mejne vrednosti in je bila izmerjena neposredno pod antenami bazne postaje na razdalji manj kot 5 metrov.

Vse do sedaj izvedene meritve EMS v Sloveniji kažejo, da je obremenjenost okolja z EMS v splošnem majhna, saj povprečne sevalne obremenitve v večini primerov ostajajo pod enim odstotkom mejne vrednosti, maksimalne sevalne obremenitve pa v splošnem ne presežejo 25 odstotkov mejne vrednosti glede na uredbo za I. območje. Študije so tudi pokazale, da v splošnem k sevalnim obremenitvam največ prispevajo viri sevanja, ki se nahajajo v neposredni bližini uporabnika. Na prvem mestu je to mobilni telefon v sistemu GSM. Seveda pa so v posameznih primerih že zlasti ob močnih virih EMS sevalne obremenitve mnogo višje. Jakost EMS v okolju je izredno dinamičen pojav, saj nanjo vplivajo številni dejavniki, spreminja pa se tako časovno kot krajevno in to v razponu več milijonkrat. Ob upoštevanju tega in ob dejstvu, da so v okolici praktično vsakega vira EMS do določene razdalje, imenovane vplivno območje, presežene mejne vrednosti EMS, za ugotavljanje sevalnih obremenitev na določen območju praktično ni druge možnosti kot meritev EMS.

Za vse, ki se bodo v letošnjem letu vključili v merilno kampanjo, smo pripravili nekaj novosti. Po krajšem posvetu z občino se bomo dogovorili za izvedbo najprimernejših meritev (bazne postaje, daljnovodi, transformatorji, splošna onesnaženost z EMS, različne kombinacije meritev). V sklopu merilne kampanje nudimo tudi možnost izposoje osebnega dozimetra EMS, ki je namenjen oceni izpostavljenosti EMS posamezne osebe, tako da ga izbrana oseba v času meritev nosi s seboj.

Za vse, ki se bodo pridružili merilni kampanji, je pomembno dejstvo, da sta najem in postavitve merilnega sistema brezplačna, hkrati pa se pridobi tudi dostop do brezplačnega informativnega materiala (brošure, zloženko) o vplivih EMS. Naročniki krijejo edino stroške povezane z dostavo merilnega sistema.

Za dodatne informacije o merilni kampanji se obrnite na TOMAŽA TRČKA na elektronski naslov tomaz.trcek@inis.si ali info@forum-ems.si, pokličete na telefonsko številko (01) 568 2732 ali obiščete spletno stran <http://www.forum-ems.si/>.

Brezžična omrežja - prihodnost ali priložnost

Danes nam tehnologija lajša marsikatero opravilo in poenostavlja nekdanje dolgotrajne postopke, zaradi katerih smo vztrajno čakali pred uradniškimi okenci. Pa je res tako? Četudi so na področju posodobitve informacijskih sistemov v organizacijah storili že marsikaj, pa se na področju splošne dostopnosti do informacijskih sistemov posodobitve izvajajo zelo počasi. Še posebej bode v oči dejstvo, da obstaja velik razkorak in razslojevanje na področju dostopa prebivalstva do nekaterih pomembnih informacij, ki jih občine ponujajo svojim občanom.

- Ali si lahko v času informacijske dobe občine dovolijo obveščati svoje občane le preko občinskih glasil?
- In ali si lahko občine dovolijo obveščati preko internetnega omrežja samo občane, ki imajo to srečo, da ponudniki internetnih storitev lahko do njih pripeljejo svojo komunikacijsko infrastrukturo?

Težnja po dostopnosti do internetnega omrežja čim širšemu krogu prebivalstva je vse močnejša. Brezžična omrežja so idealna možnost za premostitev geografskih, urbanističnih in organizacijskih ovir. Ta omrežja nudijo učinkovit način za široko dostopnost do javnega internetnega omrežja in spleta čim večjemu številu prebivalstva. Največja prednost teh omrežij pa je gotovo mobilnost, saj uporabniki niso fizično omejeni na dodeljen priključek, ampak se lahko prosto gibljejo po celotnem območju, pokritem s signalom.

E-uprava je v zadnjih letih ponosno zakorakala v informacijsko obdobje in se z vsakim dnem bolj razvija. Vendar je odstotek uporabnosti storitev e-uprave v največji meri odvisen prav od števila ljudi, ki so jim te storitve dostopne. Na žalost je trenutno dostopnost teh storitev omenjena le na prebivalce, ki so naseljeni v urbanih krajih, kjer so ponudniki internetnih storitev še videli smotnost izgradnje komunikacijskega omrežja.

Z brezžičnim povezovanjem pa se imajo možnost komunikacijsko pripojiti k matični občini tudi oddaljeni kraji, ki tako tvorijo logično informacijsko celoto.

Brezžična omrežja kot prenosni komunikacijski medij poleg dostopa do javnega spleta občinam nudijo tudi idealno priložnost za razvoj

turizma, ki je za občine gotovo pomembna dejavnost. Občina z brezžičnim omrežjem postane turistično prijaznejša, predvsem pa dostopnejša.

Mar ne bi bilo idealno, da bi osrednje turistične infoččke zdaj »preselili« kar na prenosne računalnike ali druge prenosne naprave, ki jih turisti nosijo s seboj. Na ta način bi gostje v trenutku imeli na dlani vse potrebne informacije o kraju, v katerem se nahajajo.

Za uporabnost brezžičnih omrežij v prihodnosti nas gotovo ni treba skrbeti, vprašati pa se moramo, katere vrste storitev bomo omogočili z brezžično komunikacijo in koliko bomo prebivalcem s tem dostopnejši.

Zdaj je pravi čas, da stopi dosegljivost informacij v korak z razvojem informacijskih sistemov in da ga nekega dne tudi preseže.

Dragan Spasojević, Nil d.o.o.

Brezžična omrežja

Premostitev geografskih,
urbanističnih in organizacijskih ovir

NIL

www.NIL.com

NIL d.o.o., Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana · T: 01 4746 500

Nagrajena zelena mesta

74 % prebivalstva Evropske unije živi v mestih, ki imajo več kot 5.000 prebivalcev. Potreba po čistejšem in trajnostnem urbanem razvoju še nikoli ni bila tako velika. Prav temu je namenjena nagrada zelena prestolnica Evrope, s katero Evropska unija spodbuja okolju prijazen razvoj mest. Mesto nosi laskavi naslov eno leto, nagrada pa je priznanje mestnim oblastem za njihov trud pri reševanju ekoloških težav.

Stockholm in Hamburg sta prvi mesti, ki sta osvojili ta naslov. Švedsko glavno mesto bo zelena prestolnica Evrope leta 2010, Hamburg pa se bo z naslovom ponašal leta 2011. Žirija je bila še posebno navdušena nad programom za boljšo kakovost življenja, ki so ga pripravili v Stockholmu in obsega sisteme za

čiščenje vode, zmanjševanje hrupa, integrirane sisteme gospodarjenja z odpadki, pristojbine za prometno obremenitev in več rekreacijskih površin, na primer plaž.

Hamburg z 1,8 milijona prebivalcev je mesto z odlično kakovostjo zraka, toda nagrado si je prislužil z ukrepi varčevanja z energijo v javnih zgradbah.

Prav tako pomembna je nagrada evropskega tedna mobilnosti, ki jo je osvojila Budimpešta za akcije v tednu mobilnosti, s katerimi je meščane opozarjala na onesnaženost zraka zaradi prometa in na okolju prijaznejša prometna sredstva.

Številne akcije in prireditve so poudarjale trajnosten mestni promet, denimo akcija

„pametno prevozno sredstvo“, ko so znane javne osebnosti dokazovale učinkovitost javnega potniškega prometa. V madžarski prestolnici so poleg tega uvedli tudi nekatere stalne spremembe, denimo razširitev cone za pešce v mestnem središču, izboljšanje javnega potniškega prometa, nove kolesarske steze in parkirišča ob mestnih vpadnicah. Portugalsko mesto Almada in hrvaška prestolnica Zagreb sta zasedla drugo in tretje mesto.

Evropski teden mobilnosti je leta 2002 postal vsakoletna prireditev, ki poteka od 16. do 22. septembra in uveljavlja razvoj trajnostnega prometa. Letošnja osrednja tema bo vpliv mestnega prometa na podnebne spremembe. Evropska mesta bodo tudi tokrat svoje ulice zaprli za promet. (Evropska komisija)

Ekipa SOS uspešna v Berlinu

Nogometna ekipa Skupnosti občin Slovenije je gostovala v Berlinu, kamor je bila povabljena s strani nemškega zunanjega ministrstva z namenom odigrati prijateljsko srečanje z njihovo nogometno ekipo. Ekipa Skupnosti

občin Slovenije je v Berlinu preživela tri zelo zanimive dni, katerih vrhunec je bilo nogometno srečanje, ki ga je ekipa Skupnosti občin Slovenije dobila z rezultatom 3:0, v katerem je pomemben delež prispeval tudi

trenutno najbolj vroči slovenski nogometni trener Bojan Prašnikar, ki se je ekipi pridružil pred nogometnim srečanjem ter nadaljeval druženje z ekipo tudi po tekmi.

Za slovensko delegacijo so nastopali (stojijo z leve): Mitja Zakrajšek, Danilo Burnač (podžupan MO Maribor), Stanko Glažar (selektor ekipe, direktor občinske uprave MO Ptuj), Bojan Prašnikar (nekdanji trener slovenske reprezentance), Miran Jurkošek (župan občine Štore), Roman Richter (podžupan občine Pesnica), Peter Misja (župan občine Podčetrtek), Štefan Čelan (župan MO Ptuj), Siniša Plavšič (SOS)

V spodnji vrsti z leve: Ladislav Pepelnik (podžupan občine Ruše), Alojz Podgoršek (župan občine Šmartno ob Paki), Igor Stropnik (vratar, župan občine Kungota), Miha Mohor (SOS), Stanislav Gjerkeš (podžupan občine Lendava), Jožef Škalič (župan občine Kuzma) in Branko Ledinek (župan občine Rače-Fram). (SP)

Evropske nagrade e-uprave 2009

Evropska komisija bo na 5. ministrski konferenci e-uprave, ki se bo odvijala 19. in 20. novembra 2009 v Malmöju na Švedskem, podelila prestižne nagrade e-uprave European eGovernment Awards 2009. Zato vabi institucije javne uprave na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, da posredujejo svoje primere dobrih praks s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) in se potegujejo za te nagrade. Na natečaj se lahko prijavijo vse javne uprave v državah članicah EU, državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki vključuje Islandijo, Liechtenstein, Norveško in Švico, in v državah kandidatkah (Hrvaška, Makedonija, Turčija), ki opravljajo spletne storitve za uporabnike.

Osnovni namen nagradnega natečaja je podpora izvedbi politike evropske e-uprave kot tudi akcijskih načrtov v širšem okviru politik in strategij informacijske družbe ter splošnih ciljev Lizbonske strategije za rast in delovna mesta v EU. Sodelovanje v nagradnem natečaju tako predstavlja odlično priložnost za prikaz različnih pristopov in praks v elektronskem poslovanju javne uprave in večjo prepoznavnost, saj bodo najboljši primeri in prakse iz posameznih držav, regij ali lokalnih skupnosti objavljeni na portalu ePractice.eu. Finalisti nagradnega natečaja bodo imeli tudi možnost sodelovati na 5. ministrski konferenci e-uprave 19. in 20. novembra 2009 v Malmöju na Švedskem. Predsednik Odbora regij g. Luc Van den Brande je izrazil prepričanje, da imajo lokalne in regionalne skupnosti veliko izkušenj na področju IKT in da verjame, da so lahko tudi med zmagovalci letošnjega natečaja.

Nagrade bodo podeljene v naslednjih kategorijah:

Kategorija 1 - notranji trg: med prijavami bodo izbrane najboljše prakse pri zagotavljanju

čezmejnih e-storitev, ki vplivajo na mobilnost državljanek in državljanov EU in poslov na notranjem trgu EU

Kategorija 2a - državljanke in državljani: primeri izboljšanih in lažjih dostopov do javnih storitev za državljanke in državljane kot glavne uporabnike storitev e-uprave

Kategorija 2b - podjetja: strokovna komisija bo izbirala med primeri izboljšanih in lažjih dostopov do javnih storitev za podjetja, ki ustvarjajo poslovne priložnosti po vsej Evropi ter posledično krepijo konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij,

Kategorija 3 - večja administrativna učinkovitost: inovacije in nadgradnja storitev in procesov, ki omogočajo večjo učinkovitost administrativnih postopkov.

Vse prijave bo obravnaval panel neodvisnih strokovnjakov in med njimi izbral 52 finalistov v navedenih kategorijah. Seznam finalistov bo objavljen na spletni strani www.epractice.eu. Žirija bo pet zmagovalcev razglasila ne 5. ministrski konferenci e-uprave 19. novembra 2009 v Malmöju.

Kako se prijaviti?

Evropska komisija sprejema spletne prijave do 10. junija 2009 do 16. ure na naslovu www.epractice.eu/awards. Prijave morajo biti oddane v angleškem jeziku, ker je uradni jezik natečaja angleški. Pred posredovanjem prijave je zelo koristno obiskati spletni vodnik za prijavitelje, ki se nahaja na <http://www.epractice.eu/files/download/awards/guidancenotes2009.pdf>. V primeru dodatnih vprašanj, pa vprašanja naslovite na e-naslov: awards@epractice.eu.

Barbara Arlih

Inovativnost, kreativnost, mladost in cirkus za rojstni dan Odbora regij

Lanskoletna izjava »Ni ga denarja, da to lokalno skomuniciram!« je takrat odlično karikirala občutke slovenske novinarske odprave na medinstitucionalni forum o komuniciranju o Evropi na lokalni in regionalni ravni. Po letošnjem, četrtem, forumu pa so občutki prav nasprotni. Dogajanja, organizacija, obravnavane vsebine so bile atraktivne in zaslužne pozornosti.

Odbor regij je svoj 15. rojstni dan proslavil kot se za najstnika spodobi. V praksi sta se pokazali tisočkrat izgovorjeni besedi kreativnost in inovativnost. Odbor regij je namreč povabil 100 mladih talentov Evrope, ki so na 79. plenarnem zasedanju vnesli med članice in člane odbora mladostno svežino in pozitiven naboj. Talenti so predstavljali svoje dosežke, arhitekturne, glasbene, človekoljubne in tudi cirkuške. Od lanskoletnih nekoliko zdolgočasnih obrazov so predstavitve mladih talentov prikradle nasmeh in navdušenje na lica več kot 400-glave ekipe Odbora regij.

Tudi Evropsko leto inovativnosti in kreativnosti je bilo obeleženo v Odboru regij s proslavo in nagovorom Jana Figela, Evropskega komisarja za izobraževanje in kulturo. Dvodnevna doga-

janja v Bruslju sta v sodelovanju organizirala Odbor regij in direktorat Evropske komisije za izobraževanje in kulturo. V središču pozornosti pa so bile seveda lokalne skupnosti in regije. Glede na finančno in gospodarsko krizo je komisar Figel poudaril dober »timing« izbire teme za leto 2009. Inovativnost in kreativnost sta se v zgodovini pokazali kot izhod iz krize, dve tretjini podjetij se je rodilo v času krize, je povedal tudi predsednik Odbora regij Luc Van den Brande. Victor Hugojev citat dobro povzema sovpadanje evropskega leta inovativnosti in kreativnosti ter čas krize »Nič ni tako mogočno kot ideja, za katero je napočil pravi čas.« Odbor regij je na dogodku oblikoval sporočilo kot Evropski odziv na finančno krizo in odnose z evropskimi vzhodnimi sosedi.

Uvodne besede plenarnega zasedanja je dobil predstavnik italijanske delegacije in glasnik potresene regije Abruzzo, kjer je bil pred mesecem dni epicenter katastrofalnega potresa, ki je za seboj pustil številne žrtve in hudo opustošenje. Abruzzo se postavlja na noge, odpirajo se šole, ljudje iz gorate regije so močni, vajeni hudega in trdne volje, da mesta in vasi izgradijo na novo, je glasilo sporočilo. Predstavnik madžarske delegacije je ponudil otrokom s prizadetega območja letovanje na Madžarskem in na to spontano in konkretno pobudo se je oblikoval poziv vsem evropskim lokalnim skupnostim za pomoč prizadetim s konkretnimi dejanji, projekti, izmenjavami... Odbor regij je tudi odprl posebni račun, kamor se lahko nakažejo finančna sredstva za pomoč regiji Abruzzo.

Komuniciranje Evrope na lokalni ravni

Skupnost občin Slovenije je ponovno sprejela povabilo Odbora regij na četrti medinstitucionalni forum o komuniciranju o Evropi na lokalni in regionalni ravni (Communicating Europe: Going local). V Bruselj se je odpravila tričlanska novinarska delegacija: Nina Ambrož iz Večera, Bojan Sinič, glavni in odgovorni urednik lokalnega časopisa Panorama iz Slovenske Bistrice, in Saša Kek iz Sekretariata SOS, kjer pripravljamo ČaSOSpis, Tedenske novice in druge publikacije namenjene predvsem občinam.

V okviru foruma je bila med drugim organizirana tudi okrogla miza o načinu seznanja slovenskih državljanov o Evropski uniji. Anamarija Kosjek, edina slovenska uradnica v Odboru regij, je v prostorih Odbora regij skupaj z Ivom Pirjem sprejela predstavnike slovenskih novinarjev. Na sestanku je bil prisoten tudi koordinator slovenske

delegacije pri Odboru regij Miha Mohor. Namen sestanka je pregled komunikacijskih dejavnosti, kako poročamo, obveščamo Slovence o delu evropskih institucij, še posebej Odbora regij, ter o pripravah na evropske volitve. Odbor regij je tudi zanimal kronološki pregled teh aktivnosti oz. koledar za leto 2009.

Ivo Piry, svetovalec za Odbor regij, je prišel v Bruselj pred tremi meseci z nalogo, da spremlja delo Odbora regij in slovenske delegacije pa tudi z namenom, da bi svoje delo delegacija bolj uspešno opravljala. Ivo Piry je povedal, da je ob njegovem odhodu v Bruselj tudi Ministrstvo za zunanje zadeve izrazilo interes za sodelovanje. V evropsko prestolnico pa ga je poslala Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, ne samo kot poročevalca temveč tudi kot koordinatorskega, z namenom, da vzpostavlja in vzdržuje stike s predstavniki različnih evropskih institucij.

Nina Ambrož, novinarka Večera, pri svojem delu pokriva lokalne vsebine, mednarodne oz. evropske zadeve pa pokriva Boris Jauševac, ki se je medinstitucionalnega foruma o komuniciranju Evrope na lokalni in regionalni ravni udeležil prejšnje leto. Sodelovanje obeh pri oblikovanju člankov lahko ima prave dodane vrednosti. Novinarji, ki poznajo lokalne zadeve, in tisti, ki imajo evropske novice, lahko ponudijo svojim bralkam in bralcem zanimive in uporabne informacije.

Miha Mohor je povedal, da si je Skupnost občin Slovenije v preteklem letu zelo prizadevala za predstavitev delegacije in njenega dela širši javnosti. Odziv medijev na dogodke, kot so tiskovne konference, pa je bil zelo slab.

Evropske volitve

Evropske volitve, ki bodo od 4. do 7. junija letos, so izredno pomembne za demokracijo in pomenijo veliko več kot zgolj prenovo mandata Evropskega parlamenta, saj bodo določile smer pomembnih političnih, gospodarskih in socialnih odločitev v prihodnjih letih. Evropsko državljanstvo obsega celo vrsto demokratičnih organov, med katerimi so na prvem mestu izvoljeni predstavniki na lokalni in regionalni ravni: evropska demokracije se namreč začneja v mestih in regijah.

Z mislijo na Luc Van den Brandovo izjavo -, da »moramo našim sodržavljanom pojasniti, da je bila Evropa vedno jamstvo za mir, svobodo ter gospodarsko in politično stabilnost. V sedanjem obdobju gospodarske krize bolj kot kdaj koli prej potrebujemo močno Evropo s trdnimi demokratičnimi temelji. Prav zato so te volitve tako pomembne. Visoka volilna udeležba lahko Evropi zagotovi demokratično legitimnost in hkrati da gospodarstvu pomemben zagon« - je tekla razprava na okrogli mizi, kakšne načine poznamo za spodbujanje udeležbe na volitvah.

Bojan Simič, glavni urednik lokalnega časopisa Panorama iz Slovenske Bistrice, je na okrogli mizi izrazil zaskrbljenost nad odzivom javnosti do evropskih volitev. Javna tribuna, ki je bila pred kratkim organizirana v Slovenski Bistrici, je kazala slabo udeležbo in nizko zainteresiranost. Bojan Simič je povedal tudi, da pogoša več aktivnosti evropskih poslank in poslancev med mandatom. Aktivnosti, ki pa se bodo sedaj, tik pred volitvami, številčno okrepile, pa so po njegovem mnenju vse prepozne. Kot urednik Panorame je razmišljal o uvedbi rubrike ali morda priloge z naslovom Evropa, kjer bi bralkam in bralcem želel približati evropske vsebine in hkrati poudariti pomen in vlogo majhnih, lokalnih skupnosti kot pomembnega dela, brez katerega Evropa ne bi bila popolna, »Small is beautiful,« je še dodal. Pomembnost lokalnih časopisov pa je poudaril s podatkom, da vsi slovenski delujoči lokalni tiskani mediji imajo skupaj večjo naklado kot Večer in Delo skupaj. Seznam teh medijev je dostopen na Uradu za informiranje.

Nina Ambrož se je spraševala, ali so javne tribune, ki se v predvolilnem času organizirajo z namenom vzpodbujanja udeležbe na evropskih volitvah primerna oblika komunikacije.

Anamarija Kosjek je predstavila aktivnosti Odbora regij vezanih na evropske volitve. Mladi, ženske in brezposelni so tri kategorije, ki jih je EU identificirala kot tiste, ki imajo najslabšo udeležbo na evropskih volitvah.

Predsednik Odbora Regij Luc Van den Brande je vsem evropskim županom poslal pismo, s katerim jih obvešča o evropskih volitvah in poziva, da se vključijo v aktivnosti za promocijo. Torej se bolj obrača na župane in ne tako direktno na državljane. Na spletni strani Odbora regij je med drugimi državami članicami objavljena tudi izjava vodje slovenske delegacije Irene Majcen in videospot članice odbora Jasmine Vidmar, s katerim pozivata evropske državljanke in državljane, naj volijo. Obstajajo tudi druge posamezne akcije za spodbujanje k udeležbi na evropskih volitvah. Izpostavljeni sta bili akcija »To je tvoja izbira« (angl. This is your choice) in »Skrinjica izbire« (angl. box choice)

Podpredsednica Evropske komisije Margot Wallström je pred časom opozorila, da bi junijske volitve v Evropski parlament lahko bile evropske volitve z najnižjo volilno udeležbo doslej, če v naslednjih mesecih javnost ne bo s tem bolj seznanjena. Že v začetku letošnjega leta je v nagovoru članom Odbora regij prosila lokalne in regionalne politike za pomoč pri tej zahtevni nalogi. Takrat je poudarila, da so prav

lokalne skupnosti najprimernejše za to nalogo, saj poznajo lokalno prebivalstvo, njihove skrbi in jim lahko v neevropskem žargonu razložijo, zakaj je Evropa pomembna.

Skupnost občin Slovenije je na sestanku napovedala, da pripravlja predstavitev kandidatnih list in programska izhodišča za volitve v Evropski parlament v ČaSOSpisu. Bralke in bralci iz občin bodo s posebnim zanimanjem spremljali načine, kako nameravajo kandidatke in kandidati zagotavljati komunikacijo med lokalnimi izzivi, željami in potrebami ter odločitvami na evropski ravni.

Katama Čokl iz ZOSA je povedala, da se bodo tudi oni v svojem časopisu posvetili evropskim volitvam, in sicer bodo svojim bralcem podrobneje predstavili evropske institucije ter imena slovenskih kandidatov za evropski parlament.

Saša Kek

foto: Nina Ambrož, Večer

Vrh v Pragi

Evropske regije in mesta bodo z obsežnim posvetovanjem, ki sta ga v petek 6. marca v Pragi odprla predsednik Odbora regij (OR) Luc Van den Brande in češki minister za regionalni

razvoj Cyril Svoboda, prispevali k oblikovanju prihodnje strategije EU za rast in delovna mesta. Ob odprtju posvetovanja na evropskem vrhu regij in mest v češkem glavnem mestu je

predsednik Van den Brande dejal, da bodo predlogi OR zaradi obsega in razsežnosti posvetovanja imeli večji vpliv na prihodnjo usmeritev Lizbonske strategije. Posvetovanja, ki je potekalo do 20. aprila, so se lahko udeležile vse lokalne in regionalne oblasti, ki so bile vabljeni, da predložijo svoje pripombe o prihodnosti Lizbonske strategije - tako, da so odgovorile na vprašalnik na spletni strani OR. Vprašalnik je bil na voljo v vseh jezikih EU. Rezultati posvetovanja bodo predstavljeni v okviru tedna Open days (5.-8. oktober 2009), ko se bo o njih tudi razpravljalo in bodo vključeni v novo mnenje o prihodnosti Lizbonske strategije, ki ga pripravlja članica OR Christine Chapman (UK/PES). To mnenje bo vsebovalo politično sporočilo, ki ga bo OR predstavil na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta leta 2010, kjer bo sprejeta končna odločitev o prihodnosti Lizbonske strategije. Vrh v Pragi, ki je predstavljal največji dogodek v času češkega predsedovanja Evropski uniji, so se udeležili tudi štirje člani slovenske delegacije v Odboru regij, in sicer: Irena Majcen, Jasmina Vidmar, Anton Tone Smolnikar in Branko Ledinek, ki je nadomeščal odsotnega Aleša Čerina.

Predlog sprememb direktive o zaščiti živali

Evropska komisija je pripravila predlog spremembe direktive o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene eksperimentalne namene. Predlog komisije je bil dober in bi pomenil velik korak naprej v primerjavi z zdaj veljavnimi določili iz leta 1986. Predlog so obravnavali tudi v okoljskem odboru, ki sicer ni matični odbor za to direktivo. Poročevalka zanj je bila slovenska poslanka Mojca Drčar Murko. Predlog je poslanka podprla, saj sprememba direktive po njenem mnenju odraža dober kompromis med dobrobitjo živali in možnostmi tehnološkega raziskovalnega dela tudi v bodoče. Predlog Komisije je šel v smeri krepitve načela "nadomeščanja, zmanjševanja in preverjanja" živalskih testov, ki so bila prvič uvedena v direktivi o kozmetičnih izdelkih, predvideval pa je tudi učinkovitejši nadzor nad prekrški, vključitev inšpekcij v državah članicah in boljšo komunikacijo z javnostjo. Postavil je

strožja pravila uporabe nehominooidnih opic v poskusih (sčasoma naj bi prenehali s pobiranjem živali iz narave), prepovedal uporabo velikih opic in predvidel strožja pravila za odobritev testov, ki živalim povzročijo „dolgotrajno hudo trpljenje“. Pobuda evropskega zakonodajalca bi zanesljivo spodbudila industrijo in raziskovalce, da bi sčasoma ugotovili, kateri poskusi na živalih so nujni, katere pa je mogoče nadomestiti z alternativnimi testi (denimo z mikrodozi-ranjem), pri katerih se ne uporabijo živali. Žal je matični kmetijski odbor EP predlog Komisije tako spremenil, da se postavlja vprašanje, ali je revizija direktive sploh smiselna, ker so nekatere rešitve v sedanjih predlogih slabše kot pa tiste, ki veljajo trenutno.

79. plenarno zasedanje OR

79. plenarno zasedanje, ki se je odvijalo v Bruslju 21. in 22. aprila, je ob slovenski delegaciji obiskala tudi skupina novinarjev, katere je v Bruselj povabil Odbor regij na predlog Skupnosti občin Slovenije. Zasedanja se je udeležila novinarka Večera, glavni urednik časopisa Panorama in predstavnici obeh združenj, kateri so se pred plenarnim zasedanjem udeležili okrogle mize, na kateri so sodelovali še predstavnik Odbora regij, predstavnik stalnega predstavništva v Bruslju ter nacionalni koordinator pri Skupnosti občin Slovenije. Po okrogli mizi so se predstavniki medijev udeležili plenamega zasedanja, kjer so se spoznali s predstavniki slovenske delegacije in s Polono Rozman, nagrajenko mladih talentov iz Slovenije. Odbor regij je med 270 kandidati izbral 100 mladih talentov, ki so bili nagrajeni na 79. plenarnem zasedanju. Polona Rozman je študentka iz Ljubljane, ki trenutno študira maritimne in polarne študije na univerzah v Bremnu in Sankt Petersburgu. K izvolitvi ji je pomagal član slovenske delegacije v Odboru regij Aleš Čerin, ki je kandidatko podprl pri kandidaturi in ji tako pomagal do nagrade za mladi talent.

Na plenarnem zasedanju so imeli štirje izbrani mladi talenti tudi govor, v katerem so poudarili vlogo in pomen mladih, ki upajo, da bodo evropske institucije začele sprejemati več ukrepov, ki bodo vidni v praksi. Med mladimi je razširjeno prepričanje, da politiki v Bruslju preveč razpravljajo, medtem ko je delo teh institucij premalo vidno.

Na dnevnem redu zasedanja so udeleženci imeli 14 mnenj, na katere je bilo vloženih 220 amandmajev. Posebej bi izpostavil mnenje o mobilnosti v mestih, v katerem je poudarjeno, da Odbor regij obžaluje, da komisija ni objavila pričakovanega akcijskega programa o mobilnosti v mestih, kar lahko omeji možnosti politike mobilnosti v mestih. V mnenju Odbor regij pozdravlja pobudo Evropskega parlamenta, da se posvetuje z Odborom regij ter priznava, da EU že pomembno podpira raziskave na področju mobilnosti v mestih, pri urejanju javnega prometa in okoljskih vprašanjih. Odbor regij meni, da ima EU pri tem nalogo, da v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko oblikuje inovativne finančne instrumente, s katerimi bo mogoče financirati potrebno infrastrukturo za trajnostno mobilnost in naložbe v vozila z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida. Dosedanje pobude na teh področjih so sicer dobrodošle,

vendar pa je treba narediti velik korak od posameznih zglednih projektov do širše uvedbe v EU. Sporazumi o mobilnosti bi spodbujali močne zveze zainteresiranih strani, ki bi lahko prevzele tveganja, povezana z obsežnimi posojili, ki so potrebna za izgradnjo trajnostne prometne infrastrukture v velikem merilu.

Izpostavil bi še sprejeto mnenje o načrtu za oživitev gospodarstva in o vlogi lokalnih in regionalnih oblasti. V mnenju je poročevalec izrazil zadovoljstvo, ker je Evropska komisija kot odziv na svetovno finančno in gospodarsko krizo hitro pripravila paket za oživitev gospodarstva in hkrati opozarja, da so gospodarske napovedi, na katerih temelji paket, zaradi razvoja dogodkov že popravili navzdol. V mnenju poročevalec ostro kritizira ekscese finančnega sektorja, ki so se pokazali pri financiranju s posojili (leveraging) in izvedenih finančnih instrumentih, kot so zadolžnice, zavarovane z dolgom (vrednostni papirji, zavarovani s premoženjem in zamenjava neplačil, pa tudi naivnost nacionalnih, evropskih in mednarodnih nadzornih organov in institucij, ki so dopustili če ne celo spodbudili takšen razvoj). Obžalovanja je vredno, da so zaradi takih ekscesov precej veliki deli bančnega sistema v državah OECD dejansko postali plačilno nesposobni, nerazumnemu presežku posojil, ki so bila na voljo pred krizo, pa je sledilo njihovo veliko pomanjkanje, ki ogroža nacionalna gospodarstva. V mnenju je poudarjeno, da morajo države članice v tej krizi delovati kot

Skupnost in se ne smejo spet zateči k nacionalističnemu in protekcionističnemu vedenju. Odbor regij poziva Komisijo, naj predstavi predlog ureditve o dodeljevanju mikroposojil v EU. Predlog naj bi določil osnovna merila za dodeljevanje mikroposojil, ki bi preprečila izkrivljanje konkurence in olajšala čezmejni dostop do mikroposojil in sofinanciranja iz proračuna EU. Odbor regij v zvezi s tem podpira pobudo »JASMINE«, ki sta jo septembra 2008 napovedali Evropska komisija in Evropska investicijska banka. V mnenju Odbor regij pozdravlja predloge Komisije za hitrejšo in lažjo uporabo sredstev iz strukturnih skladov v državah članicah. Samo ob precejšnjih poenostavitvah na tem področju bo mogoče infrastrukturne projekte hitro izvesti in jih brez odlašanja financirati s sredstvi iz strukturnih skladov.

Naslednje plenarno zasedanje, ki bo 17. in 18. junija 2009, bo še posebej pomembno za slovensko delegacijo v Odboru regij, saj bo Jasmina Vidmar predstavila svoje mnenje o širitvenem paketu 2008-2009, o državah kandidatkah (Hrvaški, Makedoniji in Turčiji).

Miha Mohor

Zasedanje komisij

Sestanek komisije za zunanje odnose in decentralizirano sodelovanje (RELEX)

17. seja Komisije za zunanje odnose in decentralizirano sodelovanje Odbora regij Evropske unije (RELEX) se je sestala 28. aprila v Bruslju. Zasedanja komisije sta se udeležila Jasmina Vidmar in Siniša Germovšek, ki je nadomeščal Aleša Čerina.

Pri obravnavanju mnenj so se člani in članice najprej seznanili z mnenjem o strategiji širitve in glavnih izzivih za obdobje 2008-2009: države kandidatke poročevalke Jasmine Vidmar; kot strokovnjak je bil prisoten tudi dr. Bojko Bučar. Poročevalka se je uvodoma zahvalila vsem združenjem občin in predstavnostvom regij držav kandidatk, ki so konstruktivno sodelovala v pripravi poročila. Širitev EU je eden pomembnejših političnih ciljev za Odbor regij, saj so lokalne in regionalne oblasti pogosto premalo vključene v širitveni proces. Poudarila

je, da preveliko hitenje v procesu širitve zmanjšuje možnosti za večjo usposobljenost vseh institucionalnih ravni za kasnejše uspešno delovanje v EU okolju. Zlasti lokalne skupnosti so tako prikrajšane za izkušnje in se težko ter počasi zavedajo priložnosti, ki izhajajo iz EU procesov. Evropska komisija bi morala bolj jasno opredeliti pogoje za kandidatke, saj dolgo čakanje v čakalnici ni smiselno. Na kratko je opredelila tudi značilnosti posameznih kandidatk. V primeru Hrvaške lokalne skupnosti niso ustrezno vključene v pogajalski proces in nastajanje zakonodaje, povezane s prilagajanjem EU. Sprejeta je bila zakonodaja s področja javne uprave, sprejeta je bila Listina o lokalni samoupravi, premalo pa je poudarka na procesu decentralizacije. Prenosi pristojnosti niso povezani s finančnimi transferi. Pomankljiva je strokovna usposobljenost kadrov. OR ima pomembno vlogo v reformi lokalne samouprave z delovno skupino za Hrvaško. Turčija je v času od zadnjega poročila sprejela zakon o občinah in njihovem financiranju, povečan je proračun lokalnih skupnosti. Lokalne skupnosti so izrazito

zainteresirane za vključitev v EU, vendar niso vključene v procese pogajanj. Delovna skupina z OR naj bi se preoblikovala v skupni odbor. Glede Makedonije je prav tako ugotavljala premalo napredka v procesu decentralizacije. Sprejet je bil zakon o regionalnem razvoju, ki prinaša določeno finančno decentralizacijo in zmanjševanje dolgov občin. V 2008 je bil ustanovljen skupen odbor OR in Makedonije, kar pomeni pozitiven korak za lokalne skupnosti. V razpravi ob poročilu Jasmine Vidmar o napredku treh kandidatk so se pokazala nasprotja med člani in članicami. K poročilu je bilo vloženi 24 amandmajev, ki so bili po predložitvi kompromisnih predlogov s strani poročevalke sprejeti. Amandma Avstrija F. Schausbergerja, v katerem naj bi komisija Relex pozdravila neformalni dogovor premierov Hrvaške in Slovenije iz leta

2007 (tako imenovani blejski dogovor), da naj državi mejni spor predložita Meddržavnemu sodišču v Haagu, je Vidmarjeva zavrnila z ugotovitvijo, da državi že 17 let ne moreta sami rešiti tega spora, kar državam ne more biti v ponos, vendar pa pozdravlja pripravljenost Hrvaške in Slovenije, da rešita mejni spor s pomočjo Evropske komisije. Osnutek mnenja bo junija na plenarnem zasedanju prav gotovo doživel še eno burno razpravo. Več razprave je bilo o napredku Bivše jugoslovanske republike Makedonije. Grški člani odbora so bili zelo ostri v izjavah, kot da makedonskega jezika sploh ni, da gre samo za bolgarski jezik z nekaj slovanskimi elementi. Komisija Odbora regij je vseeno soglasno sprejela mnenje, da vprašanje imena Někdanje jugoslovanske republike Makedonije ne bi smelo biti predpogoj za začetek njenih pristopnih pogajanj z EU. Predstavniki Evropske komisije Franz Cernak in Predstavniki Evropske komisije Franz Cernak je povedal, da je Hrvaška najbolj pripravljena kandidatka, zaradi mejnega spora pa je pogajalski proces zastal. Kljub temu pa upajo na skorajšnjo rešitev. Dodal je, da to ni edino odprto vprašanje, saj so odprta še vprašanja glede sodelovanja z mednarodnim sodiščem v Haagu, premalo je bilo narejenega na reformi javne uprave, ki ni pripravljena na uporabo SF, še vedno obstaja vprašanje korupcije na visoki ravni. Glede Turčije je predstavnik povedal, da ostaja sporno vprašanje Cipra, kar zdaj ovira nadaljevanje pogajanj. Za Makedonijo je povedal, da je v okviru izvedbe volitev dosegla zahteve Evropske komisije. Vseh osem zahtev Evropske komisije morajo preučiti, v kolikor se uresničujejo, bo Evropska komisija lahko ocenila možnost za začetek pogajanj za članstvo z Makedonijo. Drugo mnenje povezano z vprašanjem nadaljnje širitve EU je bilo Mnenje o strategiji širitve in glavnih izzivih za obdobje 2008-2009: potencialne države kandidatke. Poročevalec Gordon Keymer (UK) je na kratko predstavil mnenje in izpostavil novo dejstvo, da je Albanija podala vlogo za status kandidatke ter sledi zgledu Črne gore. Predstavniki Evropske komisije Cernak je povedal, da je za širitev na Zahodnem Balkanu potrebno predhodno izpolniti zahteve po reformah, ki bi države približale demokratičnim standardom EU. Srbija je enostransko izpolnila pogoje za pridružitveni sporazum, vendar je potrebna potrditev Sveta. V BiH poteka razprava o potrebi podaljšanja mandata visokemu predstavniku EU.

Komisija za ustavne zadeve, evropsko upravo ter območje svobode, varnosti in pravice (CONST)

Komisija za ustavne zadeve, evropsko upravo ter območje svobode, varnosti in pravice se je dne 27. februarja 2009 v okviru 17. seje sestala na sedežu Odbora regij v Bruslju. Predsednik komisije CONST Claudio Martini je prisotne nagovoril na temo Lizbonske pogodbe, ki jo je ratificiralo že 25 držav od 27 držav članic, ratifikacijsko listino pri italijanski vladi pa jih je deponiralo 23. V slednje se ne uvršča Poljska, ki še ni začela postopka za deponiranje listine, kljub sprejetju zakona za ratifikacijo listine. Prav tako je tudi Nemčija privolila v podpis ratifikacijske listine, vendar še čaka na sodbo nemškega ustavnega sodišča. Predsednik je tudi izpostavil dogovor iz zadnjega zasedanja Evropskega sveta o irskih zahtevah za drugi referendum o Lizbonski pogodbi, predviden za oktober 2009.

V osnutku mnenj komisije o beli knjigi o upravljanju na več ravneh je poudarjen pomen upravljanjakot eden od glavnih ključev do uspeha procesa evropskega povezovanja in zagotavljanja sodelovanja med različnimi ravnmi oblasti. Bela knjiga predstavlja proaktiven politični pristop za skupno gradnjo Evrope“. Bistvenega pomena je, da Evropska unija uvede način upravljanja, ki se bo hkrati odzval na sprejemanje globalizacije in nadaljevanje procesa evropske integracije, ki odpravlja meje, združuje trge ter zbližuje državljane. Upravljanje na več ravneh namreč podpira bistvene politične cilje Evropske unije, od gospodarske rasti, družbenega napredka, trajnostni razvoj, krepi razsežnost demokratičnosti, vendar se ne uporablja za vse politike unije. Vzpostavitev pravega upravljanja na več ravneh je bila vedno strateška prednostna naloga Odbora regij, ki ravna v pričakovanju, da bo začela veljati Lizbonska pogodba, ki krepi le-to. Odbor regij upravljanje na več ravneh pojmuje kot usklajeno ukrepanje unije, držav članic ter regionalnih in lokalnih oblasti, ki temelji na partnerstvu in katerega cilj je priprava in izvajanje politik Evropske unije. Spoštovanje načela subsidiarnosti in upravljanje na več ravneh sta neločljivo

povezana: prvo se nanaša na pristojnosti različnih ravni oblasti, drugo pa izpostavlja njihov medsebojni vpliv.

Prva razprava in sprejetje osnutka mnenja sta predvidena za 6. maj 2009. Sprejetje mnenja je predvideno za plenarno zasedanje 17. in 18. junija 2009

Sestanek komisije za trajnostni razvoj Odbora regij (DEVE)

Komisija za trajnostni razvoj Odbora regij se je 17. in 18. februarja 2009 sestala na 17. seji v Bruslju. Predsednik Jerzy ZAJĄKAŁA je na začetku izrazil zadovoljstvo nad veliko udeležbo na slovesnosti ob podpisu konvencije županov 10. februarja letos, ki je potekala v okviru evropskega tedna trajnostne energije. Prav tako je opozoril, da se pripravlja seminar komisije DEVE o prilagajanju lokalnih in regionalnih skupnosti podnebnim spremembam (19. in 20. oktobra 2009) v Torunu na Poljskem ter seminar o okoljskih in trajnostnih strategijah za obnovo mest v Baia Mare v Romuniji 29. maja 2009. Odbor regij bo tudi sodeloval na vrhu o vodstvu lokalnih oblasti v boju proti podnebnim spremembam, ki bo potekal od 2. do 4. junija 2009 v Københavnu.

Na seji se je med drugim obravnavalo mnenje o beli knjigi o prilagajanju podnebnim spremembam. Prilagajanje ni mogoče brez

popolne vključitve lokalnih in regionalnih oblasti, v kontekstu politik prilagajanja pa je treba upoštevati tudi gozdarstvo in kmetijstvo. Vsekakor se ne sme zanemariti pomen prometa, potrebno je postaviti jasno vizijo vseh ravni vladanja pri izzivu podnebnih sprememb ter biti pozorni na težave lokalnih in regionalnih oblasti v primeru trojne, tj. okoljske, ekonomske in finančne krize.

Zelena knjiga o ravnanju z biološkimi odpadki v Evropski uniji je po mnenju Odbora regij dobrodošel dokument, saj predstavlja cilj odprave povezave med gospodarsko rastjo in vse večjimi količinami odpadkov v Evropski uniji. Potrebno je spodbujati razvoj večinoma lokalnega trga bioloških odpadkov, saj predstavlja prevoz odpadkov velik delež prometa v EU, kar povzroča podnebne probleme. Odbor regij prav tako podpira financiranje EU za namene razvoja lokalne infrastrukture in trgov za trajnostno ravnanje z biološkimi odpadki. Velike količine bioloških odpadkov namreč nastane zaradi proizvodnje živil in njihove porabe v družbi. Kompostiranje, energetska predelava bioloških odpadkov, recikliranje so le ene izmed možnih rešitev, kako pametno ravnati ter obenem varovati okolje. Osnutek mnenj bo obravnavan v komisiji 7. maja 2009.

Sestanek komisije za kulturo, izobraževanje in raziskave (EDUC)

16. seja komisije Odbora regij je bila 3. marca 2009 v Bruslju, v zgradbi odbora regij. Seje komisije se je udeležil podžupan občine Tržič mag. Jure Meglič. Na seji je g. Kalmelida, strokovnjak za ozaveščanje pri Evropski agenciji za varnost omrežij in informacij (ENISA) - Oddelek za sodelovanje in podporo, predstavil delo ENISA in izsledke nedavne raziskave o varnosti informacij. Pri članih je vzbudil zanimanje, ko je omenil možnost izvedbe podobne študije v njihovih regijah/občinah in izrazil pripravljenost, da Odbor regij vključi v vsak prihodnji dialog. Člani lahko več informacij najdejo na spletišču: www.enisa.europa.eu. Pri naslednji točki je ga. O'Loughlin predstavila organizacijo Specialna olimpijada in njeno delo. Poudarila je, da sta pri posebnih olimpijskih igrah najpomembnejša udeležba in to, da se ne zanemarijo potrebe ljudi z motnjami v duševnem razvoju. Člani in članice komisije EDUC so izrazili močno podporo delu te organizacije in so razpravljali o družbenih vprašanjih, družinskih programih, vlogi prostovoljcev, pomoči ljudem s slabšimi možnostmi ter mobilizaciji vseh združenj in skupin na lokalni ravni, da bi temu vprašanju dali večji pomen. Člani in članice komisije so pozivali tudi druge

institucije EU, da nevladni organizaciji Specialna olimpijada omogočijo finančno podporo. Komisija e na svoji seji obravnavala mnenje o interoperabilnostnih rešitvah za evropske javne uprave (ISA). Poročevalka, ki je izpostavila, da lokalne skupnosti niso samo uporabnik, ampak tudi generator informacijskih storitev, je podprla dokument Evropske komisije. Predstavniki Evropske komisije je izpostavil vse večjo uporabo odprto kodnega pristopa na regionalni in lokalni ravni ter generičnih orodij, kot je CIRCA za izmenjavo dokumentov v javnih institucijah. V razpravi je mnenje predstavil tudi poročevalec Evropskega parlamenta za javno upravo Dragos Florina David, ki je izpostavil pomen zagotavljanja svobode gibanja znanja v čezmejnem sodelovanju javne uprave v EU. Mnenje komisije je bilo sprejeto soglasno. Nato so člani in članice obravnavali še mnenje o strateškem evropskem okviru za mednarodno sodelovanje na področju znanosti in tehnologije. Člani in članice komisije EDUC so se strinjali s poročevalko, da so mesta in regije pomembni nosilci razvoja znanosti in tehnologije ter pomembni partnerji v oblikovanju mednarodnih omrežij, ki pospešujejo sodelovanje na različnih ravneh, kot so na primer tehnološki parki, ki so tvorci inovacij na področju razvoja znanosti in tehnologije.

Sestanek komisije za ekonomsko in socialno politiko (ECOS)

V sredo, 29. aprila, se bo v Bruslju v zgradbi Odbora regij sestala Komisija za ekonomsko in socialno politiko. Slovensko delegacijo bosta zastopala župan občine Rače-Fram Branko Ledinek in župan občine Dolenjske Toplice Franci Vovk. Na 18. seji Komisije bodo prisotni pregledali mnenje Odbora regij o prihodnosti Lizbonske strategije po letu 2010. V osnutku mnenja je navedeno, da je gospodarska kriza spremenila stališča v vsej Evropi glede izzivov, s katerimi se sooča svet; ti izzivi se nanašajo na združevanje gospodarskih ciljev s splošnimi vprašanji, kot sta podnebne spremembe in trajnostni razvoj ter na posledice gospodarskega upada na družbo kot celoto zaradi naraščajoče brezposelnosti in z njo povezanih možnih posledic, kot so socialna izključenost, revščina in državljanski nemiri. Odločilnega pomena je tudi upravljanje na več ravneh; upoštevali bomo delo delovne skupine, ki jo je ustanovil predsednik Luc van den Brande. Odbor regij že od leta 2005 zastopa stališče, da je regionalna in lokalna razsežnost jedro Lizbonske strategije in jo je treba v strategiji za obdobje po letu 2010 bolj upoštevati. Odgovornost za cilje in rezultate je eden od izzivov, s katerimi se je soočala sedanja Lizbonska strategija. Pomanjkanje odgovornosti je bilo mogoče deloma odpraviti z večjim priznanjem dejstva, da se mnogi cilji Lizbonske strategije dosegajo na lokalni in regionalni ravni. Drug ključni element je vloga strukturnih skladov EU, saj se bo v obdobju med letoma 2010 in 2012 odločalo o njihovi prihodnosti. Finančna kriza je opozorila na pomen te politike, ki mora regionalnim in lokalnim oblastem omogočiti hitro odzivanje, zlasti z uporabo sredstev iz Evropskega socialnega sklada za pomoč delavcem, ki jim grozi brezposelnost ali ki so že brezposelni. Poudarila je tudi vlogo močnih partnerstev na regionalni in lokalni ravni, ki lahko načrtujejo in usklajujejo kratkoročne odzive v okviru bolj srednjeročnih do dolgoročnih političnih ciljev. Na seji komisije bodo člani in nadomestni člani povedali svoje mnenje o dokumentu in v kolikor ga bodo potrdili, bo predstavljeno na junijskem 80. plenarnem zasedanju.

Nagrada AER za najbolj inovativne evropske regije 2009

V tem letu, ki je Evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti, Skupščina evropskih regij (AER) ponovno vabi evropske inovativne regije, da se potegujejo za nagrado Skupščine evropskih regij za najbolj inovativno regijo. S to nagradi želi Skupščina evropskih regij nagraditi regionalne oblasti, ki so stimulirale, podpirale in implementirale inovativnost na svojem ozemlju. Prepoznavna in promovira dobre prakse in kaže, kako lahko regije prispevajo k regionalnemu ekonomskemu blagostanju. Za nagrado se lahko poteguje katerakoli evropska regija ali okrožje, ki pripada EU ali pa tudi ne. Nagrada je osnovana na treh osnovnih načelih, ki se smatrajo kot bistveni vidiki inovativnosti: (1) Lizbonska strategija za rast in delovna

mesta, (2) vzpostavitev pravega evropskega raziskovalnega prostora, (3) razvoj »ekonomij znanja«. Da bo lahko tekmovala v globalni ekonomiji, mora Evropa postati bolj inovativna in bolje reagirati na potrebe potrošnikov. Da bi odražala kompleksnost inovativnosti kot takšne, je nagrada strukturirana v 3 kategorije: (1) Ekonomija: dejavnosti, ki prispevajo k temu, da bi bila Evropa bolj kompetitivna s svojimi proizvodi in storitvami, v skladu s cilji Lizbonske strategije, npr. podpora za ustanavljanje malih in srednje velikih podjetij, spodbude za inovacije ali dejavnosti za ustvarjanje delovnih mest. (2) Ljudje: dejavnosti, ki prispevajo k spodbujanju Evrope kot »ekonomije znanja« na podlagi investiranja v svoje državljanke in

državljanke in njihovo trajnostno usposabljanje, npr. investiranje v izobraževanje in spodbujanje vseživljenjskega učenja. (3) Raziskave in razvoj: dejavnosti, ki izboljšujejo položaj Evrope v raziskavi o vodilnih trgih in tehnologiji in pripomorejo k vzpostavitvi evropskega raziskovalnega prostora, npr. spodbujanje investiranja v raziskave in razvoj. Rok za prijavo je 1. junij 2009. Več informacij in prijavo najdete na spletni strani <http://www.aer.eu/en/main-issues/economic-development/aer-innovation-award.html>.

Barbara Arih

Razvojne usmeritve in ovire pri delovanju občin

Od ustanovitve prvih občin je preteklo že kar nekaj časa. Spominjamo pa se začetkov sprejemanja občinskih statutih in poslovnikov, organiziranja občinskih uprav. Od takrat do danes je preteklo že dovolj časa, da so se občine, pri tem mislim na organe občin, občinske uprave in z njimi povezane službe, primerno umestile v sistem javne uprave. Obdobja teh nekaj let seveda ne moremo primerjati z dolgoletno tradicijo, kot jo imajo v drugih evropskih državah. Trenutno imamo v Sloveniji 210 občin. Ko pogledamo, kako so se razvila območja, lahko rečemo, da so verjetno vse občine izpolnile svoj namen. Ocene razvoja oz. uspešnosti posamezne občine so različne, pa vendar bi, če bi povprašali občanke in občane, težko rekli, da bi katero od teh občin enostavno ukinili. Kot so se razvijale občine, se je razvijala tudi lokalna samouprava in z njo povezane številne lokalne zadeve javnega pomena. Pred nas zakonodaja postavlja vedno nove zahteve, nove naloge oz. (da se pravilno izrazim) bistveno spremenjen obseg in zahtevnost »obstoječih« nalog. Razvoj občin v Sloveniji gre v pravo smer. Če posplošim... Občine se obnašajo kot dobri gospodarji, razvil se je menedžment, ki upravlja občine, postali smo prijazni in dostopni servis

občankam in občanom, strankam... Le redkokdaj še naletimo v občinskih upravah na »prave birokrate«, večinoma se moramo obnašati kot gostinci z rekom »Gost ima vedno prav!«. Pa vendar nam težko izrečejo pohvalo. Nenehoma nas javnost primerja z gospodarstvom - v nekako slabšalnem smislu. Ne proizvajamo dobička. Izvajamo monopolne storitve. Preredko se sliši, da je naše delo zelo

zahtevno. Da občine zagotavljajo svojim prebivalcem in obiskovalcem tako osnovne kot tudi nekatere nadstandardne pogoje za bivanje, za kvalitetno življenje.

Temeljni problem je, po mojem mnenju, da javnost ni dovolj seznanjena z nalogami, ki jih izvajamo občine in javnimi službami, katerih izvajanje moramo zagotavljati. In ko tukaj

govorim o javnosti, ne mislim le naših občank in občanov, temveč tudi ali predvsem kolegic in kolegov na ministrstvih, vladnih službah, ustanovah... Ko občine predstavljamo problematiko, se neredko srečujemo z izjavami, da pretiravamo, ko govorimo o obsegu in zahtevnosti nalog kot tudi o nezadostnih finančnih sredstvih.

V preteklih letih smo preko obeh združenj občin sodelovali pri pripravi večine predpisov, ki zadevajo lokalno samoupravo. Pa so bile naše pobude za spremembe le redkokdaj upoštevane, čeprav smo mi tisti, ki predpise izvajamo v praksi in ki opozarjamo na nesmiselnost ali neživljenjskost določenih predpisov. Odgovorov na naše pobude navadno nismo niti prejeli, kaj šele, da bi nam obrazložili, zakaj se pri pripravi sprememb predpisov naše pobude niso upoštevale.

Ne le, da je obseg nalog v občinah velik, široko je tudi področje, ki ga občine pokrivamo. Predšolska vzgoja, urejanje prostora, varstvo okolja, osnovnošolski prostor, ceste, javna snaga, turizem, šport in rekreacija, kultura, sociala, delo društev in klubov, zagotavljanje stanovanj, zaščita in reševanje, promet, sedaj še javni red in mir, pa zdravstvena oskrba... Pri naštevanju sem namemno pomešala gospodarske in

negospodarske javne službe ter nekatere ostale dejavnosti. Seznam nalog pa je še dolg.

Z vidika neposrednega vodenja občinske uprave kot direktorica v MO Velenje bi opozorila na nekatere najpomembnejše segmente: primerni kadri, racionalni postopki, finance in standard.

Županje in župani, sodelavke in sodelavci v občinskih upravah smo - naj bi bili - »vrhunski strokovnjaki« za vsa navedena področja... Če odštejemo največji občini, Ljubljano in Maribor, se v večini drugih občinskih upravah srečujemo z nezadostnim številom primerno usposobljenega kadra za izvajanje nalog. Kolikokrat se je na primer spremenila zakonodaja na področju urejanja prostora?! Pri izvajanju investicij se pogajamo z izvajalci, kot so SCT, Vegrad..., ki imajo res vrhunsko znanje in vrhunske odvetnike. Kako pripravljamo projekte za prijavo na razpise za pridobitev EU sredstev?! In potem še uspešno izvedemo javno naročilo?! Izvajanje zakona o javno-zasebnem partnerstvu je prava umetnost?! Občinske predpise (odloke, pravilnike...) pišemo sami... Vsi, ki delamo v občinah, razumemo, kaj želim s tem povedati. Števila zaposlenih pa naj ne bi povečevali, prav tako naj bi izvajali še več nalog z vse manj sredstvi. Odgovornost pa je na nas na županih

in direktorjih občinskih uprav. In vemo, kakšno je število zaposlenih v občinskih upravah. Zahvaljujemo se računskemu sodišču, ki nas opozarja na nepravilnosti in s katerim sprotno odpravljamo napake. Želimo pa si, da bi, če že ne nas, vsaj njihovo mnenje pripravljavci predpisov upoštevali.

Zavezali smo se, da bomo prijazni do strank in sami pridobili podatke iz registrov. Prav je tako. A računalniške baze ne delujejo, kot bi morale. Postopki trajajo. Ali se sploh zavedamo, za koliko se nam je v občinskih upravah pri reševanju posameznih zadev z različnih področij povečal obseg dela zaradi tega? Kakšne finančne posledice so nastale? Primer: odločbe za vpis otrok v vrte, zavarovanje brezposelnih oseb...

V Sloveniji smo si zastavili visok standard. Pri izvajanju gospodarskih javnih služb, na področju urejanja prostora, opremljanja zemljišč... Takšnega standarda finančno ne občine ne prebivalci ne bomo zdržali. Ko izračunamo komunalni prispevek, investitorji odstopijo od gradnje oz. pričakujejo od občine, da bo pokrila iz javnih sredstev večino komunalne opreme. Vse občinske investicije so dražje tudi zaradi tega, ker si občine ne moremo poračunati DDV-ja. Tudi javna naročila niso doprinesla pravega rezultata, da bi dobili najugodnejšo ponudbo.

Trenutna gospodarska kriza mora nujno prinesiti tudi reforme na področju lokalne samouprave. Potrebno je prevetriti vse predpise in ugotoviti, kje lahko naredimo prihranke. Poenostaviti je potrebno postopke. Tudi znižati standarde. Privarčevati moramo tako občine kot občanke in občani, nenazadnje bo tako privarčevala država. Država mora omogočiti občinam vire za investicije. Občine imamo strokovnjake, ki morajo biti partnerji v enakopravnem odnosu v razgovorih s posameznimi ministrstvi pri načrtovanju nadaljnjega razvoja lokalne samouprave.

Andreja Katič,
direktorica občinske uprave MO Velenje,
predsednica Združenja tajnikov slovenskih občin

Priloga: Volitve za evropski parlament

Odprto pismo lokalnim in regionalnim izvoljenim predstavnikom

Spoštovani gospe in gospodje,

Evropske volitve 2009, ko bodo državljanke in državljani pozvani k volilnim skrinjicam 4. in 7. junija, bodo ene največjih vaj v demokraciji. Približno 375 milijonov žensk in moških - 36 milijonov od njih bo prvič odšlo na volitve - se pripravljajo, da bodo izbrali svoje predstavnice in predstavnike za Evropski parlament.

Posamezni prebivalci in prebivalke se morajo zavedati, da je njihov glas bistven, ker z udeležbo na volitvah vzamejo svojo usodo v svoje roke kot evropski državljani in državljanke. Izvoljeni lokalni, regionalni in nacionalni predstavniki in predstavnice imajo odgovornost, da dvignejo to zavedanje, da državljanke in državljani spremljajo razvoj in da nudijo svojo podporo, da bi tako zagotovili najboljšo možno udeležbo na volitvah. Mi vsi moramo razložiti ljudem, kako Evropski parlament uporablja svoje zakonodajne moči in kako s tem neposredno vpliva na 60 do 80 odstotkov nacionalne zakonodaje, ker dela, da bi služil interesom ljudi v Evropski uniji.

Danes živimo v Evropski uniji, ki je prinesla našemu kontinentu mir, svobodo, stabilnost in blaginjo - uniji, ki je izgnala že samo misel na vojno med svojimi državami članicami. V sedanjem času finančne in gospodarske krize stoji Evropska unija z ramo ob rami s svojimi državami članicami za učinkovito ukrepanje za zaščito interesov državljanov in državljanov. Glede podnebnih sprememb je Evropa s sprejemom obvezujočega in ambicioznega akcijskega načrta za zmanjšanje emisij CO₂ za 20 odstotkov do 2020 vzgled celemu svetu. Učinkovita Evropska unija potrebuje močan Evropski parlament.

Maastrichtska pogodba omogoča vsakemu državljanu in vsaki državljanke Evropske unije,

da voli in kandidira na evropskih in lokalnih volitvah v državi, kjer prebiva. Rezultat tega je, da je na zadnjih evropskih volitvah leta 2004 kar 12 odstotkov volivk in volivcev glasovalo izven svoje domovine. Mobilnost delovne sile stalno narašča, zato je nujno, da se ljudje zavedajo svojih pravic, ki jih še vedno preslabo poznajo.

Potrudimo so, da bo to čas, ko se bodo razprave osredotočale na evropske zadeve. Združimo moči, da bomo omogočili evropskim kolegicam in kolegom, da vzamejo svoj kontinent v svoje roke. Demokracija in vključevanje civilne družbe se začneta v mestih in regijah: delajmo skupaj, da bomo izkoristili javno podporo za prihajajoče volitve.

Na praktični ravni ponujamo lokalnim in regionalnim oblastem in njihovim reprezentativnim združenjem nabor komunikacijskih in informacijskih orodij. Vse, kar morate storiti, da pridete do njih, je, da vzpostavite stik s predstavniki Evropskega parlamenta ali Evropske komisije v vaši državi, ali se obrnete na člana Evropskega parlamenta ali Odbora regij iz vaše regije.

Predlagamo, da

- v svojem lokalnem okolju organizirate informativni sestanek o evropskih volitvah in delu Evropskega parlamenta bolj splošno;
- napišete pismo evropskim kolegicam in kolegom, naj se udeležijo evropskih volitev;
- uporabljate informacijska orodja, ki so na voljo v pisarnah Evropskega parlamenta v vaši državi;
- na spletni strani vzpostavite portal o evropskih volitvah s povezavami do spletnih strani Evropskega parlamenta in Odbora regij;

- nudite pomoč kandidatkam in kandidatom za evropske volitve, da bodo lahko med volilno kampanjo prenesli svoje sporočilo javnosti.

Trdno verjameva, da bomo z vašo pomočjo uspeli vnesti evropsko razpravo v vsako mesto in lokalno oblast in da bomo s tem zagotovili solidno udeležbo ljudi ob volilnih skrinjicah.

Hans-Gert Pöttering
Predsednik Evropskega parlamenta
Luc Van den Brande
Predsednik Odbora regij

Kandidatke in kandidati na listi SD za volitve v evropski parlament

Ljudje smo prvi.

Evropa potrebuje spremembe. Socialni demokrati po Evropi smo zavezniki novega ravnovesja: med konkurenčnostjo in solidarnostjo, med človekom in skupnostjo, med skupnostjo in naravo. Sedanja kriza je rezultat odsotnosti takšnega ravnovesja. Gradnja pravičnejše družbe je pravi odgovor na današnje stanje. Z usklajenim nastopom ima Evropa sposobnost, da spremeni svet.

V naši viziji so ljudje na prvem mestu. Ne banke in korporacije. Ljudje, njihove možnosti, dostojanstvo in vamost. Naše okolje in boljše možnosti trajnostnega razvoja. Vsi skupaj - kot skupnost - moramo človeka in kakovost njegovega življenja postaviti nazaj v središče. Pomembno se je osredotočiti na konkretne probleme in priložnosti za ljudi.

Evropa ne sme biti le skupni trg, ampak skupno polje priložnosti, blaginje in varnosti. Čas krize nas opominja, da moramo storiti več in bolje za socialno zaščito ljudi in družin, za odpravljanje revščine in za enake možnosti vseh. Močna Evropa je lahko le socialna Evropa, ki bo ustvarjalnost in znanje ljudi črpala iz njihove varnosti, ne iz strahu. Postavimo človeka in možnosti za polno življenje v središče.

Odločeni smo, da spremenimo sedanjí finančni sistem in ga postavimo pod učinkovit demokratičen nadzor. Boj proti podnebnim spremembam lahko preobrazi evropsko gospodarstvo, ustvari pametno zeleno rast in zelena delovna mesta po vseh Evropi. Čas je, da začnemo delovati in živeti trajnostno. Spoznajmo, da sta samo človekovo znanje in ustvarjalnost kapital za večjo varnost in blaginjo ljudi.

Nujno potrebna ekološka sanacija našega načina življenja je velika priložnost. Mi smo za pametno zeleno rast: z vlaganjem v obnovljive vire energije in njeno učinkovitejšo rabo, z zmanjšanjem emisij, z zdravim načinom pridelave hrane in s trajnostno mobilnostjo lahko v Evropi ustvarimo milijone delovnih mest.

Potrebujemo novo družbeno pogodbo. Uveljavljeni vzorci političnega obnašanja so naša skupna vprašanja oddaljili od ljudi. Mogoča je drugačna in iskrena politika, ki se bo s poglobljanjem demokracije bolje osredotočala na potrebe ljudi in skupnosti. To je zagotovilo, da bodo vsakomur zajamčene njegove pravice in spoštovan njegov glas. To je pravičnejša Evropa.

Velike družbene prelomnice so vedno priložnost za pozitivne spremembe. Naše orožje je upanje ljudi. Ker pri nas so ljudje vedno na prvem mestu.

Lista Socialnih demokratov za volitve v Evropski parlament

• **Zoran Thaler**

Rojen: 21. 1. 1962
Izobrazba: diplomirani politolog, smer mednarodni odnosi
Poklic: podjetnik

• **Tanja Fajon**

Rojena: 9. 5. 1971
Izobrazba: magistra znanosti na področju mednarodne politike, univerzitetna diplomirana novinarka
Poklic: novinarka

• **Andrej Horvat**

Rojen: 9. 4. 1966
Izobrazba: doktor ekonomskih in družboslovnih znanosti, univerzitetni diplomirani ekonomist
Poklic: direktor

• **Mojca Kleva**

Rojena: 30. 3. 1976
Izobrazba: magistra znanosti, univerzitetna diplomirana politologinja
Poklic: podsekretarka v poslanski skupini Socialnih demokratov

• **Lev Kreft**

Rojen: 15. 9. 1951
Izobrazba: doktor znanosti
Poklic: profesor estetike na Filozofski fakulteti in Akademiji za likovno umetnost
Univerze v Ljubljani in direktor Mirovnega inštituta na Metelkovi

• **Karmen Pahor**

Rojena: 24. 8. 1964
Izobrazba: specialistka splošne medicine
Poklic: zdravnica

• **Andreja Katič**

Rojena: 22. 12. 1969
Izobrazba: univerzitetna diplomirana pravnica
Poklic: direktorica občinske uprave

Kandidatke in kandidati na listi SDS za volitve v evropski parlament

Blížajo se volitve v Evropski parlament, na katerih se bo predstavila tudi lista Slovenske demokratske stranke. Njen nosilec je podpredsednik SDS **dr. Milan Zver**, poleg njega so na listi še podpredsednica SDS, predsednica Ženskega odbora SDS ter evropska poslanka **dr. Romana Jordan Cizelj**, nekdanja ministrica za zdravje in predsednica Gospodarskega foruma SDS **Zofija Mazej Kukovič**, nekdanji minister za notranje zadeve in predsednik Odbora za notranje zadeve v Strokovnem svetu SDS **Dragutin Mate**, dolgoletni poslanec v državnem zboru RS **Mirko Zamernik**, ekonomistka **Bernarda Ronutti** in mednarodni tajnik SDS ter nekdanji direktor Urada vlade za komuniciranje **mag. Anže Logar**.

Druge volitve v Evropski parlament v zgodovini samostojne Slovenije bodo potekale v nedeljo, 7. junija 2009. Zavedati se moramo, da odločitve, sprejete na ravni Evropske unije, neposredno vplivajo tudi na nas, prebivalke in prebivalce Slovenije.

Če bo Lizbonska pogodba zaživela, bo imel Evropski parlament bistveno večje pristojnosti pri odločanju, zato je izjemno pomembno, kdo zastopa naše interese. Ni nepomembno, če slovenski evropski poslanec ne zna vložiti amandmaja na predlog, ki bo imel bistvene posledice za slovenske državljanke in državljane. Prav tako ni nepomembno, če nek drug poslanec samo sedi v parlamentu in se razprav aktivno ne udeležuje. Zato te volitve niso le še ena državljanska dolžnost, ampak so odlična priložnost, da v Evropo pošljemo usposobljene ljudi, ki se bodo znali boriti za naše interese ter interese naših lokalnih okolij. Prav slednje je bistvena odlika kandidatke in kandidata na listi SDS, ki imajo poleg posluha za lokalna okolja tudi še kako potrebne evropske izkušnje.

SDS je članica največje parlamentarne skupine v Evropskem parlamentu - Evropske ljudske stranke-Evropskih demokratov (EPP-ED) ter ima kot taka bistveno večjo moč, ko gre za sprejemanje pomembnih odločitev. Napovedi za letošnje evropske volitve kažejo, da se vloga EPP-ED ne bo bistveno spremenila.

V iztekajočem se mandatu je imela SDS dva poslanca v Evropskem parlamentu, ki sta svoje delo opravljala odlično. Dr. Romana Jordan

Cizelj je bila izbrana za evropsko poslanko leta na področju energije in je tako bila med 785 evropskimi poslanci ena od devetih izbrancev, nagrajenih za izredne dosežke.

Dr. Milan Zver poudarja, da politika SDS temelji na vrednotah in ne na interesih. V tem duhu se bodo evropske poslanke in poslanci iz vrst SDS trudili za ureditev gospodarskih razmer, trajnostni razvoj in inovacije, spoštovanje tradicionalnih in univerzalnih vrednot, kot so človekove pravice, solidarnost, demokracija ter enakost med ženskami in moškimi. Obenem se bodo zavzemali za transatlantsko sodelovanje in evropsko povezovanje. Prvo je bistveno za našo varnost in reševanje globalnih problemov, drugo pa za razvoj in napredek Evrope kot celote.

Odločno smo se postavili za samostojnost, preudarno in predano smo vodili Slovenijo in Evropo, znamo delati bolje, ker verjamemo, da Slovenija zmore več, je vodilo kandidatke in kandidata na listi SDS.

Kandidatke in kandidati na listi ZARES za volitve v evropski parlament

Ivo Vajgl

Felicita Medved

Roman Jakič

Bernarda Jeklin

Peter J. Česnik

Cveta Zalokar Oražem

Matej Lahovnik

PET LET SLOVENIJE V EVROPI

Pet let je minilo od vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Pet let je minilo tudi od prvih volitev slovenskih predstavnikov v Evropski parlament. V tem času se je v Sloveniji in tudi Evropi zgodilo veliko dobrega, pa tudi veliko slabega. Ko smo vstopali v Evropsko unijo ob pričakovanem zadovoljstvu nismo nikoli pozabili, da nas članstvo v njej ne more rešiti problemov, lahko pa nam pomaga, da jih rešimo hitreje in učinkoviteje. EU je razširila naše horizonte ter posameznikom, podjetjem, znanstvenikom, kulturnikom omogočila širše polje delovanja in povezovanja brez geografskih in političnih meja. Naše izkušnje v preteklih petih letih članstva v EU so dobre. Brez sence dvoma lahko trdimo, da je Slovenija danes na boljšem, kot bi bila, če ne bi vstopila v unijo. Lahko rečemo, da smo se dobro uveljavili tudi s predsedovanjem Svetu EU, s prevzemom evra smo ublažili finančne posledice krize, dosegli smo dober izhodiščni položaj pri dostopu do evropskih sredstev za razvoj in kohezijo - kot vsem manjšim državam je EU v celoti prinesla več, kot nam je vzela.

EVROPA - VEČSMERNA POT

Toda članstvo v Evropski uniji vedno pomeni večsmerno pot. Delovanje skupnega evropskega trga je seveda prispevalo k izvozni rasti slovenskega gospodarstva, k njegovi večji vpetosti v evropski in preko tega tudi v svetovni gospodarski prostor, hkrati pa je naše gospodarstvo postalo tudi bolj ranljivo za dogajanja na katere ne more neposredno vplivati. Žal nam je, da ob prostem pretoku kapitala, blaga in uslug Evropski uniji ni uspelo zagotoviti tudi prostega pretoka delovne sile.

LIZBONSKA POGODBA

Evropska unija ponovno potrebuje nov pogled v prihodnost. Svet se je temeljito spremenil in evropske družbe tudi. Najprej mora Evropska unija rešiti nekatere probleme, ki so se pojavili zaradi neuveljavljanja že sprejetih rešitev. Takšni so problemi z Lizbonsko pogodbo. Dokler jo ne bosta ratificirali še zadnji dve članici EU, ne bo mogoče do določene stopnje povečati učinkovitosti delovanja skupnih evropskih institucij, odpreti prostora za nadaljnje širitve, predvsem pa ne povečati demokratične legitimnosti procesa odločanja v institucijah EU.

SKUPNA PRIHODNOST

Gospodarska in finančna kriza je EU postavila pred novo razpotje in nove nevarnosti. Dejstvo je, da se države in njihova gospodarstva precej razlikujejo in da se jih kriza, navkljub številnim podobnostim, dotika v podrobnostih zelo drugače. Zato je EU pred razpotjem. Dosedanji ukrepi kažejo na znamenje optimizma pri skupnem pristopu in storili bomo vse, da se bodo obdržali in okrepili. Evropska unija ni danost - generacije so se prizadevale zanjo in ohranimo jo le tako, da jo z vsem našim delovanjem vedno znova obnavljamo in razvijamo.

Kandidatke in kandidati na listi DeSUS za volitve v evropski parlament

Karl Viktor Erjavec

Marija Gjerkeš Dugonik

Drago Mirošič

Mag. Andrejka Majhen

Joško Godec

Mag. Silva Savšek

Avgust Heričko

Na pragu volitev v Evropski parlament

Svet stranke je na seji 10. aprila v vlogi volilne konference, ki ji je predsedoval Valentin Pohorec, določil kandidatno listo za poslance iz Republike Slovenije za Evropski parlament« in določil Aleša Kardelja za predstavnika liste oz. odgovorno osebo za »evropske volitve«.

Predsednik stranke Karl Erjavec je povedal, da se je veliko razpravljalo o sodelovanju stranke na volitvah za Evropski parlament. Izvršni odbor stranke je sklenil, da stranka sodeluje na volitvah. Poudaril je, da je stranka DeSUS četrta najmočnejša stranka v državi, da EU močno vpliva na položaj starejših ter invalidov (pokojsinska reforma) in da bi v primeru, da na volitvah ne bi sodelovali, pomenilo, da stranke ni v javnosti in da je s tem prepustila prostor drugim strankam. Osebo je prepričan, da je prav, da stranka na teh volitvah sodeluje.

Povedal je, da je bilo v okviru iskanja nosilca liste opravljenih veliko razgovorov. O tem se je pogovarjal tudi s predsednico ZDUS dr. Matejo Kožuh Novak in poslanci DeSUS. Sklep Izvršnega odbora stranke je bil, da mora nosilec

liste biti član stranke. Po tehtnem premisleku se je odločil, da sprejme predlog Izvršnega odbora, ki ga je kot predsednika stranke predlagal za nosilca liste. Poudaril je, da bo tako kot doslej s trdim in odgovornim delom opravičil dano zaupanje.

Z veliko večino glasov je bila potrjena naslednja kandidatna lista stranke DeSUS za volitve poslancev RS v Evropski parlament:

1. KARL VIKTOR ERJAVEC
2. MARIJA GJERKEŠ DUGONIK
3. DRAGO MIROŠIČ
4. mag. ANDREJKA MAJHEN
5. JOŠKO GODEC
6. mag. SILVA SAVŠEK
7. AVGUST HERIČKO.

Vsi razen podpredsednice stranke Marije Gjerkeš Dugonik so bili kandidati na volitvah v DZ RS in so poznani. Joško Godec je bil tudi izvoljen in je poslanec DZ RS.

»Pozivam vse člane stranke in naše simpatizerje, da se udeležijo "evropskih volitev" in oddajo glas stranki DeSUS, da bomo lahko branili pokojninsko reformo, da se položaj upokojencev ne bo slabšal in da bomo ohranili čim več pravic upokojencev«, je za konec poudaril predsednik stranke Karl Erjavec.

Kandidatke in kandidati na listi LDS za volitve v evropski parlament

Jelko Kacin je bil rojen leta 1955 v Celju. Je prvi diplomant obramboslovja na Univerzi v Ljubljani. Kot minister za informiranje je bil član prve slovenske vlade in vodil medijsko promocijo osamosvojitve Slovenije. Sodeloval je pri ustanovitvi Slovenske tiskovne agencije. Bil je minister za obrambo in dva mandata poslanec v DZ RS, kjer je vodil Odbor za mednarodne odnose. Leta 2004 pa je bil izvoljen v Evropski parlament. Med leti 2005-2007 je bil predsednik LDS.

Mirjam Muženič je rojena leta 1955 v Kopru. Po izobrazbi je univerzitetna diplomirana profesorica sociologije. Že tri desetletja dela kot novinarka, zadnjih 16 let kot dopisnica RTV SLO iz Trsta in si je tako pridobila veliko znanja, zaupanja, izkušenj in osebnih poznanstev doma in v Italiji, še posebej v obmejni Furlaniji Julijski krajini.

Dr. Slavko Zihertl je rojen leta 1945 v Ljubljani. Je doktor znanosti s področja psihiatrije. Od leta 2004 - 2008 je bil strokovni direktor Psihiatrične klinike. Dela kot klinični psihiater, visokošolski učitelj psihiatrije na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Od leta 1999 je član Odbora za strokovno medicinska vprašanja pri Zdravniški zbornici Slovenije. Opravlja različne funkcije v domačih in tujih strokovnih združenjih psihiatrov. Je podpredsednik LDS.

Mag. Sonja Kralj Bervar je rojena 1967 v Slovenj Gradcu. Zaključila je magistrski študij na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Zaposlena je na Ministrstvu za kulturo, kjer vodi sektor za evropske zadeve in kulturni razvoj. V času

našega predsedovanja EU je vodila Odbor za kulturo pri Svetu EU. Vodila je interno delovno skupino za pripravo predsedovanja EU na področju kulture, pred tem pa je bila sekretarka Upravnega odbora Prešernovega sklada, vodja glasbenih projektov v Cankarjevem domu, opravljala je tudi funkcijo svetovalke ministra na Ministrstvu za kulturo RS.

Borut Cink se je rodil leta 1982 v Celju. Študira na Fakulteti za družbene vede, smer politologija, kjer mora opraviti še diplomu. Več čas šolanja je bil Zoisov štipendist. V gimnaziji je bil predsednik Dijaškega kluba Celje in predstavnik dijakov v svetu šole. Je član društva Mladih evropskih federalistov, kjer se je začel seznanjati z evropskimi idejami. Trenutno je podpredsednik Mladinskega sveta Slovenije. Od februarja 2009 je predsednik MLD.

Mag. Danija Mohorič se je rodila leta 1962. Je univerzitetna diplomirana politologinja in magistrica znanosti. Svojo delovno pot je začela na občini Ljutomer. Bila je vodja oddelka za upravne notranje zadeve na Upravni enoti Ljutomer, leta 2007 je postala sekretarka na Ministrstvu za notranje zadeve. Tam je bila vključena v projektne naloge za prenovo osebne izkaznice, registra nepremičnin in biometrijo potnih listin. Zdaj je načelnica upravne enote v Ljutomeru.

Aleš Gulič je rojen leta 1954 v Trbovljah. Po izobrazbi je univerzitetni diplomirani slavist. Za diplomu je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Bil je profesor slovenščine na Ekonomski srednji šoli v Trbovljah, asistent na Katedri za srbsko in

hrvaško književnost Filozofske fakultete. Na Hrvaškem je poučeval slovenski jezik. Izdal je izbor proze in poezije o Zasavju z naslovom Šarabanka. Od 1984 je bil zaposlen na radijski postaji v Trbovljah. V letih od 2004 do 2008 je bil poslanec DZ RS.

Programska izhodišča:

Značilnostim sodobne države daje EU streho z notranjim trgom, enotno valuto in težnjo po približevanju nacionalnih zakonodaj. Je pravna skupnost in skupnost gospodarskih interesov, ki se jim v 21. stoletju pridružuje še potreba po politiki, ki bo odgovorila na nadnacionalno naravo izzivov prihodnosti, kakršna sta finančno-gospodarska kriza in podnebne spremembe. Veliki uspehi Evrope v minuli polovici stoletja so uspehi liberalizma. Carinska unija, nadzorovana konkurenca, notranji trg, vzpostavitev enotne valute in skupna centralna banka so tipični liberalni dosežki.

LDS zato želi prispevati k politični kulturi v Sloveniji, ki bo oprta na evropske liberalne vrednote. Med temi je zlasti načrtovanje razvoja Slovenije kot dela prispevka k trajnostnemu razvoju EU. Izvedba zahteva decentralizirano politično odločanje, opogumljanje zasebne pobude in sodelovanje posameznikov v postopkih odločanja, zagotovitev enakih priložnosti državljanov ne glede na spol, raso in prepričanje, svoboda tiska, itd. LDS si bo prizadevala, da bo izkoristila talente in intelektualno moč naših ljudi za to, da bi se vključili v evropsko razpravo o izzivih prihodnosti in načinih za soočenje z njimi in tako obogatili skupni življenjski prostor, ki je v Evropi - domovini naše domovine.

Naši poslanci v Evropskem parlamentu si bodo prizadevali in podpirali vse skupne ukrepe EU za reševanje gospodarske in finančne krize, predvsem ukrepe, ki bodo usmerjeni v krepitev inovativnosti in konkurenčnosti. Po mnenju LDS je prihodnost EU v njeni rasti, zato podpiramo nadaljnjo širitev, še zlasti na države zahodnega Balkana. Podnebni paket, ki je bil sprejet v EP je po našem mnenju minimum, ki ga je treba v EU uresničevati, do leta 2020 moramo za 20 % zmanjšati izpuste CO2 in drugih toplogrednih plinov, za 20% povečati delež energije iz obnovljivih virov ter za 20% zvišati energetske učinkovitost. Naši poslanci v EP pa bodo tudi v novem mandatu sledili sodobnim evropskim liberalnim idejam in branili temeljne človekove svoboščine.

Kandidatke in kandidati na listi SNS za volitve v evropski parlament

Sergej Čas

Donja Hudoklin

Barbara Jerman

Aleš Bandur

Janja Čas

Nina Mavrin

Matej Ivanuša

• **Sergej ČAS**

rojstni datum: 25.2.1973

stalno prebivališče:

občina: SEMIČ

kraj: SEMIČ

ulica in hišna št.: Roška cesta 23

poklic: diplomirani zdravstvenik

delo, ki ga opravlja: diplomirani zdravstvenik v

splošni in psihiatrični spec. amb.

• **Donja HUDOKLIN**

rojstni datum: 13.6.1979

stalno prebivališče:

občina: STRAŽA

kraj: STRAŽA

ulica in hišna št.: Sela 44

poklic: dipl. ekonomistka

delo, ki ga opravlja: vodja poslovalnice

• **Barbara JERMAN**

rojstni datum: 25.5.1974

stalno prebivališče:

občina: LAŠKO

kraj: LAŠKO

ulica in hišna št.: Sedraž 7

poklic: univ. dipl. pravnica

delo, ki ga opravlja: pravnica

• **Aleš BANDUR**

rojstni datum: 01.05.1974

stalno prebivališče:

občina: STARŠE

kraj: STARŠE

ulica in hišna št.: Rošnja 4/c

poklic: magister poslovnih ved

delo, ki ga opravlja: predavatelj

• **Janja ČAS**

rojstni datum: 23.3.1983

stalno prebivališče:

občina: SLOVENJ GRADEC

kraj: SLOVENJ GRADEC

ulica in hišna št.: Tomšičeva ulica 49

poklic: poslovni tehnik

delo, ki ga opravlja: administratorica V,

absolventka

• **Nina MAVRIN**

rojstni datum: 8.1.1982

stalno prebivališče:

občina: SLOVENJ GRADEC

kraj: ŠMARTNO PRI SLOVENJ GRADCU

ulica in hišna št.: Šmartno 149

poklic: dipl. upravna organizatorica

delo, ki ga opravlja: finančna svetovalka

• **Matej IVANUŠA**

rojstni datum: 31.3.1964

stalno prebivališče:

občina: RADENCI

kraj: RADENCI

ulica in hišna št.: Turjanski vrh 4/a

poklic: ekonomski tehnik

delo, ki ga opravlja: vodja komerciale

Kandidatke in kandidati na listi SLS za volitve v evropski parlament

Dr. Ivan Žagar

Dr. Marta Ciraj

Prof. dr. Marjan Senjur

Nada Skuk

Ciril Smrkolj

Marija Ribič

Janez Podobnik

Lista SLS: za krščanski etos, družinske vrednote, skrb za ljudi in slovenski nacionalni interes v Evropskem parlamentu

V Slovenski ljudski stranki smo prepričani, da brez naših poslancev v Evropskem parlamentu določena za Slovenijo pomembna področja ne bodo ustrezno obravnavana ali pa bodo s strani slovenskih poslancev preprosto izpuščena. Nenazadnje je ravno SLS z dolgoletnim prizadevanjem v Državnem zboru RS dosegla sprejem Sklepa o zaščiti slovenskih interesov pri vključevanju Hrvaške v NATO, ključnega dokumenta, ki za Slovenijo pomeni zaščito najvitalnejših slovenskih interesov, ko gre za iskanje pravične rešitve mejne problematike. Lista SLS bo budno spremljala nadaljnje korake pri zaščiti slovenskih nacionalnih interesov v dobrobit Slovencev in Slovenk.

Dr. Ivan Žagar

Ime dr. Žagarja tako v slovenskem kot v evropskem prostoru povezujejo z lokalno samoupravo. Minister Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, kar desetletni župan občine Slovenska Bistrica, pripravljavec drugega stebra oblasti lokalne samouprave - pokrajini, zagovornik

decentralizacije Slovenije, predvsem pa strokovnjak z neprecenljivimi izkušnjami na področju koriščenja evropskih sredstev.

Dr. Marta Ciraj

Dr. Cirajeva, mati štirih otrok, je direktorica Urada RS za kemikalije in ustanoviteljica Ustanove Petra Pavla Glavarja, katere prvenstvena naloga je štipendiranje socialno šibkejših, a nadarjenih otrok, in pobudnica tradicionalnega romanja slovenskih kmetov k njihovemu zavetniku Antonu Martinu Slomšku na Ponikvo.

Prof. dr. Marjan Senjur

Prof. dr. Senjur, vodja strateškega sveta v prejšnji vladi in minister za ekonomske odnose in razvoj v mandatu od 1996 do 2000.

Nada Skuk

Poslanka, zagovornica enakih možnosti, političarka, predsednica Mažoretne in twirling zveze Slovenije. S Slovensko ljudsko stranko živi že vrsto let, trenutno kot aktualna predsednica Slovenske ženske zveze pri SLS in članica Izvršilnega odbora SLS. Kot svetovalki v poslanski skupini SLS so ji še posebej blizu teme s področja sociale, družinske in ženske politike.

Ciril Smrkolj

Kmet, minister SLS za kmetijstvo od leta 1997 do 2000, pobudnik, ustanovni član ter prvi predsednik reprezentativnega Sindikata kmetov Slovenije in borec za pravično vrednotenje odkupnih cen osnovnih kmetijskih pridelkov se je v času osamosvojitve Slovenije aktivno vključil v proces demokratizacije nove države.

Marija Ribič

Družina Mariji Ribič pomeni korenine, tukaj so sinova Tim, nadarjen tenorist, in Rok, ki svoj kruh tako kot mama služi v vodah podjetništva, ter mož Janez, dolgoletni župan Dupleka in poslanec SLS v Državnem zboru RS. Bila je državna sekretarka na Ministrstvu RS za obrambo, namestnica generalne sekretarke Vlade RS v Uradu predsednika Vlade RS ter generalna direktorica Pošte Slovenije.

Janez Podobnik

Janez Podobnik je eno vidnejših imen slovenske politike. Sprva župan občine Idrija, nato pa še en mandat župan občine Cerkno je bil leta 1992 izvoljen za poslanca v DZ RS, nato pa še na volitvah leta 1996 in 2000. Od leta 2003 do 2007 je bil predsednik SLS, v mandatu od 2004 do 2008 pa minister za okolje in prostor.

Kandidatke in kandidati na listi NSi za volitve v evropski parlament

Nosilec liste Nove Slovenije **Lojze Peterle**, je dejal: »Ne vidim razloga, da rezultata iz leta 2004 ne bi ponovili tudi letos. Listo smo v primerjavi z letom 2004 okrepili z ljudmi, ki imajo močne evropske izkušnje. Prepričan sem, da volivci evropske volitve dojemajo drugače od parlamentarnih, in sicer bolj skozi osebnost in kompetence kandidatov.«

Kompetenc listi Nove Slovenije res ne manjka, poleg nosilca liste, ki ima bogate evropske izkušnje, na njej sodelujejo še evropska poslanka **Ljudmila Novak**, nekdanja ministrica **Mojca Kucler Dolinar**, nekdanji predsednik odbora državnega zbora za zadeve EU **Anton Kokalj**, **dr. Alenka Šverc**, **mag. Klemen Žumer** in **Ksenija Kraševc**. Predsednica NSi Ljudmila Novak je prepričana, da »Nova Slovenija ponuja najboljšo ekipo«.

Pred samim začetkom volilne kampanje nekatere zlonamerne statistike niso znale povedati nič dobrega o sedanjih evropskih poslancih Nove Slovenije Lojzetu Peterletu in Ljudmili Novak, a dejstva govorijo drugače. Statistike ne govorijo, o prizadevanjih Lojzeta Peterleta v boju proti raku, v okviru katerega je ustanovil medparlamentarno skupino Evropskih poslancev za boj proti raku MAC (Member against cancer), ki združuje danes že preko 70 poslancev in poslank Evropskega parlamenta. Peterle je bil tudi dobitnik nagrade za najbolj aktivnega poslanca na področju dela za zdravje. Prav tako ni mogoče spregledati Peterletove pobude, zaradi katere je, po besedah komisarke Viviane Reding, prišlo do pocenitve telefonskih storitev v tujini. Lojze Peterle je kot evropski poslanec vodil prvo slovensko delegacijo na obisk v Evropsko vesoljsko agencijo ESA, čemur je sledil pridružitveni sporazum s Slovenijo. Znaša so njegova odločna prizadevanja v zvezi z odprtimi vprašanji meje med Slovenijo in Hrvaško. Možno je naštetih še vsaj 100 mednarodnih konferenc, na katerih je sodeloval Lojze Peterle in promoviral Slovenijo, a statistike so to spregledale. Prav tako ni mogoče spregledati prizadevanj Ljudmile Novak, ki je kot glavna poročevalka Evropskega parlamenta pripravila tri poročila: o preglednosti kvalifikacij in usposobljenosti -

Europass, o zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu in o izvajanju programa Izobraževanje in usposabljanje 2010. Končno oceno dela Peterleta in Novakove na srečo ne bodo imele zlonamerne statistike, ampak volivci.

Nova Slovenija bo tudi v kampanji BLIZU LJUDEM, kandidati za evropske poslance bodo obiskali vse slovenske občine, tudi vašo. Naš cilj je, da Evropo čim bolj približamo ljudem, predvsem pa si želimo, da bi ljudje začutili Evropo v obliki novih priložnosti. Naša prizadevanja bodo šla v smeri poenostavitve in večje preglednosti sistema financiranja iz evropskih skladov ter pospešitev črpanja evropskih sredstev. V srednjih in malih podjetjih vidimo zagonsko moč evropskega gospodarstva in možnost za nova delovna mesta. Evropo želimo narediti blizu ljudem.

Nova Slovenija ponuja izjemno kompetentno ekipo z bogatimi izkušnjami, ki bo v prihodnje lahko naredila še veliko dobrega za Slovenijo in njene državljane.

Kandidatke in kandidati na listi SMS - evropski zeleni za volitve v evropski parlament

Nosilec liste **mag. Darko Krajnc**, rojen 9. maja 1975 v Mariboru, je otroštvo preživel v rejništvu, danes je predsednik Rejniškega društva Slovenije. Študiral je socialno delo, leta 2007 je magistriral iz sociologije na temo Študentsko delo in zaposlovanje mladih. Od leta 2004 predsednik SMS - Stranke mladih Slovenije.

Na vprašanje, zakaj se je odločil za kandidaturo poslanca v Evropski parlament mag. Krajnc pojasnjuje: »S svojo kandidaturo želim izpostaviti nekatere teme, ki so v slovenskem političnem prostoru zapostavljene, zamegljene in neupoštevane. V ospredje bi postavil probleme malega človeka, ki se v „surovem kapitalizmu“

bori za preživetje, in na katerega se zmeraj pozablja. Velik problem predstavlja tudi osamosvajanje mladih, kjer se čuti pomanjkanje perspektive, zato menim, da jim je potrebno pomagati pri iskanju prve zaposlitve, ugodnega najemnega stanovanja ter jim na ta način olajšati odločitev za starševstvo. Stremeti je treba k temu, da se vsem državljanom dvigne kakovost življenja in vzpodbudi odgovoren odnos do okolja s strani kapitala. V svojih razmišljanjih moramo biti usmerjeni v skupno evropsko prihodnost. Res je, da potrebujemo gospodarsko uspešno državo, vendar ne na račun kvalitete življenja ljudi in brezbržnega izkoriščanja naravnih virov.«

Ostali kandidati so:
Nataša Lorber
Katja Grabnar
Idris Fadul
Peter Januš
Maja Kovač
Miha Jazbinšek

Kandidatke in kandidati na listi Krščanski socialisti slovenije za volitve v evropski parlament

Maruša Benkič
Nedeljko Dabič
Gabrijela Čavnik
Valentina Stopar

Srečko Prislan
Nina Plahutnik Suhadolnik
Andreja Magajna

Kandidatke in kandidati na listi Neodvisna lista za pravice bolnikov za volitve v evropski parlament

Marko Šidjanin
Tadeja Cankar Davanzo
Andraž Košir
Tina Jakopin

Sledite evoluciji?

Se splača! Prispevajte k spremembam...

... in ne pozabite ugašati.

<200 000 BC

100 AC

1750 AC

1800 AC

1879 AC

1995 AC

2009 AC

Intelligent Energy Europe

eaci

all-ea

ENERGIE

ENERGIE

ENERGIE

ENERGIE

ENERGIE

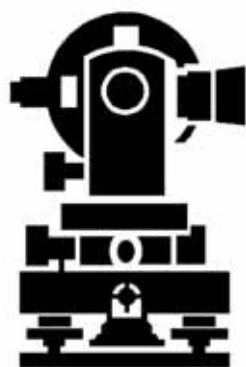
ENERGIE

KONCAR

ENERGIE

ENERGIE

propagandno sporočilo

TELESKOP d.o.o.

Morje 161a, 2313 Fram, tel. 02/60 11 331
pisarna: Ul. heroja Staneta 16, 2000 Maribor
tel./fax: 02/25-11-380

DRUŽBA ZA GEODETSKE STORITVE

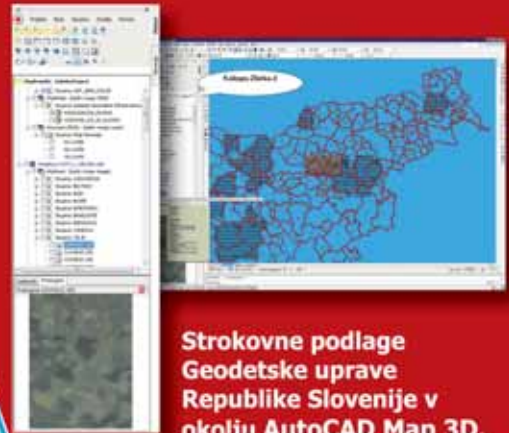
**UREJENE MEJE, PRIJAZNE SOSEDE
TER AŽURNE PODATKE V GEODETSKIH EVIDENCAH
VAM ŽELI KOLEKTIV PODJETJA TELESKOP**

KALIOPA

povezujem prostor

Vodenje katastrov komunalne infrastrukture v okolju AutoCAD Map 3D in AutoCAD Civil 3D.

Strokovne podlage Geodetske uprave Republike Slovenije v okolju AutoCAD Map 3D.

kaliopa.desktop

ZAJEM

UPRAVLJANJE

GIS | REŠITVE | STORITVE

ANALIZA

kaliopa.zbirka

iObčina

iKomunala

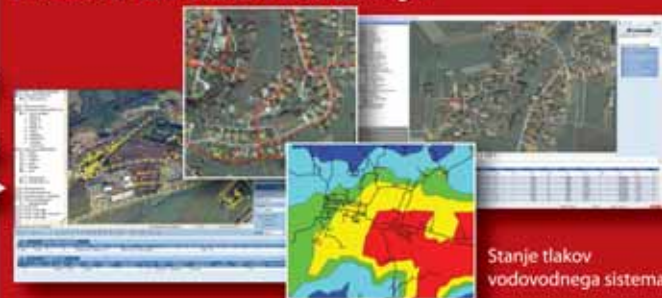
Prostorski akti in dokumenti na internetu.

Obračun komunalnega prispevka v internetnem okolju - tudi za občane

Katastri komunalne infrastrukture. Vizualizacija komunalnega obračuna in vodenje infrastrukture na internetu. Hidravlično modeliranje.

Stanje tlakov vodovodnega sistema

Kuponi za SOS popust / za informacije pokličite 01/520 82 89 (Snežka Bračun)

AUTODESK -10%

kaliopa.DESKTOP
kaliopa.ZBIRKA -10%

iObčina -10%

iKomunala -10%